

Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk

In 1967 begiftigd met de zilveren eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau

Geboren: 7 juni 1906 te Tilburg

Overleden: 9 maart 1977 te Tilburg

tweede druk
augustus 2008

Dit werkstuk is tot stand gekomen met de welwillende medewerking van de kinderen van Janus van de Lisdonk en Anna van de Lisdonk-van den Hout.

Dank gaat dan ook in het bijzonder uit naar:

Willy van Schijndel-van de Lisdonk, Jan van de Lisdonk, Peter van de Lisdonk en Ans Mutsaers-van de Lisdonk.

Ook is speciale dank verschuldigd aan de partners: Wil van Schijndel, Marianne van de Lisdonk-Robben, Jeanne van de Lisdonk-Reijnen, Mia van de Lisdonk-Spijkers en Rinie Mutsaers.

Het verhaal is grotendeels gebaseerd op hun herinneringen en die van de auteur, aangevuld met familiegeschiedenis, feitenmateriaal, afbeeldingen en wetenswaardigheden uit genealogisch onderzoek, verricht door de auteur en hun zoon Ad van de Lisdonk.

Dan is ook nog dank verschuldigd aan Ria van Hout-Schellekens en Ria Severijnen-van den Hoek, voor hun bijdrage aan dit verhaal.

Als laatste wil ik mijn echtgenote, Mia van de Lisdonk-Spijkers, danken voor het correctiewerk en nodige tips.

© COPYRIGHT - A.W.J.M. van de Lisdonk te Oostrum (Lb)

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook.

Een persoonlijk woord van de schrijver

Als herinnering aan de 100ste geboortedag van mijn vader, Janus van de Lisdonk, heb ik in het begin van het jaar 2006 besloten een werkstuk aan deze bijzondere gebeurtenis te wijden.

Dat werkstuk is, door de vele informatie, uitgegroeid tot een klein boekwerk, en is daarom meteen de reden waarom het bijna een jaar later pas afgerond kon worden.

Ter gelegenheid van zijn 30ste sterfdag, op 9 maart 2007, hoopte ik dit boekwerk aan iedereen, die het wil lezen, beschikbaar te stellen. Door onvoorziene omstandigheden is het toch nog eind 2007 geworden. Mijn doel heb ik niet gehaald, maar het resultaat is er, mijns inziens, niet minder om.

Gedurende zijn 100ste geboortjaar heb ik me proberen in te leven in hoe en wie mijn vader was. Alles was mooi aan hem, zelfs zijn naam was mooi. Daar heb ik bijzonder van genoten en het heeft me een gevoel gegeven, dat hij steeds dicht bij me was.

Ik wil daarom mijn vader bedanken voor alles wat hij voor mij betekend heeft.

Bedankt pa, het ga je goed.

Je zoon Ad

Wat er zoal gebeurde in het jaar 1906

In het jaar 1906

- werd op 15 februari, wielrenner Jan Pijnenburg geboren.
- was er op 12 maart een grote stormvloed. In Zeeland overstroomden 25 polders.
- werd op 19 maart, Adolf Eichmann, later Duits nazi-functionaris en oorlogsmisdadiger geboren.
- ontstond op 1 april de voetbalclub Prins Hendrik (PH). Op 12 juni 1910 vormde zij met de uit 1904 begonnen vereniging Ende Desespereert Nimmer (EDN) de huidige voetbalclub F.C. Zwolle.
- werd op 18 april San Fransisco getroffen door een zware aardbeving met een kracht van 8,2 op de schaal van Richter. Er vielen 3000 doden te betreuren.
- speelde op 13 mei het Nederlands elftal, in naam van Oranje, een vriendschappelijke wedstrijd tegen België. De uitslag was 2-3 in het voordeel van België.
- werd op 14 mei het passagiersschip 'Koningin Wilhelmina' te water gelaten. Het werd in 1906 gebouwd bij de Nederlandse Scheepsbouw Maatschappij in Amsterdam.
- werd op 3 juni, de Amerikaanse danseres Josephine Baker geboren.
- werd op 7 juni, de Tilburger Janus van de Lisdonk geboren.
- ging op 4 juli de 4^e Tour de France van start in Parijs. Op 29 juli eindigde hij in Parijs. In dat jaar waren er geen Nederlandse etappezeges.
- brandde op 8 december de oorspronkelijke wip(water)molen in Giessendam als gevolg van een schoorsteenbrand af. De uitgerukte brandweer belandde, halverwege Giessendam en de molen, met haar brandspuit in een greppel en kon geen hulp meer bieden.
- werd op 19 december, Leonid Brezjnev geboren, later president van Rusland.
- werd de troonrede voor het eerst gehouden in de Ridderzaal. Daarvoor gebeurde dat in de vergaderzaal van de Tweede kamer.
- speelde zich een politieke crisis af, doordat de begroting van defensie niet acceptabel was voor de Tweede Kamer.
- werd het spoorwegemplacement Weelde-Station / Baarle-Nassau-grens in gebruik genomen. Dit was een onderdeel van het Bels lijntje (officieel lijn 29), dat op 1 oktober 1867 werd geopend.
- werd begonnen met het graven van het 68 km lange Wilhelminakanaal. In 1919 werd Tilburg bereikt, de Piushaven werd in 1921 gegraven.
- verleende koningin Wilhelmina ontheffing voor de obligate afbeelding van haar persoon op postzegels. Kort daarna zagen de eerste weldadigheidszegels het licht: zegels met toeslag, bestemd voor goede doelen zoals het Rode Kruis.
- werd Valparaiso in Chili getroffen door een krachtige aardbeving met een kracht van 8,6 op de schaal van Richter. Hierbij vielen 20.000 doden.
- werd het Nederlands Verbond voor Vakverenigingen (NVV) opgericht.
- werd door de vereniging voor behoud van Natuurmonumenten het Naardermeer gekocht. Dit meer was de eerste aankoop van de in 1905 opgerichte vereniging.
- werd in de Heikese Kerk in Tilburg een raam aangebracht ter herinnering aan een Zilveren Bruiloft.
- werd Koningin Astrid van België geboren. Zij overleed door een tragisch ongeval in 1934 in Zwitserland.
- was Wilhelmina, koningin van Nederland. Zij was koningin van 1898 tot 1948
- was Wilhelmus Petrus Adrianus Mutsaers, burgemeester van Tilburg. Hij was dat van 1901 tot 1907.
- was Wilhelmus van de Ven, bisschop van 's-Hertogenbosch.
- was Willem Drees, net als zijn vader, werkzaam bij de Twentsche Bank te Amsterdam.
- kreeg Minister Kraus van Waterstaat veel kritiek, vanwege een door hem gemaakte reis naar Chili.

Voorwoord

Het jaar 2006 is een héél bijzonder jaar. Precies 100 jaar geleden werd Janus van de Lisdonk geboren. Geen wereldnieuws, maar toch mogen we dit feit niet zomaar voorbij laten gaan. Daarom wil ik graag terugblikken naar zijn leven en tevens onze gedachten naar **hém** laten gaan, die ons zo dierbaar was. Ik pretendeer niet om volledig te zijn en doe daarom alleen maar een greep uit onze herinneringen, aangevuld met feitenmateriaal en ruim 250 afbeeldingen. Verder bied ik enige uitleg over wetenswaardigheden, die zowel direct als indirect met Janus te maken hebben gehad. Zoals de harmonie Orpheus, Vinks, NOAD, de Tilburgse Kermis, badhuis Paduaplein, CTM enz. enz.

Zie daarvoor de uitgebreide bronverantwoording aan het einde van dit verhaal.

In dit verhaal wil ik hem gewoon Pa noemen omdat hij zo door ons (zijn kinderen), en ons Moeder (zijn vrouw Anna) altijd werd genoemd, afgewisseld met Janus, omdat dat natuurlijk zijn echte roepnaam is.

Wij herinneren hem als een zachtaardige hardwerkende man, menselijk en vredelievend. Hij was een goed katholiek en deed samen met zijn vrouw, naar beste eer en geweten, er alles aan om zijn kinderen op een goede manier groot te brengen en hen datgene mee te geven wat een acceptabele basis is voor het verdere leven.

Omdat hij veel moest werken, was hij vroeg het huis uit en kwam vaak laat weer thuis. Maar als hij er was kon je op hem rekenen, zeker als je hem nodig had, bijvoorbeeld bij verdriet of gewoon om iets leuks te vertellen. Hij probeerde zijn vrouw en zijn kinderen de aandacht te geven die ze verdienden. Dat is een gave, die hem maakte tot een goede echtgenoot en vader. Het was niet altijd gemakkelijk voor hem; ons moeder was wat zwaar op de hand en eiste daardoor veel aandacht.

Ikzelf herinner me, dat ik als kind altijd bij hem op schoot mocht zitten als hij thuis kwam van zijn werk. Hij deed spelletjes mee aan tafel in de keuken. Samen met hem luisterde ik naar kinderprogramma's op de radio, zoals Paulus de Boskabouter. Later zat ik vaak met hem aan de radio gekluisterd om naar een hoorspel te luisteren. Bijvoorbeeld van Paul Vlaanderen of de familie Doorsnee. Maar ik herinner me ook die nacht van 24 juli 1969, dat wij samen hebben zitten kijken naar de eerste landing op de maan. Maar ook dat ik samen met hem houtjes zat te hakken om de kachel brandende te houden. En dan de herinnering die me het meest is bij gebleven, is die keer dat ik als jochie van 2 à 3 jaar zo nodig de eendjes in het Wilhelminapark moest gaan voeren. Natuurlijk was ik de weg kwijt. En wie kwam me halen? Juist, onze pa. Zo wil ik hem blijven herinneren.

Tenslotte kunnen we wel zeggen dat we trots mogen zijn dat we zo'n vader hebben gehad. Niet iedereen kan dat zeggen van zijn vader. Wij dus wel.

Veel leesplezier.

Ad van de Lisdonk

Inhoudsopgave

Copyright	2
Een persoonlijk woord van de schrijver	3
Wat er zoal gebeurde in het jaar 2006	4
Voorwoord	5
Fotopagina	7
Een terugblik	9
Vinks	21
Het 'sprookjes'-huwelijk	28
Gezinsuitbreiding	35
Hoera, het is een meisje	42
De kinderen vliegen uit	47
Nog meer wetenswaardigheden	54
Een echte 'ridder'	61
Eindelijk met pensioen	68
Een zwarte bladzijde	70
Het volgende behoeft geen verdere uitleg	74
Een droevig afscheid	77
Het leven gaat door	81
Weer samen	82
Zo herinneren we onze pa (3 fotopagina's)	83
Familieoverzicht (fotopagina)	87
Parenteel van Janus van de Lisdonk (genealogische informatie)	88
Kwartierstaat van Janus van de Lisdonk (genealogische informatie)	93
Nawoord	95
Bronverantwoording (met veel aanvullende informatie)	96

100ste geboortedag van

Janus van de Lisdonk

7 juni 1906 - 7 juni 2006

Een terugblik

Halve zilveren gulden uit 1906

Donderdag 7 juni 1906 moet een mooie voorjaarsdag zijn geweest, met veel zon en een strakblauwe lucht. Want op die dag zag onze Pa, als Christianus Cornelis Joannes

Speciale postzegel uitgegeven in 1906 ter bestrijding van TBC

van de Lisdonk, voor het eerst het levenslicht, met als sterrenbeeld 'tweeling'. <1>

Heden, den achtsten Juni des jaars een duizend negen honderd en zes, is voor mij, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente TILBURG, verschenen: Johannes Jacobus van de Lisdonk oud negen jaren, van beroep malmer alhier, die verklaarde aangifte te doen, dat zijne echtgenoot Wilhelmina Catharina van der Staak zonder beroep, wonende alhier, op den seventien der maand Juni, een duizend negen honderd zes, om vijf ure des voormiddags, ten zijnen huize wijk Oerle bevallen is van een kind van het manlijk geslacht; aan welk kind wordt, gegeven de voornaam Christianus Cornelis Joannes. Deze aangifte is gedaan in tegenwoordigheid van: Johannes Baptist Bruurs, oud zeventien jaren, van beroep malmer, en Albertus Johannes van Laarhoven, oud vijf jaren, van beroep fabriekwerker, beiden wonende alhier. En heb ik hiervan opgemaakt deze akte, die, na aan den verschenen persoon en de getuigen te zijn voorgelezen, geteekend is door mij met hem.

J. J. van de Lisdonk
A. J. van Laarhoven
J. B. Bruurs

Geboortakte van Janus van de Lisdonk 7-6-1906

Volgens zijn geboortakte werd Janus, als zoon van Johannes Jacobus van de Lisdonk en Wilhelmina Catharina van der Staak, om vijf uur 's-middags geboren, in het huis van zijn ouders in de wijk Oerle. <2>

In die tijd moesten bij de aangifte op het gemeentehuis, twee getuigen aanwezig zijn. Bij deze blijde gebeurtenis waren dat Johannes Baptist Bruurs (71 jaar) en Albertus Johannes van Laarhoven (25 jaar).

Zijn eerste voornaam 'Christianus' betekent gezalfde, drager van Christus.

'Cornelis' wordt meestal in verband gebracht met het Latijnse woord Cornu wat hoorn betekend, dus de gehoornde. Dat komt van 'hoorn'vee.

'Joannes' betekent in het Hebreeuws

Johanan: 'Jahweh is genadig'. In het Grieks wordt de naam geschreven als: Ioannes. Het is een zeer oude populaire naam waarvan de echte betekenis niet duidelijk is.

De achternaam 'van de Lisdonk' is afgeleid van het oorspronkelijke Spoordonkse grondgebied 'Lusendonc' en is rond 1300 al in gebruik. Daar liggen ook de wortels van de voorouders van Janus. De eerste bewoners werden 'van Lusendonc' of 'van Lusendonk' genoemd. De stroom 'de Beerze' was een meanderende rivier (**lusen**) die, vanaf Oost-, West- en Middelbeers, via kasteel 'den Bergh' en de Spoordonkse Watermolen naar de Dommel stroomde en van daaruit richting de Citadel in 's-Hertogenbosch. De verhoogde grond (**donk**) achter de Spoordonkse Watermolen en liggende aan de genoemde Beerze was de aanleiding om dat gebied de toepasselijke naam 'Lusendonc' te doen heten. Naast de watermolen, langs de weg van Moergestel naar Oirschot, stond later een boerderij 'ter Lulsdonc', genoemd naar de toenmalige bewoners. In eerste instantie, werden de grondbezitters genoemd naar dat grondgebied. Nadat de boerderij gebouwd was, werden

de bewoners daar naar genoemd. Men heette dan ook voortaan 'van de(r) Lusdonck'. Omdat de naam meestal op klank werd geschreven ontstonden er de nodige variaties. <3>

Maar goed, Janus werd geboren in de wijk Oerle. <4>

In die tijd, 1906, leek het de gewoonte om vaak te verhuizen. Vooral 'gewone' gezinnen verplaatsten zich om een betere woning, of meer ruimte voor hun kroost, te hebben. Zo ook de ouders van Janus. De spullen uit hun huis werden op een boerenkar geladen, getrokken door een paard, die op die manier als 'verhuiswagen' fungeerde. Vaak was zo'n kar niet nodig en kon men volstaan met een gewone duwkar, omdat men naar een ander huis, om de hoek, of in dezelfde straat waar men woonde, vertrok.

De ouders van Janus zijn bij hun huwelijk, op 17 juni 1903, op het adres A484bb in de wijk Oerle in Tilburg, gaan wonen. In 1910 werd dit adres, omgenoemd naar Oeverstraat 77. Drie maanden later verhuisde men naar F258, later Hasseltstraat 168 genoemd. Waarom ze naar de wijk Hasselt zijn vertrokken is me niet duidelijk.

Op het moment van de geboorte van hun eerste kindje, Rieka, op donderdag 24 december 1903, woonde het jonge paar nog steeds op dat adres. Met een simpel rekensommetje kan men hier zien dat moeder Mina (22 jaar) en vader Jan (21 jaar), bij hun huwelijk, al drie maanden in verwachting waren. En dat Rieka verwekt was, toen Jan en Mina nog bij hun ouders woonden. De conclusie is, dat het een 'moetje' was; dit echtpaar moest dus, waarschijnlijk van mijnheer pastoor, trouwen. Rieka werd geboren als Henrica Antonia van de Lisdonk. <5>

Twee dagen na de geboorte van Rieka, op tweede kerstdag 1903, verhuisde het jonge gezin naar K81, de latere Lochtstraat met het huisnummer 18. Hier woonde men, een kleine twee jaar. <6>

Uit verhalen is gebleken, dat de ouders van Janus een tabakswinkel runden in de Lochtstraat. Dat moet waarschijnlijk op dit adres zijn geweest, omdat dat voor de geboorte van hun zoon Janus was. Maar Jan van de Lisdonk was geen zakenman en besloot, na enkele jaren winkelier te zijn geweest toch te stoppen met die activiteiten, ondanks dat zijn vrouw Mina, wel zakelijke talenten scheen te hebben. Dit gegeven kan ongeveer kloppen met het feit dat onze opa Jan ruim veertig jaar gewerkt heeft bij de firma L.E. van den Bergh in Tilburg. Als hij met zijn 65ste met pensioen is gegaan, was hij omstreeks 1907 bij dit bedrijf begonnen. Dan kan het kloppen dat Jan voor die tijd winkelier was.

Uit de kaart van de volkstelling van 1900/1910 is het volgende af te lijden:

Op 27 mei 1905 verhuisde het gezin naar A598, in de wijk Oerle, dat in 1910 omgenoemd werd naar de 1^e Veedwardsstraat 8.

In deze straat, in het gebied 'de Kwetterie', liggen de 'wortels' van onze pa. De 'Kwetterie' of 'Kwetterij' lag in het oude toponiem 'de Hoogte', aldus een plattegrond uit 1880, welke bewaard wordt in het Regionaal Archief van Tilburg. <7>

Daarna is hij, met zijn ouders, terug verhuisd naar de Lochtstraat, nu naar het adres K76. K76 werd in 1910 omgenoemd naar Lochtstraat 8. <8>

De Lochtstraat was een zijstraat van de Gasthuisstraat en gelegen tegenover het oude Gasthuis aldaar.

Na ongeveer twee jaar in de Lochtstraat gewoond te hebben vonden Jan en Mina blijkbaar dat het weer tijd werd om te gaan verhuizen. Volgens de volkstellinggegevens van de kaart van 1910/1920 blijkt, dat het gezin op 23 september 1910 verhuisde naar de Lange Nieuwstraat 196. <9>

In het jaar 1910 werd in Tilburg de tiende volkstelling gehouden. In datzelfde jaar kregen alle straten in Tilburg een naam in plaats van een nummer. Sommige straten hadden daarvoor al een naam, maar bleven tot 1910 toch aangeduid met een nummer.

Na de verhuizing, naar de Lange Nieuwstraat, zetten Jan en Mina nog twee kinderen op deze wereld. Antoon, met de namen Antonius Joannes van de Lisdonk, was hun derde kind, en werd op zondag 30 oktober 1910 geboren. Dat betekent, dat Mina, bij de laatste verhuizing, al ruim in verwachting was.

Twee jaar later kwam ook een tweede meisje in het gelukkige gezin. Op zaterdag 12 oktober 1912 werd Anna Cornelia Wilhelmina van de Lisdonk geboren. Jammer genoeg mocht het kleine zusje van Janus, met de roepnaam Anneke, maar één jaar en vier maanden leven. Zij overleed op zondag 1 maart 1914. Dit moet voor ieder in dat gezin zeker een tragedie zijn geweest. Maar het leven gaat door en dus ook mijn verhaal.

Gezin van Jan en Mina van de Lisdonk.
De foto is gemaakt bij gelegenheid van de 1e H.Communie van Janus of Jan is 30 jaar.
Mina lijkt, op deze foto uit 1912, in verwachting te zijn van haar 4^e kind.
Anneke is namelijk 12-10-1912 geboren.
Doch zij is 1-3-1914 overleden.

Janus heeft zijn wettelijke grootvader van vaderskant nooit gekend. Deze grootvader, Peter van de Lisdonk is, amper 47 jaar oud, vijf maanden voor de geboorte van Janus overleden en zijn grootmoeder van moederskant, Cornelia Theresia van der Staak-Pijnenburg is al op 35-jarige leeftijd in 1885 overleden. Ook die heeft hij dus nooit gekend.

Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is Janus genoemd naar de ouders van zijn moeder. Christianus, is afgeleid van zijn grootvaders naam, Christiaan van der Staak. Zijn tweede naam, Cornelis, is afgeleid van de naam van zijn grootmoeder, Cornelia

Pijnenburg. De derde naam, Joannes, komt dan waarschijnlijk van zijn eigen vader Johannes Jacobus van de Lisdonk. Waarom onze pa Joannes genoemd werd en geen Johannes blijft een raadsel, maar ik ga er vanuit dat dat met het christelijke geloof te maken heeft.

Uit 'betrouwbare' bron is bekend dat de oudere zus van Janus, Rieka, genoemd is naar hun grootmoeder van vaderskant, Henrica Spijkers. <10>

Over de grootmoeder van Janus wil ik eerst iets meer vertellen, alvorens verder te gaan met een terugblik in zijn leven. Grootmoeder Drikka Spijkers zorgde voor veel ophef binnen de familie. Hier mocht uiteraard niet over gepraat worden. Met maar liefst vijf onwettige kinderen van ook nog verschillende vaders, om wat voor reden moet men waarschijnlijk blijven gissen, was onze opa van de Lisdonk de oudste en heette in eerste instantie Jan Spijkers. Maar het had ook Jan Ansems kunnen zijn, want volgens het kerkarchief van de parochie het Heike was zijn biologische vader Johannes Ansems. <11>

Henrica Spijkers en Johannes van de Sanden

Drikka Spijkers, zijn grootmoeder en Hannes van de Sanden (1906)

Gelukkig kwam ene Peter van de Lisdonk op haar pad waarmee ze uiteindelijk trouwde en die de drie nog levende kinderen bij hun huwelijk op 1 mei 1889 als de zijne erkende. Door dit gebeuren ging onze opa verder door het leven met de naam 'van de Lisdonk'. Vanaf dat moment heette hij dan ook Jan van de Lisdonk en dragen wij, als zijn kleinkinderen, tot op heden diezelfde achternaam. Onze opa was op dat moment dus 7 jaar.

Drikka is binnen het jaar na het overlijden van haar eerste man Peter van de Lisdonk (1906) gehuwd met Hannes van de Sanden. Over de grootmoeder van Janus is veel meer te vertellen maar, dit is voor het levensverhaal van onze pa niet belangrijk. Toch kom ik verder in mijn verhaal nog op haar terug.

Dus nu maar weer naar Janus van de Lisdonk zelf. Eigenlijk is er uit zijn jeugd niet zoveel bekend. Er zijn wat foto's in familiebezit en herinneringen, die ons door anderen zijn verteld. Dat is zo'n beetje wat we uit die tijd weten.

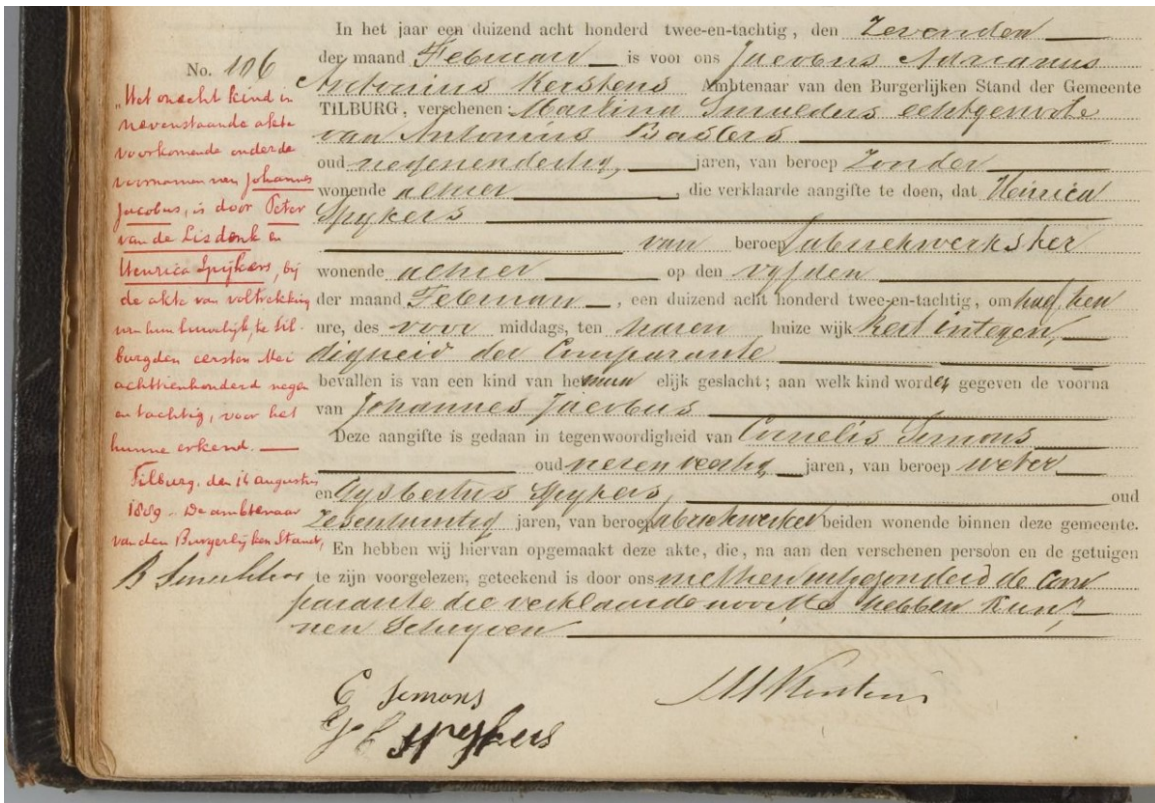
Na wat speurwerk in het Regionaal Archief van Tilburg, gesprekken met o.a. een kleinzoon van Toon van de Lisdonk, de broer van onze opa, en tevens onderlinge gesprekken door zijn kinderen is duidelijk geworden, dat hij met zijn ouders, broer en zus nog diverse keren is verhuisd. Na gewoon te hebben in de Lange Nieuwstraat, woonde hij ook nog in de van Speijckstraat 34, Veemarktstraat 46, Bredascheweg 97 en de Verlengde Besterdstraat 49. Daar is hij uiteindelijk uitgetrouwd. <12>

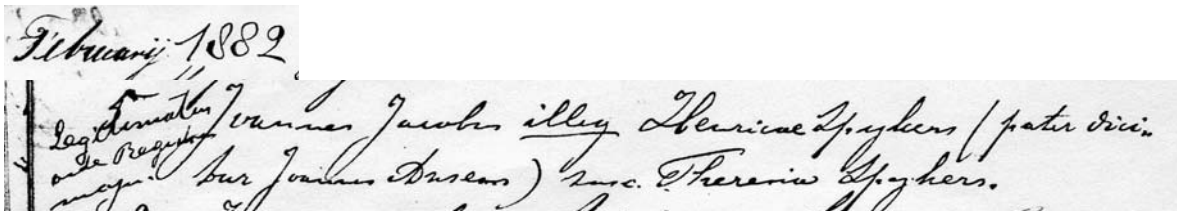
De ouders van Janus (1929)
Mina van der Staak en Jan van de Lisdonk

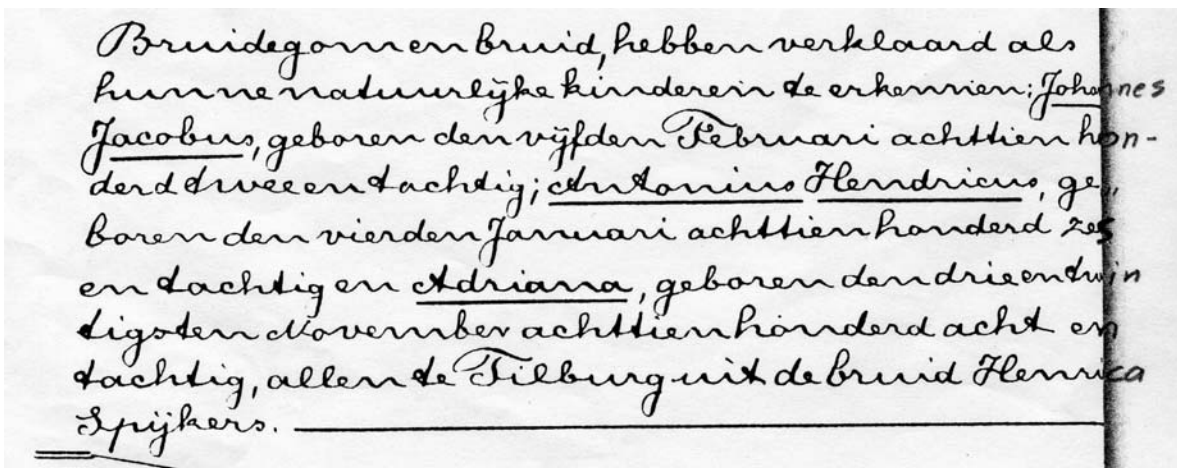
De ouders van Janus (1958)
Mina van der Staak en Jan van de Lisdonk

Originele geboorteakte van Johannes Jacobus Spijkers. (Bron: Regionaal Archief Tilburg - Geboorteakten)
 Johannes werd geboren op 5 februari 1882, en door Peter van de Lisdonk en Henrica Spijkers als hun wettige kind erkend op 1 mei 1889. Vanaf dat moment heette hij Johannes Jacobus van de Lisdonk.

Fragment van het doopregister van de de pastoor van de parochie 't Heike.
 Betreft doop, op 5 februari 1882, van Johannes Jacobus Spijkers verwekt door Johannes Ansems.
 (Bron: Regionaal Archief Tilburg - Kerkarchief parochie Heike)

Fragment van huwelijksakte van Peter van de Lisdonk en Henrica Spijkers op 1 mei 1889.
 Erkenning door beide echtelieden betreffende de drie onwettige kinderen van Henrica Spijkers.
 (Bron: Regionaal Archief Tilburg - Huwelijksakten)

Janus was, zoals gezegd een gezonde knul die uiteraard ook naar school moest. Vanaf zijn 4^e tot zeker zijn 16^e jaar, woonde hij in de Lange Nieuwstraat 196, tegenover de toenmalige gasfabriek.

Janus 8 jaar

Vanaf 1901 behoorde de Lange Nieuwstraat tot de toen opgerichte wijk en parochie Besterd (H.H. Martelaren van Gorcum). Vóór die tijd behoorde deze straat tot de parochie Goirke in de wijk Veldhoven. <50> Parochie Goirke is formeel de voortzetting van de oorspronkelijke parochie Tilburg in 1715. Parochie Heike daarentegen is pas in 1797 opgericht. Op dat moment had men dus twee parochies in Tilburg met beide als patroonheilige H. Dionysius.

Of onze pa naar een bewaarschool ging, zal wel niet te achterhalen zijn. Als dat wel zo was zal dat in de Besterd zijn geweest. Alhoewel het in theorie ook in de Lange Nieuwstraat zelf kan zijn, want in 1892 werd er in die straat op nummer 9 een fröbel- en handwerkschool gebouwd. Of met die fröbelschool ook een bewaarschool werd bedoeld is niet duidelijk. Waarschijnlijk niet, omdat in alle andere gevallen een

bewaarschool ook met die naam werd aangeduid. Het is inmiddels ook duidelijk dat onze pa in de parochie Besterd woonde en hij zal om die reden ook in die parochie naar de lagere school zijn gegaan.

In 1900 kende Tilburg al 5 openbare scholen (twee voor gewoon lager onderwijs (g.l.o.) scholen, twee uloscholen en een muloschool)

In het bijzonder lager onderwijs kende Tilburg in 1900 vijf g.l.o.-jongensscholen, een muloschool, twee g.l.o.-meisjesscholen en twee uloscholen voor meisjes.

In 1901 bestond er al een bewaarschool in de Besterdstraat. Hier kan Janus op gezeten hebben. En in 1901 waren er ook R.K. Bijzondere scholen

Foto uit 1917

V.l.n.r.: Janus 11 jaar,
Moeder Mina 37 jaar
Rieka 14 jaar
Antoon 7 jaar

voor lager onderwijs en tevens bewaarschool voor jongens in de parochies: 't Heike, Korvel, Goirke, St.Jozef en Hasselt.

Voor meisjes waren er in 1901 R.K. scholen in de parochies: 't Heike, Korvel en Goirke. In 1901 waren er ook openbare scholen voor lager onderwijs in de Zwijzenstraat, Korvel, Wilhelminapark en de Heikant.

In 1901 kende Tilburg echter 9 parochies: 't Heike (H. Dionysius), Heuvel (St. Jozef), Hoefstraat (H. Antonius van Padua), St. Annaparochie (St. Anna), Noordhoek (H. Hart van Jezus), Hasselt (O.L.V. van de H. Rozenkrans), 't Goirke (H. Dionysius), Heikant (O.L.V. onbevlekt ontvangen = Mariakerk) en Besterd (H.H. Martelaren van Gorkum). <13>

Naar welke lagere school hij ging blijft dus gissen. Maar het meest aannemelijke is toch de parochie waar hij in woonde; de parochie Besterd. De afstand van het adres Lange Nieuwstraat 196 tot het Wilhelminapark is dan wel korter dan die naar de Besterdstraat, maar het is niet waarschijnlijk dat hij daar naar school ging.

Of hij in die tussentijd ook zijn vormsel en doopbeloften heeft gedaan is me niet bekend, maar ik ga ervan uit dat dat in die tijd ook al de gewoonte was.

En natuurlijk, als dat zo was, ook in de parochie Besterd.

Terwijl onze pa met zijn ouders, broer en zus, in de Lange Nieuwstraat woonde, brak op 28 juni 1914 de Eerste Wereldoorlog uit. Luxemburg en België werden begin augustus door de Duitsers bezet om via deze landen Frankrijk beter aan te kunnen vallen. De Nederlandse neutraliteit werd echter gerespecteerd, mede omdat de mobilisatie werd afgekondigd en een groot Nederlands leger van 200.000 man langs de grenzen was gelegerd. Die neutraliteit had men vooral aan Koningin Wilhelmina te danken. Zij was daar een grote voorstander van. Tussen 9 en 18 november 1918 was even een onrustige periode, omdat toen in Nederland een revolutie te verwachten was. Én omdat op 9 november de Duitse Keizer Wilhelm II naar ons land was gevlucht en daar zelfs asiel aan hem werd verleend.

Ondanks deze onrustige tijd zal Janus niet direct veel van deze oorlog gemerkt hebben, en ging hij waarschijnlijk gewoon naar school.

Janus was 8 jaar toen de oorlog begon en 12 jaar toen die eindigde. <14>

De ouders van kleine Janus sloten voor hem op 19 februari 1917, hij was toen 10 jaar, een overlijdenspolis af voor een bedrag van fl.50,00 tegen een wekelijkse premie van 2½ cent. Die polis werd afgesloten bij de toenmalige levensverzekeringsmaatschappij Utrecht. De premie hiervan was slechts dertig

Overlijdenspolis op het leven van Janus (19-2-1917)

jaar verschuldigd. Echter toen Janus de volwassen leeftijd bereikte, werd op 5 december 1927 nog eens een overlijdenspolis door zijn ouders voor hem afgesloten, maar dan voor fl.114,00 tegen een wekelijkse premie van 5 cent. <15>

Het is zo jammer, dat we niet méér weten van onze pa tijdens zijn jeugdige leeftijd. En dan vooral de eerste levensperiode en zijn pubertijd totdat hij in dienst ging. Graag had ik jullie daarin een kijkje gegund. Het mag niet zo zijn, maar misschien komen we daar bij toeval toch nog wel eens achter. Want wie zou eigenlijk niet graag willen weten hoe zijn eerste stapjes waren en zijn eerste woordjes en al zijn activiteiten, die hij samen met zijn ouders deed. Maar ook hoe hij het op de lagere school deed en de ambachtschool. Zeker zouden we willen weten of hij niet eerder een vriendinnetje heeft gehad, of een hele goeie kameraad. Maar ook hoe zijn eventuele uitgaansleven eruit zag. En wat voor baldadigheden onze pa misschien wel heeft uitgespookt. Waarschijnlijk was hij een héééle brave knul, die netjes deed wat zijn pa en ma hem opdroegen, maar vooral ook wat mijnheer Pastoor zei over hoe hij moest leven.

Maar het allernieuwsgierigste zijn we toch naar de eerste ontmoeting met zijn vriendin Anna van den Hout. Ja, het is bekend dat dat was bij zijn optredens met de harmonie Orpheus in het Wilhelminapark.

Janus van de Lisdonk 18/19 jaar

Er was weinig ander vertier in de stad, dus hier was het altijd druk, vooral met jongeren, die zochten naar een nieuwe liefde. Zo ook Anna, die waarschijnlijk met haar vriendinnen ook op zoek was naar een leuke knul. De vraag blijft natuurlijk hoe het werkelijk is gegaan. Het kan ook zo zijn, dat tijdens de pauzes de muzikanten zich tussen de dames begaven om ook eens te kijken of er niets van hun gading tussen liep. En wij willen natuurlijk ook weten, wanneer zij elkaar hun eerste kusje gaven en hoe hij het thuis heeft verteld en hoe zijn en haar ouders op deze 'vriendschap' reageerden.

Na de lagere school leerde Janus het beroep van bankwerken op de ambachtschool in de Spoorlaan. Ook zijn zonen Jan, Peter en Ad hebben daar de eerste beginselen van hun vak geleerd. In het gebouw van de vroegere ambachtschool is nu het 'Natuurmuseum Brabant' gevestigd. Dit museum heeft als doel om op een amusante en speelse manier, voor groot en klein, het belang te dienen van natuur en milieu. <16>

Janus was in 1926 gelegerd in Boekel. Rechts boven op de foto is te zien hoe hij ingedeeld was.

Na zijn ambachtschoolperiode, en we zijn dan aangeland in 1924, blijkt dat onze pa een baantje had gevonden bij een paardenhoefsmid aan de Heuvel in Tilburg. <17> Lang heeft hij daar niet gewerkt want twee jaar later blijkt hij in militaire dienst te zijn. Op een foto uit dat jaar (1926) zit hij fier tussen zijn maten. Hij is dan voor zijn lot gelegerd in Boekel in Noord-Brabant.

Janus (1926)

Intussen had onze pa interesse gekregen in de muziek. Het is niet bekend van wie hij dat heeft geërfd. In ieder geval heeft hij dit talent niet aan zijn kinderen doorgegeven. Maar zeker is dat hij het bespelen van de instrumenten piccolo en hoorn bij de harmonie 'Orpheus' heeft geleerd. <18>

Die instrumenten bespeelde hij al toen hij op 19-jarige leeftijd zijn vriendin en latere echtgenote Anna van den Hout leerde kennen. Zij was niet zo gecharmeerd van zijn uithuizigheid, dus daar moet waarschijnlijk de reden gezocht worden dat hij voortijdig met de muziek is gestopt.

Desondanks stond ze meestal toch, tegen haar zin, in het Wilhelminapark naar het optreden te kijken en te luisteren van haar geliefde. Erg brutaal werd het, toen Anna haar vriend Janus voor het blok zette; hij moest kiezen tussen haar of de harmonie. Janus kon niet anders dan stoppen met zijn hobby, want hij was blijkbaar tot over zijn oren verliefd op Anna.

Hopelijk hadden de broers van Anna, Janus en Harrie van den Hout, meer geluk. Zij speelden respectievelijk, klarinet en hoorn bij 'Orpheus'.

1926 - Janus 20 jaar

Misschien was zijn toenmalige vriendin ook de reden, dat onze pa nooit bij een voetbalclub is geweest, ondanks dat hij met hart en nieren fan was van NOAD. <19> Vaak ging hij kijken en genoot

Janus, als voetballer bij Vinks (±1945)

dan met volle teugen. Dat was voor hem belangrijk want veel andere hobby's had hij niet. Jammer voor hem want hij heeft bij zijn werkgever Vinks bewezen dat hij wel in was voor een partijtje bedrijfsvoetbal. Met het zomeravondvoetbal was hij waarschijnlijk, als hij tenminste niet hoefde te werken, zoveel mogelijk op het veld. Ook toen hij getrouwd was, kinderen en een schoonzoon had, was hij op het veld te vinden, om aan te moedigen en te genieten. Maar niet bij Willem II, want daar was hij geen fan van.

Zoals al eerder in dit stuk vermeld was Janus voor zijn lot gelegeerd in Boekel in de Peel. In die tijd was dat ongeveer een half jaar. Wat zijn taak daar was is niet duidelijk, maar omdat in die tijd een en ander anders geregeld was dan in onze tijd, betekende het voor hem, dat hij na deze verplichte periode geen werk meer had. En een werkloosheidswet was er toen nog niet, dus ook geen inkomsten. <20>

Op deze pagina zie je een foto zoals hij er uit zag in zijn nette tenue. Zo te zien was Janus trots om soldaat te zijn in het Nederlandse leger.

Volgens de foto op de vorige pagina, was hij ingedeeld in de IIIe Bataljon - 2^e Compagnie.

Janus in zijn nette tenue (1926)

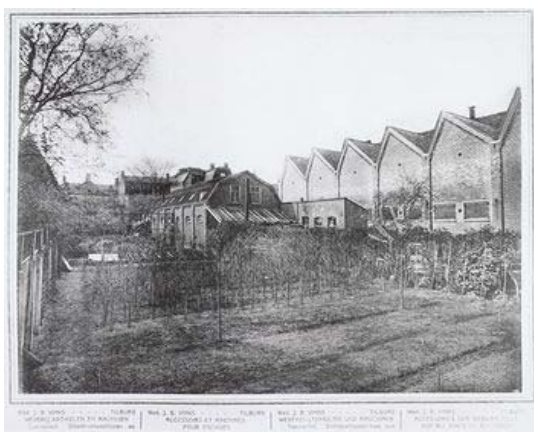
Wilhelminapark (1925) – Hier leerde Janus zijn Anna kennen, tijdens een optreden van harmonie Orpheus.

Bovenstaande foto is gemaakt in 1925 b.g.v. het 60-jarig bestaan van de Koninklijk erkende sociëteit "Harmonie Orpheus"
Jammer genoeg staat Janus van de Lisdonk, die ook lid was, niet op de foto.
Wel op de foto twee broers, Janus en Harrie, van zijn toenmalige vriendin.

Vinks

Een werkgever was niet verplicht zijn oude werknemers terug te nemen. Die had per slot al iemand anders in dienst genomen en de nieuwe werknemer, waar hij waarschijnlijk zeer tevreden over was of misschien goedkoper, zou hij dan moeten ontslaan. Onze pa ging dus driftig op zoek naar een andere job. En dat lukte hem wonderwel. Hij was nog niet getrouwd, maar er moest toch brood op de plank komen. Op 16 juni 1927, hij is dan net 21 jaar oud, werd zijn sollicitatie beloond. Kam- en rietenfabriek Wed. J.B. Vinks had hem in dienst genomen. Op dat moment, niet wetende dat hij daar meer dan veertig jaar van zijn

Wed J.B. Vinks - Heuvelstraat 30 Tilburg

leven door zou brengen, begon hij daar als bankwerker. Dat zal hij daar blijven tot zeker 1953. Daarna heeft hij het beroep als hevelmaker aanvaard en werd zelfs vanwege zijn werktuigbouwkundige kennis machinesteller en afdelingsbaas. <21>

Toen Janus bij wed. J.B. Vinks ging werken, in 1927, woonde hij in de Veemarktstraat 46.

Bij Vinks genoot hij veel ontzag, vooral door zijn vakbekwaamheid. Echter, door gebrek aan geld, want de lonen waren in die tijd echt niet zo hoog en zeker

niet bij Vinks, beoefende hij in zijn 'vrije' tijd ook nog het beroep als nachtwaker, ketelstoker e.d. uit.

Een bijzondere bijkomstigheid is, dat onze pa toen hij aan de bank werkte bij Vinks, een directe collega had, die later het salaris zou gaan betalen van zijn drie zonen. Guus van de Sande, mede-oprichter van gereedschapmakerij B&S in Tilburg, had de eer om met onze pa samen te mogen werken. Later, toen zijn zonen na het behalen van hun ambachtschool-

Anna van den Hout en Janus van de Lisdonk (1926)

diploma een bedrijf nodig hadden waar ze hun echte vak konden leren en uitoefenen, was het niet zo moeilijk voor hem om zijn oud-collega een gunst te vragen. En dat lukte wonderwel. Zijn zonen Jan, Peter en Ad beoefenden, als vak bij B&S respectievelijk coördinatenslijper, matrijzenmaker en stempelmaker uit.

Over zijn tijd bij de firma Vinks zijn wel wat anekdotes te vertellen.

Uiteraard moet je dan in eerste instantie bij zijn twee oudste kinderen zijn. Per slot hebben die hem het langst gekend. Zo is er het verhaal dat hij als waker zijn werk deed naast zijn eigenlijke vak. Buiten werktijd en zeker ook in de weekenden was hij trouw bij zijn baas te vinden. Directeur Jan Vinks en zijn zoon Thijs Vinks vonden dat wel best. Hij zorgde er niet alleen voor, dat vooral 's-morgens de ketel gestookt werd voor de stoom, die nodig was om de

machines te laten draaien, maar ook in de weekenden. Echter, tijdens werktijden werd dat gedaan door vrouwen. Blijkbaar was dat mannen niet toevertrouwd of zij waren goedkoper.

In die tijd bestonden er nog geen elektromotoren. Bij Vinks dreven de stoommachines o.a. de diverse hevelmachines aan. Een lange as was gekoppeld met de stoommachine. Deze zeer lange as was hoog in de bedrijfshal opgehangen. Grote brede aandrijfriemen maakten de verbinding tussen as en hevelmachines. Wanneer de stoommachine uitviel had men een probleem, want alle machines die daardoor aangedreven werden lagen stil en men had dan een gigantische productiestop. Een voorbeeld van een werkende stoommachine is te bezichtigen in het Textielmuseum in Tilburg. <22>

Zo is er ook het verhaal over de arbeidsinspectie. Ook in die tijd had men blijkbaar vergunning nodig om mensen over te laten werken. Zo maar overwerken mocht niet. De arbeidsinspectie wist dat dat gebeurde, maar om op te kunnen treden moest men overwerkers op heterdaad betrappen. Soms verstopte men zich achter de schoorsteen van de fabriek om zo het personeel te kunnen schaduwten. Ook onze pa is wel eens betrapt. Dat zal de firma Vinks best wel een paar duiten gekost hebben.

Zo ontstond de gedachte om ploegendiensten te gaan draaien. Dat was natuurlijk niet leuk voor de werknemers, maar men kon zo wel een hogere productie verkrijgen. Waarschijnlijk is er zeker naast het ploegenwerken ook overgewerkt, maar daar gaat het verhaal niet verder.

Zoals gezegd, ook onze pa kwam er niet onderuit in ploegendienst te gaan werken.

Van 's-middags twee uur tot 's-avonds elf uur is een lange dag. Het voordeel was wel dat als hij vroege dienst had, hij 's-avonds bij vrouw en kinderen kon zijn. Dan kon hij zijn gezin de aandacht geven, die hij graag gaf. Als hij dan 's-morgens vroeg, om vijf uur, op pad ging, riep hij eerst onder aan de trap naar zijn vrouw, "*Annieeee ik ben weg*". De rest van zijn gezin werd dan wel wakker, maar dat gaf niet. Blijkbaar had hij haar al een zoen gegeven in de slaapkamer, want ons moeder lag dan nog in bed. Maar meestal noemde hij zijn vrouw Anneke.

Voorbeeld van een scheerkwast

Voorbeeld van een scheermes

Trouwens, even tussendoor, wie van zijn kinderen heeft pa en ma wel eens zien zoenen? Waarschijnlijk niet veel, want dat mocht niet gezien worden. Gelukkig leven we nu in een tijd dat dat wel kan. Zelfs pa en ma in ondergoed zien was uit den boze, alhoewel ik onze pa toch wel eens in zijn lange 'jaeger' onderbroek zag, als hij zich aan het omkleden was op de overloop. Bij ons moeder ging de deur van de slaapkamer dicht, maar ik kan me vaag herinneren dat ik ze toch een keertje per ongeluk heb gezien in haar 'lingerie'.

Ook op zaterdag werd er gewerkt. Voor onze kinderen is het bijna ondenkbaar dat er in die tijd een 48-urige werkweek bestond met slechts één week vakantie per jaar. Dus moest er ook op zaterdagmorgen gewerkt worden tot 13.00 uur. Ja ja, moet onze pa gedacht hebben, want geregeld moest zijn oudste dochter hem 's-middags om half drie gaan halen, omdat ons moeder het tijd vond dat hij naar huis kwam, zij wilde immers nog naar de 'stad' om inkopen te doen. En pa moest natuurlijk op zijn kleintjes passen. De weekenden waren toch al zo kort.

Op zondagavond werd al op tijd de schone blauwe werkoverall klaargelegd en het trommeltje met boterhammen klaargemaakt voor de volgende dag.

Scheerkist

Als onze pa dan thuis was op zaterdagmiddag, maakte hij meteen van de gelegenheid gebruik om zich eens goed te scheren. Elektrisch scheren was nog niet uitgevonden, dus onze pa moest het doen met mes en kwast. Hij ging dan aan tafel zitten, zorgde dat hij een bakje met water bij zich had staan en opende zijn scheerkist om daar zijn attributen uit te halen, die hij nodig had voor de scheerceremonie. Als hij dan het deksel van zijn kistje open deed, kwam automatisch de spiegel vrij die hij in schuine stand op dat kistje kon plaatsen. Daarmee had hij een goed zicht op zijn stoppelbaard. Hij pakte de scheerkwast, dompelde hem in het bakje water en draaide die zorgvuldig rond in het potje waar zich scheermiddel in bevond. Het spul begon dan flink te schuimen. Het ontstane

Anna en Janus (1935)
in de Verlengde Besterdstraat

scheerschuim bracht hij, met stevig draaiende bewegingen op zijn gezicht aan, op de plek waar zich de stoppelbaard bevond. Het was een mooi aanzien, als hij daar zo aan tafel zat met zijn witte kin, alsof het de baard van Sinterklaas was.

Met een gillette mesje, dat in een speciaal daarvoor gemaakte houder zat, haalde hij, ook weer zorgvuldig, het scheerschuim met baardhaar van zijn gezicht. En als de klus geklaard was, zat hij meestal onder het bloed, soms leek het wel een waar slagveld. Met aluin probeerde onze pa het bloeden te stoppen. Maar omdat daar alcohol in verwerkt is, prikte dat natuurlijk vreselijk. Maar je moet er wat voor over hebben om er mooi uit te zien.

Lang is dit toneelspel doorgegaan, totdat het elektrisch scheren bedacht werd. Na wat tegenstribbelen, want met het mes scheren is toch beter, ging hij over op de Philishave.

Dan nu zijn werkoverall. Op maandag was het wasdag en had ons moeder de grootste moeite om die dingen schoon te krijgen. Met groene zeep en een stevige borstel ging ze aan de slag, dan nog de kookwas in en oeps, hij was nog niet schoon. Al dat smeer dat van de machines kwam was er moeilijk uit te krijgen.

Trouwens de was deed ons moeder in de wasmachine met houten waskuip en daarop een handbediende wringer. Met een motor, (van Vinks ?), was onze pa in staat deze wringer automatisch aan te laten drijven. Een hele verbetering voor die tijd. Die motor, had hij al voor of tijdens de oorlog. Met een zelfgemaakt apparaat en door diezelfde motor aangedreven, lukte het hem zelfs om haver te malen. Zo kon zijn vrouw toch nog redelijk goedkoop brood bakken. Daar werd dan waarschijnlijk de oven van het fornuis voor gebruikt.

Toen de wasmachine wegging en vervangen werd door een moderne Rondo, is de motor weer gedemonteerd en kreeg een tijd lang een plekje bij zijn tweede zoon. Maar ook die kon er eigenlijk niets mee, waardoor dit stuk nostalgie toch maar naar de schroothoop is gegaan. Gelukkig droeg Anna, als ze de was deed, altijd rubberen laarzen. Janus was blijkbaar toch niet zo technisch als het leek. Het water prikkelde een tijd lang en dat betekende, dat er ergens een stroomdraad of zo kapot was, zodat het hele apparaat onder stroom stond. De koperdraden, die in die tijd met canvas omkleed waren, werden later vervangen door met kunststof omkleedde draden. Het canvas was in dit geval door oudheid en vocht aan het vergaan.

Een van de kinderen dweilde, na al dat gewas, de vloer en een ander deed de afwas in de keuken.

Luchtfoto uit 1967 van 'de Heuvel' in Tilburg.
Op de achtergrond, linksboven is de fabriek, met het
zaagtanddak, van de fa. J.B. Vinks te zien.

Maar ja, ook op zondagmorgen ging onze pa nog even bij Vinks kijken; hij was per slot bewaker van de fabriek. Vinks was alles voor onze pa. Hij werd daar zeker gewaardeerd, al was het jammer genoeg niet te merken in zijn loonzakje. Niet alleen door zijn vakmanschap maar ook door zijn omgang met de collega's. Hij schopte het zelfs tot afdelingsbaas van de hevelmakerij. Intussen was hij ook nog bevorderd tot machinesteller, wat voor die tijd toch wel een verantwoordelijk beroep was. Hij moest de hevelmachines zodanig afstellen, dat de juiste hevels er mee gemaakt konden worden en dat de machine ook nog zonder teveel storingen de productie kon draaien. Zelf heb ik gezien dat het wel eens grandioos mis ging. Dan had hij veel werk om het in orde te krijgen. En zijn overall werd maar viezer en viezer.

Als ik dan 's-avonds rond etenstijd als schooljongen zijn brood bracht, genoot hij ervan om een van zijn kinderen te zien. Ik mocht hem zelfs helpen met kleine dingetjes en hij vertelde hoe die machines werkten. Zelf genoot ik er natuurlijk ook van om mijn vader te zien werken. Welke jongen wil dat nou niet. Met de fiets ging ik dan naar de Heuvelstraat en plaatste die naast de Hema achterin, onderaan de trap waar ik naar boven moest. <23>

Als ik dan boven aan de trap kwam en de deur open deed, was het een herrie van jewelste. Je kon elkaar amper verstaan. In zijn kleine kantoortje ging dat wat beter. Ik vond het prachtig, hoe het hem lukte, die uiteinden en het midden van die hevels te laten twisten en dan nog te solderen ook. Het lakpotje mocht ik dan wel eens bijvullen, want één uiteinde moest een kleurtje krijgen. Als beloning gaf hij me wel eens zo'n groen doosje met zuurvrije vaseline mee. Daar kon ik later mijn brommer mee invetten zonder dat die aangetast werd. Thuis waren we helemaal niet zo gelukkig met het beroep van vader. Om extra bij te verdienen bracht hij stapels verschillende soorten hevels mee naar huis. Die moesten dan gecontroleerd worden of ze wel goed gesoldeerd waren en de lak niet vergeten. Een heidens karwei waar je als kind niet op zat te wachten. Niemand in ons gezin ontkwam er aan, zelfs zijn aanstaande schoonzoon Wil niet. Maar achteraf kunnen we toch wel blij zijn, omdat we kunnen zeggen dat we met zijn allen ons steentje hebben bijgedragen aan de financiële situatie in ons gezin. En, we waren samen bezig als gezin, ook dat is belangrijk.

Zoals reeds eerder gezegd, onze pa begon op 14 juni 1927 te werken bij de firma wed. J.B. Vinks, de fabriek, die handelde in machines en accessoires op weefgebied. In de tweede wereldoorlog van 1940-1945 werd de fabriek tijdelijk stil gelegd, waarschijnlijk vanwege te weinig aanvoer van draad. Metalen gingen vooral de oorlogsindustrie in. Onze pa had daardoor dan geen werk. Want zoals al eerder in mijn verhaal verteld, de werkloosheidswet of wachtgeldregeling bestond nog niet. Maar wat moet je dan als je twee kleine kinderen hebt. Gelukkig kon onze pa tijdelijk een baantje vinden bij de melkfabriek CTM in Tilburg. Hij bracht vandaar uit vervolgens melk langs de deur. Voor zijn gezin kon hij waarschijnlijk goedkoop aan melkpoeder komen en dat was in oorlogstijd een welkome aanvulling op de toch al beperkte levensmiddelen die er waren. <24>

Inmiddels zijn we in oorlogstijd aangeland. Vóór de oorlog was het een onrustige tijd. Er was veel armoede en door de dreiging van een tweede wereldoorlog werden alle gezonde mannen, jong en oud, gemobiliseerd om het vaderland te dienen. Zo ook onze pa. Zijn vrouw was net van haar tweede kind in verwachting, maar toch moest Janus voor de tweede keer in dienst. Ditmaal was hij gelegerd in Leerbroek bij Leerdam. Over deze diensttijd is maar weinig bekend. Het enige wat over gebleven is van deze periode, is een foto met zijn maten in het hooi, waarschijnlijk bij de boerenfamilie waar hij gehuisvest was, en een groepsfoto die buiten gemaakt is. Toch is er nog iets bijzonders uit deze onzekere periode bewaard gebleven. De Tweede Wereldoorlog was al begonnen.

Janus in Militaire dienst
1939 (33 jaar)

Leerbroek (Zuid-Holland) ligt iets ten noordwesten van Leerdam in de Vijfheerenlanden en behoort nu tot de gemeente Zederik. Het dorp dankt zijn naam aan een oude waterloop: de Leede.

Op 1 september 1939 waren de Duitsers, samen met de Sovjet-Unie (Rusland), Polen binnengevallen. Nederland wilde neutraal blijven, net als in de Eerste Wereldoorlog. Maar men hield er terdege rekening mee, dat binnen niet al te lange tijd ook Nederland in oorlog zou zijn. Tijdens de mobilisatie, toen onze pa voor de tweede keer in dienst was, werd er toch driftig geoefend op die onzekere toekomst. Om die reden werd er waarschijnlijk een prestatietocht gehouden, een mars die blijkbaar zo belangrijk was dat iedere 'deelnemer' een herinneringspenning kreeg uitgedeeld als aandenken voor later. Omdat Janus ook in het bezit was van zo'n penning, kunnen we er gevoeglijk van uit gaan, dat ook hij aan deze mars heeft meegedaan. Volgens de penning was Janus ingedeeld bij de vijfde divisie. <zie ook 44>

Zoals al eerder aangehaald, was Janus gehuisvest bij een boerin, die zelfs na de oorlog een keertje bij hem thuis op bezoek is geweest. Natuurlijk moest er dan goed gezorgd worden voor dat 'hoge' bezoek. Ons moeder kon goed soep maken, dus daarmee werd de bijzondere gast verrast. Ja, verrast werd die zeker, van de zenuwen schonk ons moeder de soep op een plat bord. Dat ging natuurlijk niet goed en waarschijnlijk kon onze pa de troep opruimen.

Bronzen penning, van Janus, ter herinnering aan een prestatie tocht, voorjaar 1940

Janus in militaire dienst (1939)
(links, met blauw kruisje, gemerkt door ons moeder)
(zie detailfoto op vorige pagina)

Na deze periode dreigde hij uitgezonden te worden, zoals zo vele mannen, naar Duitsland om daar te werken. Dat moest je als je geen werk had. Omdat in die tijd, als je in militaire dienst ging, meteen ook je baan kwijt was, had je natuurlijk een probleem. Het was nu begin 1944 en zijn vrouw Anna was in verwachting van haar derde kind. Zij kon het er niet bij hebben, dat haar man uitgezonden werd. Je moest dan maar afwachten of en wanneer hij terug zou komen.

Gelukkig was iemand in hun nabijheid bereid en zo aardig om goed woordje te doen bij zijn laatste werkgever Vinks. Janus mocht terugkomen en zijn arbeidsjaren bleven gewoon doortellen. Vanaf dat moment had Janus de mogelijkheid om 'carrière' te maken.

Reeds ver voor de Tweede Wereldoorlog werden er jaarlijks Tweedaagse Militaire Prestatietochten gehouden, met als doel om de deelnemers de gelegenheid te geven om aan te tonen, dat zij in staat waren binnen twee achtereenvolgende dagen grote afstanden per motorvoertuig, te voet en per rijwiel af te leggen, zonder dat zich daarbij persoonlijke ongelukken voordeden en zonder abnormale eisen er aan te stellen. Te voet werd dit meestal gedaan met volle bepakking. Ter herinnering aan die prestatietocht ontving de deelnemer een penning of kruis met inscriptie. Welk lintje daaraan bevestigd was voor Janus, is niet bekend. Ook nu worden er nog steeds zulke prestatietochten gehouden. Bron: <http://www.onderscheidingen.nl>

De officiële trouwfoto van Janus en Anna op 7 augustus 1935

Het 'sprookjes'-huwelijk

We doen nu even een stapje terug in de tijd en gaan naar de periode dat Janus verkering kreeg met Anna van den Hout. Over deze periode is heel weinig bekend. Ja, we weten als kinderen allemaal, dat ze op zaterdagavond door de Heuvelstraat paradeerden, maar dat is ook het enige. Wat we nu ook weten is, dat Janus bij zijn ouders in de Lange Nieuwstraat

woonde, toen hij verkering kreeg met zijn Anna.

Janus moest ook nog voor zijn lot in militaire dienst, toen hij Anna leerde kennen.

Zijn vriendin woonde, op het moment dat ze trouwden, bij haar ouders, St. Pietersplein 35, direct naast een broer van haar, Harrie van den Hout en zijn vrouw Anna Schuermans.

Die waren op 19 februari 1935 getrouwd, en daar waarschijnlijk gaan wonen.

Anna werkte voor haar huwelijk bij de parapluafabriek van Gimbrère. <25>

Tijdens een interview met een nicht van Anna, Ria van Hout-Schellekens, is duidelijk geworden, dat Janus in ieder geval zijn geliefde op zocht tijdens een verblijf in 's-Hertogenbosch.

Jana, een zus van Anna en tevens moeder van eerder genoemde Ria, woonde met haar gezin in 1933, in een directieket, op het terrein van haar baas, waar

zij werkte. Omdat Jana vanwege ziekte zes weken het bed moest houden, logeerde Anna

No 3-3

Heden zeven Augustus
negentien honderd vijf en dertig zijn voor mij, Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente TILBURG verschenen, teneinde een huwelijk aan te gaan:

van de Lisdonk, Christiaan Cornelis Joannes
oud negentien jaren, geboren te Tilburg
van beroep bankwerker wonende alhier
meerderjarige zoon van van de Lisdonk, Johannes Jacobus, oud
veertien en vijftig jaren, schroffelaar, en van den den Haag,
Wilhelmina Catharina, oud vier en vijftig jaren, koster, beroep,
beiden wonende alhier,

en
van den Hout, Anna Maria Elisabeth
oud zes en twintig jaren, geboren te Tilburg
van beroep onderwijzeres wonende alhier
meerderjarige dochter van van den Hout, Johannes Adrianus, oud
zes en twintig jaren, en Sparidaans, Wilhelmina Koutleras,
oud vijftien en twintig jaren, beiden konderkeren en wonende al-
hier
De ouders van bruidegom en bruid verklaarden, voor
mij tegenwoordig, te bevestigen in deze echt

De afkondiging betreffende dit huwelijk heeft zonder stuiting plaats gehad alhier
op de derde van de vorige maand

Ik heb bruidegom en bruid afgevraagd, of zij elkander nemen tot echtgenoten en
getrouwelijk alle de plichten zullen vervullen, welke door de wet aan de huwelijke staat
verbonden zijn. Nadat deze vragen door hen bevestigend beantwoord werden, heb ik in
naam van de wet, uitspraak gedaan, dat zij door het huwelijk aan elkander zijn verbonden.

Als getuigen waren tegenwoordig:

van den Hout, Adrianus Johannes Maria, oud zes en
twintig jaren, wester, wonende alhier, broeder van
de bruidegom;
van de Lisdonk, Antonius Johannes, oud vier en twintig
jaren, meppelbediende, wonende alhier, broeder
bruid en van den echtgenoot

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

E. Odhirdenke
ambtenaar
van de Lisdonk
Wilhelmina van der Staak
getuige

W. Sparidaans
ambtenaar
van de Lisdonk
Antonius Johannes
getuige

Huwelijksakte van Janus van de Lisdonk en Anna van den Hout
7 augustus 1935 te Tilburg

die tijd daar ook om haar zus te verzorgen en te helpen in het huishouden. Janus echter, kwam in de weekenden op bezoek en ging op zondagavond weer terug naar Tilburg. Ook vertelde Ria, dat Janus in ieder geval ook 'thuis' kwam bij zijn vriendin, op het St.Pietersplein, waar zij op dat moment werkelijk woonde. Ria heeft als kind, zij was in 1933, 8 jaar oud, onze pa daar zelf ontmoet. Blijkbaar kwamen, in die tijd, jongens wel bij de meisjes thuis, maar meisjes niet bij de jongens. Een voor ons vreemde situatie.

In zijn verkeringstijd was onze pa toch nog enkele keren met zijn ouders verhuisd en uiteindelijk in de Verlengde Besterdstraat, tegenover de school, terechtgekomen. Later heette dit stuk Adriaan van Hilvarenbeekstraat, doch nu is het een onderdeel van de Besterdring. <26>

Hier was hij uitgetrouwd. Anna woonde nog steeds op het St.Pietersplein, en was niet meer verhuisd.

Voorbeeld van een
tijd-zakhorloge

Een portret van Janus, 6 maanden voor zijn huwelijk met Anna van den Hout. Deze foto is gemaakt op 19-2-1935 tijdens het huwelijksfeest van Harrie van den Hout (broer van Anna) met Anna Schuermans.

Op deze foto is duidelijk te zien dat Janus een tijd-zakhorloge droeg in zijn vestzakje. Jarenlang heeft hij die gedragen.

Op woensdag 7 augustus 1935 was de heuglijke dag van een 'sprookjeshuwelijk'. Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk, zoon van Johannes Jacobus van de Lisdonk en Wilhelmina Catharina van der Staak, trouwde voor de Burgerlijke Stand in Tilburg met, Anna Maria Elisabeth van den Hout, dochter van Johannes Adrianus van den Hout en Wilhelmina Wouthera Sparidaens. De kerkelijke inzegening door pastoor Smits, vond plaats in de kerk van de parochie waar Anna woonde, het Groeseind. <27>

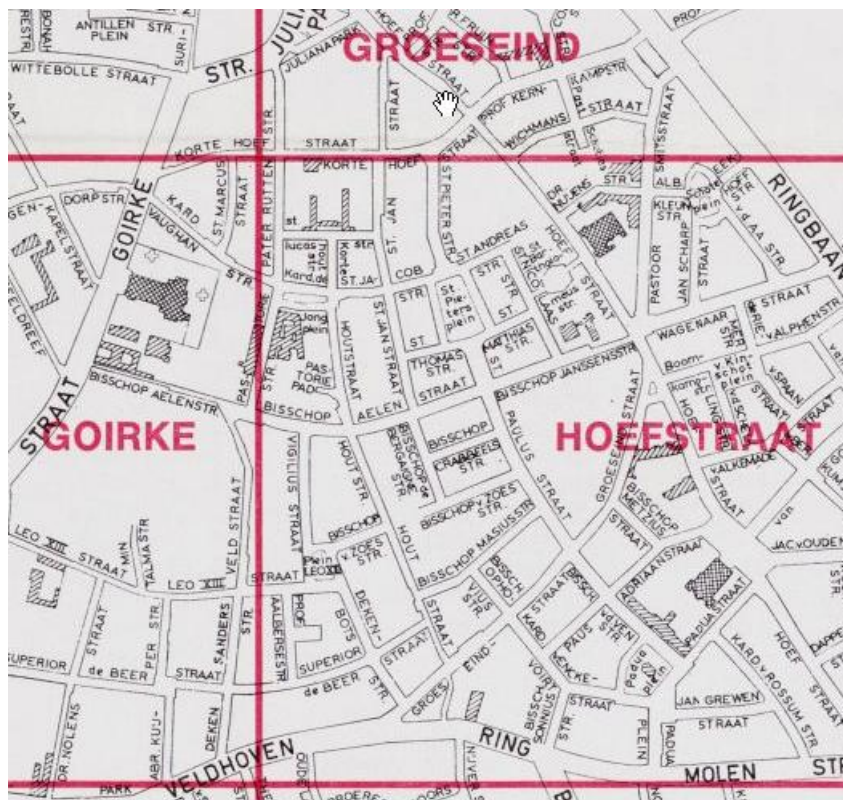
De vader van Anna, Jantje van den Hout, was volgens vertellingen, niet bij de huwelijksplechtigheid van Janus en Anna aanwezig. Hij zou zelfs de huwelijksakte niet hebben willen tekenen, maar op aandringen van familie, dit vooraf op het stadhuis gedaan hebben. Een bijzondere situatie kunnen we wel stellen. <28>

Ook was hij niet aanwezig op het huwelijksfeest dat daarna gevierd werd.

Op foto's die gemaakt zijn bij het huwelijk van Janus en Anna komt hij inderdaad niet voor.

Een detail van de parochie Hoefstraat, gemeente Tilburg, waar Janus tijdens zijn huwelijk woonde.
Bisschop Masiusstraat 23

Bisschop Masiusstraat – parochie Hoefstraat (1967)

Een opname van het kersverse
echtbaar in de 'rommelige'
tuin van de ouders van Anna.

Een familieportret op de huwelijksdag (7-8-1935) van Janus en Anna.
Staan v.l.n.r.:

tante Jeanne van de Lisdonk, Mina van der Staak (moeder van Janus),
tante Amanda van den Hout-Bärwolf, Tante Miet van Dijk-van den Hout,
tante Kee (Cor) van den Hoek-van den Hout, tante Rieka Jongen-van de
Lisdonk, Mina Sparidaens (moeder van Anna), tante Anna van den Hout-
Schuermans, tante Jana van den Hout-Schellekens.

Zittend v.l.n.r.: Janus van de Lisdonk, Anna van de Lisdonk-van den Hout.

Een familieportret op de huwelijksdag (7-8-1935) van Janus en Anna.

Staan v.l.n.r.:

ome Jan van den Hoek, ome Antoon van de Lisdonk, ome Pierre Jongen,
ome Janus van den Hout, ome Willem van den Hout, Jan van de Lisdonk
(vader van Janus), ome Tom van Dijk, ome Dré van den Hout, ome Harrie
van den Hout.

Zittend v.l.n.r.: Janus van de Lisdonk, Anna van de Lisdonk-van den Hout.

P.S. De vader van Anna staat niet op de foto.

No 383. GEMEENTE TILBURG.
ARRONDISSEMENT BREDA.

Uittreksel uit het Register van
Huwelijken en Echtscheidingen

Op zeven Augustus
negentienhonderd vijf en dertig
zijn in de gemeente Tilburg gehuwd:
van de Lisdonk, Christia-
nus Cornelis Joannes

en
vanden Hout, Anna Maria
Elisabeth

Voor gelijkkluidend uittreksel,

Vrij van zegel ingevolge art. 32 der Zegel-
wet 1917, juncto art. 136 Burgerlijk Wetboek.

den zeven Augustus 1935
De Ambtenaar van den Burgerlijken stand
der gemeente Tilburg.

Coirend

geboren te Eilburg den 7 Juni 1906
zoon van van de Lisdonk, Jo-
hannes Jacobus en van van
der Haak, Wilhelmina
Catharina

geboren te Eilburg den 25 Juli 1909
dochter van van den Hout, Jo-
hannes Adriaans en van van
ridaens, Wilhelmina Wou-
shera

Aanteekening van het Kerkelijk Huwelijk:

De Mat' en Junct' Mat'
in de Kerk van
Tilburg 7 Aug 1935
Dr. Smits, past.

Trouwboekje van Janus van den Lisdonk en Anna van den Hout - 7 augustus 1935

Bisschop Masiusstraat 23
Anno 2001

Anna werd geboren op zondag 25 juli 1909 in Tilburg in het Vernisstraatje 3 tussen de Goirkestraat en het Wilhelminakanaal. Een heel smal straatje waar amper een paard en kar door kon. <29>

Haar verjaardag vierde ze altijd de dag daarna, 26 juli, de dag van haar doopsel en van de Heilige Anna. Dat is ook de reden waarom iedereen altijd gedacht heeft, dat ze dan ook geboren werd. <30>

Vóór hun huwelijk moest er natuurlijk woonruimte gezocht worden. Op dat moment werd er een nieuwe woonwijk gebouwd, waarvan een deel door huizenbezitter Fons Remmers gebouwd werd, niet ver van het huis waar Anna woonde. Deze open plek in Tilburg werd volgebouwd en bood voor Janus en Anna de mogelijkheid een huis te huren. Kopen deed men in die tijd nog

niet zo gemakkelijk, los van het feit dat je het kon betalen. Ze besloten in de Bisschop Masiusstraat 23 te gaan wonen en de huur zal voor hen wel acceptabel zijn geweest. <31> Het was een prachtige in steen opgetrokken tussenwoning met een vrije achterom en een eigen losliggend tuintje, waar Anna mooi de was kon drogen. Het had een aangebouwde woonkeuken met een spekstenen aanrecht, een grote bijkeuken waar gekookt en de was gedaan kon worden en naast de huiskamer ook nog een voorkamer, de zogenaamde pronkkamer. Hier ging men alleen maar zitten als men speciaal bezoek kreeg. Als je binnen wilde, moest je keihard aan een knop (bel) trekken, waarna er binnen een verkleinde versie van een schoolbel begon te klingelen. En als je dan door die voordeur binnenkwam liep je door een lange gang die toegang gaf tot die voorkamer, de huiskamer en de trap naar boven. Daarnaast had het huis boven een overloop, drie slaapkamers en een grote zolder met vaste trap.

De keukenvloer was betegeld met tegels uit een oud herenhuis. Door zuinigheid van de firma Remmers kreeg men dus gebruikte spullen in het huis verwerkt. De tegels waren al gedeeltelijk versleten en ruw geworden, zodat ons moeder er later moeite mee had ze goed schoon te houden. Hier legde men kokosmatten op, die uiteraard ook weer uitgeklopt moesten worden. Maar hier kom ik later nog op terug.

In de keuken en de huiskamer was er tevens de mogelijkheid een kolenkachel te plaatsen voor de nodige warmte. Een centrale verwarming kende men in die tijd nog niet. In de keuken stond dan ook een 'cuisinière', maar wij zeiden het altijd op z'n Tilburgs, 'kwiesjèèr'. <32>

Zo zag de pannenset er uit, zoals Anna die gebruikte in de keuken

Later werd die trouwens ingeruild voor een platte buiskachel. <33>

In de woonkamer stond een convector-kachel die alleen 's-zondags brandde. <34>

Deze kachels werden aangemaakt met de door onze pa, en soms zijn kinderen, gehakte houtjes en kranten. Ze werden brandende gehouden met steenkool, eierkolen en briketten.

De Vuilnisemmer

Warm stromend water; ook dat was er niet. Om warm water te hebben, bijvoorbeeld om je zelf te wassen, moest je water koken op de kachel of in de bijkeuken met het tweepits gasstel. Een douche was er evenmin. Op verschillende plaatsen in Tilburg was daar de mogelijkheid voor geschapen; in de zogenaamde badhuizen. Onze pa maakte daar dankbaar gebruik van. Zelfs zijn jongste dochter ging daar soms naar toe om zich eens heerlijk te douchen.

Het was dus, behalve in de keuken en de huiskamer, in de winter overal koud in huis. Als het hard vroom stonden de bloemen op de ramen. Je zelf wassen deed je normaal gesproken in de keuken. Men deed dat om de beurt, en doorgaans niet meer dan je hoofd en je handen, en érg nette mensen wasten ook nu en dan hun voeten. Want badkamers hadden de meeste mensen nog niet. De volwassenen wasten zich soms daarna 'helemaal', als de kinderen

eenmaal in bed lagen. Wie het kon betalen ging zo nu en dan naar een badhuis. Maar ook daarover later meer.

Eens per week werd het zich wassen wat serieuzer gedaan. Je ging dan in 'bad', dat wil zeggen in de zomer op zolder met een emmer warm water.

Voor de kinderen wilde dat gewoonlijk zeggen: in de grote zinken teil, waar ettelijke pannen heet water in gekieperd werden. Ze werden wel geacht van tevoren al met een washandje zich gewassen en min of meer afgespoeld te hebben, zodat het warme water voor de hele reeks kinderen achter elkaar gebruikt konden worden. Eerst de meisjes, dan de jongens en tenslotte de kleintjes, want die piesten altijd in het water.

Als ons moeder of iemand anders zich in de keuken aan het wassen was en je moest naar de plee in de bijkeuken dan was er maar één weg om er snel te komen. De tuindeuren van de huiskamer naar de plaats werden opengezet, de gordijnen van de keuken werden gesloten en de deur tussen huiskamer en de keuken en de deur tussen de keuken en de bijkeuken moesten angstvallig dicht blijven. In die plee was het in de winter ook al koud. Met je billen op die koude wc-bril zitten is geen pretje. We hadden nog geluk, want er waren huizen, zoals bij ons tante Miet en onze ome Tom (op zijn Tilburgs: ôome Tôom) in de Goirkestraat, daar was de wc buiten. Het ergste was nog wel, in de wc lag geen closetpapier en als het al te koop was dan kon of wilde men er geen geld aan uitgeven. In ieder geval, het leek op recycling van het krantenpapier.

BRAND MAATSCHAPPIJ TE AMSTER
VAN 1790 N.V.

KAPITAAL F. 1.200.000.—
GEHEEL GEPLAATST EN WAARVAN 50% GESTORT
HOOFDKANTOOR:
AMSTERDAM (C.) - HEERENGRACHT No. 255

COMMISSARISSEN:
J. J. WENT
J. F. VAN HENGEL
J. F. G. M. MUTSAERTS

Agentschap:
N.A.P. HAANS, TILBURG.

JAN VAN DER HEIDEN
Uitvinder der slangbrandspuit

Polis
1 4 1 9

AMSTERDAMSCH E BEURS-BRANDPOLIS

Wij ondergeteekenden verzekeren aan **DEN HEER CHR. C. J. V/D L I S D O N K**

en wel voor zoover deze verzekering loopt op goederen, waren en koopmanschappen, zoo voor eigen rekening als voor die van derden, hetzij laatsbedoelden bij he
verzekering belanghebbenden zijn of gedurende den loop der verzekering belanghebbenden zullen worden, met of zonder lastgeving, te weten elk voor de som door ons hiero
- - - - - **T W E E D U I Z E N D V Y F H O N D E R D** - - - - -
voor den tijd van **-120-** maanden, aanvang nemende **18 AUGUSTUS 1935** en eindigende **18 AUGUSTUS 1945**, beide d
twaalf ure, tegen genot eener premie van **-1.-** per mille, ~~voor welke premie wij~~ **PER JAAR**
~~courant hebben belast en alzoo den verzekerde hierbij kwitteeren,~~
op

**DEN GEHEELEN HUISHOUDELYKEN INBOEDEL, NIETS DAARVAN UITGEZONDERD DAN GELD EN GELDSWAARDIG PAPIER, AANWEZIG IN WOO
VAN STEEN GEBOUWD, MET HARDE DEKKING, STAANDE EN GELEGEN AAN DE BISSCHOP MAASIUSSTRAAT NO. 23 TE TILBURG.**

Brandpolis afgesloten op 18 augustus 1935 (fragment - de volledige tekst van de onderste twee regels, zie volgende bladzijde)

Maar goed, Janus en Anna trouwden in 1935 en als je op jezelf ging wonen was het ook in hun tijd de gewoonte om een polis tegen inboedelbrand af te sluiten. Via het agentschap van N.A.P. Haans in Tilburg werd een Amsterdamse Beurs-Brandpolis afgesloten. De polis met het polisnummer 141910 werd afgesloten voor 120 maanden. Namelijk vanaf 18 augustus 1935 en eindigende op 18 augustus 1945. Waarom deze polis pas 11 dagen na hun huwelijk afgesloten werd is niet duidelijk.

De waarde van de polis was fl.2500,00. De premie die hiervoor betaald diende te worden was fl.1,00 per mille per jaar op "*Den geheelen huishoudelyken inboedel, niets daarvan uitgezonderd dan geld en geldswaardig papier, aanwezig in woonhuis, van steen gebouwd, met harde dekking, staande en gelegen aan de Bisschop Maasiusstraat no.23 te Tilburg*".

Als we dat snel even uitrekenen komt dat neer op fl.2,50 per jaar. Bij de verzekering hoorde een stilzwijgende continuatie, zeg maar verlenging, van tien jaar tot tien jaar, tenzij de verzekerde drie maanden voor de vervaldatum per aangetekende post opzegde.

Blijkbaar werd in die tijd het leven ook, net als nu, snel duurder. Want op 6 februari 1946 liet Janus van de Lisdonk de verzekerde som verhogen met maar liefst fl.1500,00 zodat de verzekering voortaan geschiedde voor fl.4000,00. Voor de periode van 6-2-1946 tot 18-8-1946 moest hij een suppletiepremie betalen van fl.0,80 en zegelkosten van fl.0,30.

Maar Janus deed meer. Twee jaar na zijn huwelijk sloot hij een verzekeringspolis af op het leven van zijn vrouw, voor een bedrag van fl.500,00, te betalen bij het overlijden van zijn vrouw indien dat plaats zou vinden voor 1-10-1962. Als Anna op die datum nog in leven zou zijn, zou een uitkering aan de deelnemer, in dit geval dus Janus, uitgekeerd worden van fl.250,00. Omdat later in dit verhaal zal blijken dat Anna op dat moment nog in leven is, wordt het bedrag uitgekeerd.

Zo laat Janus in zijn leven meer polissen afsluiten. Zoals een verzekeringspolis op hem zelf, zodat wanneer hij eerder komt te overlijden, dan aan zijn vrouw een bedrag van fl.400,00 wordt uitgekeerd. De verzekeringsagent deed goede zaken bij de familie van de Lisdonk. Want het lukt hem nog diverse keren hun een levensverzekeringspolis bij hem af te laten sluiten. <35>

1935 was dus een bijzonder jaar voor de twee tortelduifjes. Nou ja tortelduifjes, Janus was al 29 jaar en Anna 25 toen ze trouwden. Bij hun huwelijk had onze pa nog steeds bankwerken als beroep. Tot 1953 wordt zelfs in de adresboeken van Tilburg dit beroep vermeld. Een raadsel staat in het adresboek van 1957, want ineens is hij banketbakker. Waarschijnlijk een drukfout, maar dat is niet zeker. <36>

Gezinsuitbreiding

Niet wetende, dat hun nog een heel vervelende oorlogstijd te wachten staat, begonnen de twee geliefden er aan te denken om een gezin te stichten. De eerste twee jaren van hun

huwelijk hadden ze nog genoten van hun vrijheid, maar in september 1936 volgde dan de blijde mededeling, dat Anna van Janus in verwachting was. Een mooie tijd brak aan. De babykamer in orde maken en zorgen dat er genoeg kleertjes en luiers zijn als de kleine komt. Ook werd een kinderwagen aangeschaft en zelfs een box, waar de baby dan in kon liggen. Op donderdag 17 juni 1937 was het dan zover. In hun huis in de Bisschop Masiusstraat werd een meisje geboren met de mooie roepnaam Willy. Diezelfde dag werd ze nog ten doop gedragen door haar peettante en grootmoeder Mina van de Lisdonk - van der Staak. Trouwens een kind kreeg in die tijd alleen maar een peettante. De tweede doopgetuige was meestal de buurvrouw, die het dichtsbij de kerk woonde. Het kind werd genoemd naar haar oma en kreeg de doopnamen Wilhelmina Johanna Antonia Maria.

Willy van de Lisdonk
14 jaar (1951)

Willy werd gedoopt door kapelaan van de Werf, in de parochiekerk H. Antonius van Padua in de Hoefstraat. <37>

Tegenwoordig mag een ieder zelf bepalen welke achternaam hun kind krijgt, van de vader of van de moeder. Maar in het verleden kregen kinderen altijd de achternaam van de vader. Zodoende zou hun eerste kind verder door het leven gaan als Willy van de Lisdonk.

Wat moeten de twee geliefden 'frêet' zijn geweest. Ik zie zo voor me, dat ze zo trots als een pauw met de voor ons nostalgische kinderwagen fier door de straten van Tilburg paradeerden om op bezoek te gaan bij familie of kennissen, of zo maar wandelen als het zonnetje heerlijk scheen.

Maar ik zie ook voor me hoe Janus zijn kleine dochter de fles gaf of misschien zelfs de poepluier verving. Zou hij ook verhaaltjes verteld hebben. Ik denk het wel, want dat doet iedere trotse vader.

Parochiekerk Hoefstraat

Zelf weet ik uit ervaring, maar dan was ik natuurlijk al wat ouder, dat hij je heerlijk onder kwam stoppen. Hij heeft dat zeker gedaan met ons allen toen we kleine hummeltjes waren.

Onze pa moet een echte vader zijn geweest, vanaf het eerste begin dat hij kinderen had.

De Parochie Hoefstraat, waar het gezin woonde, met als patroonheilige H. Antonius van Padua, heeft in 1963 haar gouden jubileum gevierd. Het begon allemaal in 1910. Toen werd door het kerkbestuur van de parochie het Goirke voorbereidingen getroffen om naast de bestaande parochies een 'dochterkerk' op te richten. In het najaar van 1911 om precies te zijn op twee oktober werd de bouw van de nieuwe kerk aanbesteed en gegund aan de aannemer Kocken in

Tilburg. Architect was A. Margry uit Rotterdam. Op 7 november 1911 werd het terrein ingezegend en de eerste steen gelegd door kapelaan J. van Iersel van de parochie Heuvel. Kapelaan van Iersel werd ook de bouwpastoor van de parochie Hoefstraat. De aanneemsom

was fl. 142.874,--. Op 27 januari 1913 werd de kerk door de nieuwe pastoor ingezegend. Sinds ± 2000 is de kerk als zodanig niet meer in gebruik. <38>

Toen brak er een vervelende periode aan. Het overlijden van de grootmoeder van onze pa, Drikka Spijkers, het overlijden van beide schoonouders en de periode dat hij tijdens de mobilisatie in dienst ging.

Een maand nadat Janus 32 jaar was geworden kwam het bericht, dat oma van den Hout was overleden. Wilhelmina Wouthera Sparidaens (Mina), werd geboren in Tilburg op 15 april 1869. Zij huwde aldaar op 4 juli 1894 met Johannes Adrianus van den Hout (Jan), zoon van Adrianus van den Hout en Maria van Raak, en was ook rooms katholiek gedoopt. Zijzelf was een dochter van Adriaen Sparidaens en Maria Elisabeth Sebregts. Mina overleed op donderdag 7 juli 1938 in Tilburg. Op dat moment leefde ze gescheiden van haar echtgenoot, al waren ze niet écht gescheiden, alleen van tafel en bed dus. Desondanks hadden ze, in een klaarblijkelijk 'gelukkige' periode, samen toch nog twaalf kinderen op de wereld gezet, waarvan ons

Oma van den Hout
(1937)

Opa van den Hout
(1919)

moeder de op twee na jongste was. Haar 'echtgenoot' Jan woonde, bij het overlijden van Mina, in Dongen waar hij op 20 april 1939 is overleden. Hij werd begraven op het kerkhof van de broeders, ook in Dongen. Oma van den Hout werd begraven op het RK kerkhof op het Goirke, dat gelegen was direct naast de monumentale, en op een na oudste kerk van Tilburg. Dat opa van den Hout overleed, daar zal waarschijnlijk niemand rouwig om zijn geweest, hij lag, op zijn zachts gezegd, niet zo goed bij zijn vrouw en zijn kinderen. Hij dronk erg veel en werd dan zeer lastig voor zijn omgeving. Dat hij, waarschijnlijk om aandacht te vragen, een poging tot

suicide heeft gedaan en dat zijn echtgenote hem 'te vroeg' vond en zijn leven 'redde' werd zoveel mogelijk verzwegen. <39>

Een ander verhaal is het overlijden van onze oma en moeder van ons moeder. Zij was naar ik begrepen heb een hele lieve en aardige vrouw en droeg altijd een mooie lange schort. Ruim 68 jaar is ze geworden, toch te jong, ook voor die tijd. Opoe, zoals ze door haar kleinkinderen werd genoemd, woonde het laatste deel van haar leven bij tante Miet. Haar dochter Anna, ons moeder, ging toen al elke woensdagmorgen naar de markt in de Besterd. Opoe kwam dan te voet naar de Bisschop Masiusstraat om op haar kleinkind Willy te passen. Toen ze op een ochtend haar haar, voor de spiegel, stond uit te kammen om naar ons moeder te gaan, voelde ze plots pijn in haar linkerarm. Ze riep: "*mijn arm, mijn arm*". Daarna kon ze bijna niet meer praten. Een hartinfarct had haar geveld en het heeft toch nog drie à vier dagen geduurd voor dat opoe overleed. <40>

Bij het overlijden van Mina van den Hout-Sparidaens op 7 juli 1938, waren alle kinderen het huis uit. André, de jongste uit het gezin van Jan van den Hout en Mina Sparidaens, was twee

maanden daarvoor het huis uit getrokken. Zijn moeder was hulpbehoevend en ziekelijk en ging om die reden bij haar oudste dochter Miet wonen. Zijn vader woonde niet meer thuis en bij hem inwonen was, gezien de relationele problemen, geen optie. Dré was in ieder geval nog niet getrouwd. Hij had nog geen verkering, en de behoefte aan een andere woonruimte was dus erg groot. Janus en Anna waren bereid haar broer te helpen. Op 11 mei 1938 kwam Dré bij hun wonen. Tijdens zijn verblijf daar, heeft Dré zijn vriendin Nel van Berkel leren kennen. Maar liefst vijf jaar, tot zijn huwelijk op 5 juli 1943 heeft hij bij zijn zus en zwager, in de Bisschop Masiusstraat 23 ingewoond.

Op 29 december 1938 overleed ook de grootmoeder van Janus van vaderskant, Drikka Spijkers, die op dat moment in de Hoogvenschestraat 10 woonde, inwonende bij haar tweede zoon Toon van de Lisdonk.

In het begin van mijn verhaal had ik beloofd op haar nog een keertje terug te komen.

Drikka werd bij haar overlijden door een nonnetje opgebaard en lag, volgens ooggetuigen, erbij als een jong meisje. Wel gek trouwens, want ze was al 81 jaar en volgens moeder van de Lisdonk: *"een groot grof lompmens"*.

Drikka Spijkers & Hannes van de Sanden
(Hannes is haar 'tweede' man - 1932)

Drikka Spijkers (1906)
(met gouden ketting)

Op de dag van haar begrafenis werd het huisje van haar en haar tweede man, Hannes van de Sanden, die trouwens nog niet overleden was, door genoemde Toon en zijn tweede vrouw, Cor Hopstaken, leeggehaald. Alles werd meegenomen en opa van de Lisdonk kreeg niets. De gouden ketting die Drikka droeg bij haar huwelijk met Hannes van de Sanden in 1906, werd door genoemde Cor in 1940 verkocht en voor het ontvangen geld kocht ze een uitzet. Onze pa, zus Rieka en zijn broer Antoon zijn zelfs naar de Ortscommandant geweest, Tilburg was toen al bezet, maar zij hebben niets kunnen

bereiken.

In de begrafenisstoet liep Cor Hopstaken ruzie te maken met ons oma, en dat ging waarschijnlijk over de erfenis. <41>

Ik weet zeker dat onze pa dat erg heeft gevonden, want ruzie op een begrafenis dat past niet. <42>

Maar ondanks deze droevige periode lukt het hen, Janus en Anna, toch om in mei 1939 weer in verwachting te geraken. Anna verwachtte dan haar tweede baby. Hun dochttertje was op dat moment bijna twee jaar. Op zondag 4 februari 1940, drie maanden voor de oorlog uitbrak, werd hun tweede kindje geboren, Johannes Wilhelmus Christianus Maria. Het moet een gelukkig stel zijn geweest als op die dag een jongetje wordt geboren, die de roepnaam Jan meekreeg. Zoals zo vaak gezegd, ze hadden een rijk gezin. Jan, die genoemd is naar opa van de Lisdonk

Jan van de Lisdonk
11 jaar (1951)

met dezelfde naam, werd ten doop gehouden door zijn oudste tante, Maria Catharina van Dijk - van den Hout oftewel tante Miet. Zij was tegelijkertijd de peettante van kleine Jan. Diezelfde dag nog werd dit kindje, zoals gebruikelijk in die tijd, gedoopt in dezelfde kerk als zijn oudere zusje, maar ditmaal door kapelaan van Eerden. <43>

Na deze plechtigheid zal er zeker een klein feestje, met beschuit met muisjes, zijn geweest, waarbij zijn ooms en tantes ook aanwezig waren. En als dat niet zo was kwamen ze wel op kraamvisite, want dat was in die tijd ook al de gewoonte. Volgens ooggetuigen, geboren voor die tijd, is Jan daarna heel erg op zijn vader gaan lijken. Daar zal vader Janus zeker trots op zijn geweest, alhoewel het redelijkerwijs logisch is dat het wederzijds is.

Net als bij andere mensen gingen Janus en Anna geregeld op visite bij hun familie. Maar de ooms en tantes van hun kinderen kwamen ook vaak bij hen over de vloer. Die brachten natuurlijk ook hun eigen kroost mee. In het geboortjaar van Jan hadden tante Rieka en ome Pierre Jongen - van de Lisdonk bijvoorbeeld twee kleine kinderen, alhoewel hun oudste kind, kleine Pierre genoemd, die geboren werd in 1930, toch al tien jaar was. Ome Antoon en tante Jeanne van de Lisdonk - van Laerhoven trouwden pas in het geboortjaar van Jan, en hadden dus nog geen kinderen. Hun dochters Helma en José werden respectievelijk pas in 1945 en 1951 geboren. Het lag anders bij de broers en zussen van Anna. Daar waren meer kleine kinderen te bespeuren. Anna was per slot van rekening de jongste van het gezin, op twee na. Haar ouders zelf hadden twaalf kinderen ter wereld gebracht, waarvan er vier op zeer jonge leeftijd waren overleden. Tante Miet en ome Tom van Dijk - van den Hout, hadden op dat moment drie kinderen, waarvan de oudste, Mietje, al negentien jaar was. Tante Jana en ome Janus Schellekens - van den Hout hadden ook drie kinderen, de oudste Ria, was vijftien jaar. Dan hadden we nog tante Amanda en ome Janus van den Hout (een broer van Anna), die hadden op dat moment twee kinderen van twee en vier, maar tante Amanda was wel van de derde in verwachting. En als laatste tante Kee en ome Jan van den Hoek - van den Hout, die hadden zelfs al zeven kinderen, variërend van vijf tot zestien jaar. Bij elkaar dus genoeg speelkameraadjes en speelvriendinnetjes. In totaal maar liefst achttien kinderen variërend van twee tot negentien jaar. Dit zou zelfs uitgroeien naar totaal negen en twintig kinderen, hun eigen later geboren broertjes en zusje meegerekend.

Het was natuurlijk gezellig voor iedereen om naar ome Janus van de Lisdonk en tante Anna te gaan. Ze stonden hoog aangeschreven binnen de familie en vooral Janus was naar horen zeggen een leuke vriendelijke man. Doch de oudste zus van Anna, Miet van den Hout, de peettante van Jan, werd na de dood van hun beider ouders ongewild het algemeen samenkomstadres voor de gehele familie van den Hout. Dit gebeurde vanzelf en ook daar was altijd erg gezellig. Alle kleine kindjes, zeg maar neefjes en nichtjes, speelden er met elkaar. Zo ontstond tussen deze kinderen een band die nooit meer weg is gegaan. Tot op heden ziet men elkaar misschien niet meer met regelmaat, maar wel wordt er tegenwoordig een reünie georganiseerd. Zeg maar een neven- en nichtendag, waarbij iedereen, die nu nog in leven is zoveel mogelijk probeert aanwezig te zijn. Iedereen komt dan met een gezellige babbelen en haalt dan bij een kopje koffie en een borrel oude herinneringen op. Het is een dag

die zeker in ere gehouden moet worden. Per slot worden de meesten inmiddels een dagje ouder en op die manier samenzijn doet de mens goed.

Janus in militaire dienst (1939)
(staande, tweede van rechts)

Weer terug naar ons verhaal over Janus. Pa, die in de oorlog nooit ondergedoken is geweest, was dus voor de tweede keer in dienst en ons moeder was thuis, alleen met haar dochttertje, verschrikkelijk bang van al dat oorlogsgeweld. Zijn vrouw was, zoals eerder gezegd, ook van haar tweede kind in verwachting. Vaak moest haar buurvrouw Leentje Donders haar komen troosten. Die had heel wat te stellen met ons Anneke. Maar als je bang bent kun je daar niets of weinig aan veranderen. Het overkomt je en gaat pas weg met de bevrijding. Maar die

bevrijding liet wel vijf jaar op zich wachten. <44>

Toch gaat het leven, ook in de oorlog, door. Men had weinig geld om iets te kopen en wat men kocht van de distributiebonnen die men kreeg, waren goederen voor de eerste levensbehoefte. <45>

Maar er waren ook andere methoden om aan spullen te komen. Zo deed ons moeder in de oorlog, net als vele anderen, aan ruilhandel. Een methode die al toegepast werd, toen er nog geen geld bestond. Volgens hun oudste dochter, ruilde ons moeder lakens om aan schoenen te komen voor haar gezin. Dat is één voorbeeld, maar er zullen zeker meer voorbeelden te bedenken zijn.

Detail van foto
(1939)
Janus met pijp.

Peter van de Lisdonk
7 jaar (1951)

De tijd klopte onrustig door en in november 1943 kwam er weer een heuglijke mededeling. Het derde kind werd verwacht. Woensdag 16 augustus 1944, negen maanden later, mocht de 'vlag' weer uit. Een tweede zoon, Peter, werd in hun huis geboren.

Petrus Christianus Johannes Maria van de Lisdonk, genoemd naar zijn peetoom Pierre Jongen die getrouwd was met de oudere zus van onze pa, Rieka, werd een dag later gedoopt, door mijnheer Pastoor Smits zelf. <46> Deze pastoor Smits is niet dezelfde die het huwelijk van onze ouders inzegende, want die was pastoor van de parochie Groeseind.

Na deze bewogen tijd was de rust redelijk weergekeerd in ons land en in huize van de Lisdonk. Onze pa had weer zijn werk, ons moeder deed nog steeds het huishouden en het gezin had drie kinderen op te voeden waarvan de oudste reeds 7 jaar was en al in de tweede klas van de meisjesschool zat. Hun zoontje Jan, was nu 4 jaar en zat op de bewaarschool.

Adrie van de Lisdonk
1 jaar (1948)

Zoals in menig gezin ging het leven zijn gewone gangetje. Ook bij onze ouders. Drie jaar na de geboorte van hun tweede zoon zou ons moeder graag een tweede meisje willen hebben. In die tijd waren de meeste gezinnen groter dan in onze tijd, tenminste als de natuur mee wilde werken. Het was juni 1946 toen zich weer een zwangerschap aandiende. Moeder was in verwachting van haar vierde kind. Ze hoopte alsmaar op dat ene wonder, een meisje. Negen maanden wachten duurt erg lang om daar achter te komen. Op zaterdag 12 april 1947 om 10.30 uur 's-morgens werd ondergetekende, in het huis waar zijn ouders woonden, geboren als Adrianus Wilhelmus Johannes Maria van de Lisdonk met de roepnaam

Adrie, en vernoemd naar zijn peettante Adriana (Jana) Schellekens - van den Hout, een oudere zus van ons moeder. Jammer, maar het was een jongetje. Daar was niets aan te doen. Gelukkig was voor onze ouders het belangrijkste, dat hun kindje gezond was. En dat was ie. Een foto van toen hij een jaar was laat dat duidelijk zien.

Ons moeder was bij zijn geboorte 36 jaar en jong genoeg om het later nog een keertje te proberen. Adrie, in zijn schooltijd ging hij zich Ad noemen, werd een dag na zijn geboorte op zondag 13 april gedoopt in de dezelfde kerk als zijn oudere broers en zus. Dit keer weer door kapelaan van Eerden. <47>

Ondanks dat het geen meisje was, werd hun derde zoon met grote liefde omgeven. Het stel was heel gelukkig en ons moeder moet gedacht hebben; "Onze Lieve Heer heeft het zo gewild". Ikzelf heb nooit de indruk gehad dat ik ongewenst was, integendeel zelfs.

Adrie van de Lisdonk
4 jaar (1951)

Omdat moeder van de Lisdonk richting de 40 jaar ging moest er toch goed over nagedacht worden of ze samen nog een vijfde kindje wilden. Vooral ons moeder wilde zo graag nog een meisje. Ik kan me voorstellen dat onze pa gedacht moet hebben dat hij wel genoeg kinderen op de wereld had gezet. Maar hij gunde zijn vrouw ook zo graag een tweede dochter. Ons moeder zal zeker tot Onze Lieve Heer gebeden hebben om hem te vragen haar grote wens in vervulling te laten gaan.

Dat bidden deed ze elke zondagmorgen, tijdens de vroege mis, als ze op haar vaste plekje in de kerk zat. Trouw ging ze daar naar toe, want dat hoorde zo, als je katholiek was. Ook onze pa deed dat, maar die ging naar de hoogmis. Ik herinner me, dat we dan altijd rechts voor in de kerk zaten. Braaf zaten onze pa en een of meerdere van zijn kinderen naast elkaar, op die rechte houten stoeltjes met rieten zittingen. Om maar niet over die bedwelmende wierook te praten. Zitten op je bips was er niet bij. Of je moest staan of met je knieën er op. Dat deed pijn en de ribbels bleven uren in je knieën aanwezig. Trouwens bij de preek mocht je wel zitten, en daarvoor mocht je het stoeltje even omdraaien. En dan mocht je ook nog niet voor de H.Mis eten, terwijl je toch wel erge honger had. Een glas water drinken mocht nog net. Later veranderde dat en werd het één uur van tevoren niet eten en weer later werd het, volgens mij, allemaal afgeschaft.

Onze pa heb ik hier nooit over horen klagen. Hij was een vrome en trouwe kerkganger, die volgens de toen geldende kerkelijke wetten devoot zijn tijd in de kerk doorbracht.

Trouwens een katholieke opvoeding betekende ook voor en na het eten bidden. En dat begon al op zeer jonge leeftijd. Een van ons, ik denk ons moeder of haar dochter Willy, bad een deel voor en de rest maakte het 'Weesgegroetje' of het 'Onze Vader' af.

Ans van de Lisdonk
4 jaar (1953)

Hoera, het is een meisje

Maar oké, samen spraken ze af het toch nog een keertje te proberen. Het is dan oktober 1948 als Onze Lieve Heer met een geschenk komt. Of dit geschenk een meisje zou zijn, kon onmogelijk voorspeld worden. Dus toch maar weer negen maanden wachten, zorgen dat de babykamer op orde was, een nieuw behangetje, een nieuw verfje en wat nieuwe kleertjes. Niet teveel, want er was nog genoeg van de vorige kinderen.

Tussen 1937 en 1949 zit twaalf jaar verschil. Ik kan me voorstellen, dat er toch wel wat nieuws gekocht moest worden of in ieder geval gekregen van deze en gene.

Wat waren Janus en Anna gelukkig toen na die spannende tijd het verlossende antwoord kwam. Het was een meisje. Wederom op zaterdag, 23 juli 1949, om precies te zijn om half

een 's-nacht, werd een kindje geboren van het vrouwelijke geslacht. Zij kreeg de naam Ansjie en werd diezelfde dag nog gedoopt als Anna Wilhelmina Adriana Maria van de Lisdonk door kapelaan van Eerden. <48> Wat moet dat echtpaar gelukkig zijn geweest. Een meisje, zo klein

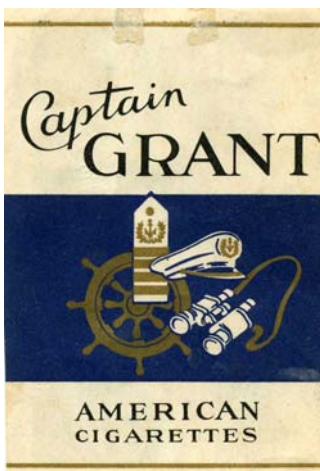
Gezin van Janus en Anna van de Lisdonk (1951) - Deze foto is gemaakt in de voorkamer van hun huis.
V.l.n.r.: Adrie (4 jaar), Janus (45 jaar), Peter (7 jaar), Willy (14 jaar), Anna (42 jaar), Ansjie (2 jaar), Jan (11 jaar)

en zo mooi. Als cadeautje mocht haar oudere zus, die dan 12 jaar oud is, met toestemming van mijnheer pastoor, peettante zijn.

Dit kleine wonder was de kroon op hun huwelijk. Toen werd toch maar besloten verder geen kinderen meer te nemen. Het is bijna zeker dat, als dit laatste kind weer een jongetje was geweest, er een zesde was verwekt. Dat hoefde nu gelukkig niet.

Janus had het goed voor elkaar. Een gezin met vijf prachtige kinderen, waarvan hij hoopte, dat ze gezond en wel, goed terecht zouden komen. Het is gebleken dat hem dat is gelukt. De komende jaren zou hij laten zien dat hij een goede vader zou zijn. Ondanks dat ons moeder de lijfspreuk had: *'Pa zorgt voor de centen, maar ik breng de kinderen groot'*, was vader als hij thuis was er écht voor zijn kroost. Hij speelde met hen, ging met hen wandelen en naar de familie. Hij ging met ze naar de kerk, naar opa en oma en troostte hen, als ze van moeder op hun donder hadden gehad.

Kinderen zijn nu niet altijd even lief, maar dat kwam in die tijd natuurlijk ook voor. Als er kattenkwaad door een van hen werd uitgehaald, kon je van ons moeder een grote mopper verwachten en soms zelfs een pak slaag. Vaak zei ze: *"Wacht maar tot onze pa thuis komt, dan zal ik het hem wel eens vertellen"*. Natuurlijk met de bedoeling dat hij ons er wel eens flink van langs zou geven. Het leek wel onmacht, want ze wist natuurlijk heel goed, dat onze pa geen vlieg kwaad deed, laat staan zijn kinderen. Hij was er niet bij geweest, toen er straf nodig was, dus was het voor hem moeilijk in te schatten of de straf die hij moest geven reëel was. Soms kwam het toch tot een 'lijfelijke' straf. Pa zou ons wel eens voor die stoute dingen een flink pak slaag op de billen geven. Mijn ervaring is in ieder geval, dat het leek alsof het in huis plotseling begon te waaien. Pa durfde niet te slaan en raakte meestal niet wat hij voor ogen had, en als hij je raakte deed het geen pijn. Jammer voor ons moeder, maar wat onze pa betreft hadden we geluk. Moeder strafte ons wel, als zij vond dat het nodig was en als ik op mijn eigen herinnering afga weet ik nog, dat ik meermalen voor straf in de hoek moest staan en later toen ik groot was zelfs in de donkere kelder. Die donkere kelder rook heel muf door de aardappelen. Onze pa had netjes achterin een schot gemaakt waar die dingen dan voor de winter werden opgeslagen. Maar er zaten ook muizen en spinnen. Zover ik weet heb ik daar nooit last van gehad.

Janus rookte zowel shag als sigaretten van het merk Captain Grant

Wij, als kinderen, werden groter en groter en mochten zo nu en dan onze pa helpen, als hij thuis een klus te doen had. Ging hij de konijnen verzorgen, dan mocht je meehelpen. Maar ook als hij houtjes aan het hakken was of zelfs bij het behangen.

Maar als onze pa thuis was van zijn werk en na het eten zijn dutje had gedaan, was het gezellig om bij hem aan tafel te zitten en lekker even bij te praten over allerlei ditjes en datjes. Over wat er zoal op school gebeurde of op het werk. Maar ook over onze vrienden en vriendinnen. Vaak stak hij dan een sigaret op of rolde er een uit zijn doosje met shag. Dat vond hij erg gezellig. Meestal was dat van het merk Captain Grant. De

Zijn aansteker

plaatjes van de meest uiteenlopende schepen, die daar in zaten, heb ik nog steeds. Mooi is het om een echte persoonlijke herinnering van hem te hebben.

Maar als we dan zo aan tafel zaten, had hij alle aandacht voor je. Vaak keek hij samen met ons moeder naar een televisieprogramma. Als er een voetbalwedstrijd was, keek hij daar ook graag met zijn zonen naar. Dan kon hij met hen discussiëren over wat ze op het veld allemaal fout deden. Maar ook samen juichen als er een goal viel.

Op zaterdagavond vond hij het gezellig om met ons moeder alleen of met kennissen een kaartje te leggen. Meestal was dat rikken. Met dat spel moest je de kaarten goed kunnen onthouden, en volgens mij lukte dat onze pa vrij aardig. Toen zijn kinderen verkering hadden, vonden onze pa en ons moeder het gezellig om ook met de aanhang dat kaartspel te spelen. Ons moeder was zeer fanatiek en was daar ook zeer bedreven in. Maar omdat ikzelf geen kaarter ben is al die kennis weer vervlogen. <49>

Jammer eigenlijk, want dan was dat ook weer een van die leuke herinneringen geweest.

Als we zo verder eens terugblikken dan komen er toch wel wat herinneringen bovendrijven, zoals:

Een van de plaatjes uit de Captain Grant collectie.
Dit is het Engelse passagierschip 'TITANIC'
Het is gebouwd in 1912, en kwam op zijn eerste reis in
aanvaring met een ijsberg, waardoor het schip zonk.

Pa, die tv zat te kijken in zijn stoel aan tafel, recht tegenover de televisie.

Pa, die dus op zaterdagavond zat te rikken met ons moeder en zijn kinderen.

Pa, die de kerststal brandend naar buiten droeg, als die door 'n kaarsje in de fik stond.

Pa, die de wasmachine ombouwde met een motor voor een wringer.

Pa, die in de kelder een schot maakte om de aardappelen op te kunnen slaan.

Pa, die op een bakfiets kachelhout meebracht van Vinks.

Pa, die, zoals gezegd, houtjes hakte om de kachel brandende te houden.

Pa, die door het houtjes hakken last van zijn rug kreeg, spit werd dan gezegd.

Pa, die met zijn zoon Peter de kippen en de konijnen verzorgde.

Pa, die het wel gezellig vond, die Vlaamse Reuzen in de tuin.

Pa, die net als zijn eigen vader, een tijd lang zelf de kippen slachtte.

Pa, die de kachels aansmeerde met chamotte voor de volgende winterperiode.

Pa, die onze schoenen repareerde, later deed dat de buurman Willeke.

Pa, die de banden van onze fietsen lapte als dat nodig was.

Pa, die blokken op de fietstrappers maakte voor te korte beentjes.

Pa, die een echte schilder en behanger was.

Pa, die zijn kinderen en schoonzoon de kneepjes van het behangen bijbracht.

Pa, die weer eens ziek thuis kwam na een bedrijfsfeestje.

Pa, die lang samenwerkte met een lange magere collega, met de naam Gerard van der Aa.

Pa, die met ons naar de Tilburgse kermis ging.

Pa, die met ons op zondagmorgen naar de Hoogmis in de kerk ging.

Pa, die ook naar het Lof en de 'H.Familie' in de kerk ging.

Pa, die met zijn gezin naar zijn ouders, onze opa en oma fietste.
 Pa, die je als kind op schoot nam als je troost nodig had.
 Pa, die je ook op zijn schoot nam, gewoon om leuke dingen te doen.
 Pa, die absoluut niet kon straffen.
 Pa, die zijn vrouw troostte, als ze het moeilijk had.
 Pa, die zo lekker kon snurken in zijn luie stoel.
 Pa, die op zijn solex naar het werk ging.
 Pa, die tussen 1953 (47 jaar) en 1958 (52 jaar) een bril ging dragen.
 Pa, die nog geld gebruikte volgens het guldensysteem
 Pa, die met zijn gezin naar 't vuurwerk ging kijken, dat afgestoken werd op 't Longaterrein.
 Pa, die in 1958 samen met zijn vrouw naar de 'Expo' in Brussel ging.

Zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. Maar uit dit alles blijkt wel, dat onze pa niet alleen werkte en thuis in zijn luie stoel lag. Hij probeerde een echte vader te zijn voor zijn gezin. Ik moet zeggen dat hem dat aardig gelukt is.

Zelfs ging hij wel eens alleen met zijn kinderen op stap. Het moet ongeveer in 1948 zijn geweest (zijn zoontje Jan was 8 jaar), dat hij met zijn twee oudste kinderen een dagje naar Amsterdam ging. Het moest een dagje Artis, Rijksmuseum en het Indisch museum worden. Op tijd gingen ze op stap. Eerst met de trein naar Utrecht, dat ging perfect. Ze hadden zelfs een mooie zitplaats, om de wijde wereld vanuit die trein goed te kunnen bekijken. Maar in Utrecht moesten ze overstappen in een trein, die naar het Centraal Station in Amsterdam ging. Jammer, maar de trein was te klein voor zoveel mensen. Gelukkig werden er in die tijd ook goederenwagens aan de

1 Guldenbiljet 4-2-1943
Koningin Wilhelmina

Tientje van 'Liefstinck', uitgegeven op 7-5-1945 n.a.v. Nederlandse geldzuivering na de 2e wereldoorlog. Alle papiergeld moest worden ingeleverd en ieder gezinshoofd kreeg een nieuw bankbiljet tien gulden om zes dagen van te kunnen leven. Daarna kwamen er nieuwe bankbiljetten.

personentrein gekoppeld. Om toch in Amsterdam te komen, werden onze pa en zijn kinderen Willy en Jan in de veewagen gestopt. Geen luxe dat laatste stuk, maar men kwam toch in Amsterdam terecht. Ondanks deze nare ervaring had men toch een zeer fijne dag, waarbij zelfs de 'Nachtwacht' niet werd overgeslagen.

Janus was zuinig op zijn kinderen. Hij hield teveel van hen om hen iets te laten overkomen. Daarom werd, toen zijn kinderen nog klein waren, met kerstmis de kerststal in de keuken gezet. Het was een door onze pa zelf

gebouwde stal, gemaakt van dennenstammetjes en het had een rieten dak. De stal was zo groot dat er beelden in stonden, die volgens mij wel 20 cm groot waren. Voor dit prachtige kunstwerk had hij een blokje gemaakt, waar kleine kaarsjes in konden. Alleen onder toezicht mochten ze branden, want "O wé" als er wat gebeurde, dan wilde hij toch wel in de buurt zijn. Het blokje met enkele

1 Guldenbiljet 8-8-1949
Koningin Juliana

2½ Guldenbiljet 8-8-1949
Koningin Juliana

kaarsjes werd achter in de stal gezet, zodat de kinderen er met hun tengels niet aan konden komen. Goed idee van een zorgzame vader. Ook de kaarsjes aansteken deed hij maar zelf, want dat vond hij te gevaarlijk voor zijn kroost.

Vuur en droog stro is een gevaarlijke combinatie. Maar ja, ook ouders kunnen wel eens iets verkeerd doen. Bij het aansteken van de kaarsjes ging op een keer toch de boel in de fik. Snel werd de deur opengemaakt en Janus droeg zijn brandende stal zelf naar buiten. Daar heeft hij het brandje geblust en het geluk was hem toch nog goed gezind, want er was maar een beeldje kapot. Je moet er niet aan denken dat door dit euvel het hele huis was afgebrand. Gelukkig is dat niet gebeurd.

Later werd de vernieuwde stal in de huiskamer gezet, waar de katten vrolijk achter de beelden door kropen zonder iets kapot te maken. Toch werden er af en toe nog wel eens wat kaarsjes aangestoken, maar dat ging gelukkig altijd goed. Op een gegeven moment is Janus overgestapt op een lampje achter in de stal. En dat was zeker zo veilig.

In ons huis kwam later een kleine stal die makkelijker hanteerbaar was.

Grootvader van Janus
Christiaan van der Staak
(1849-1928)
Naamgever van Janus

Maar nu weer terug naar waar we gebleven waren, namelijk de geboorte van zijn kinderen. Het is het jaar 1949. Hij woonde nog steeds met zijn gezin in de Bisschop Masiusstraat en zou daar tot na zijn pensioen blijven wonen. In dat jaar overleden ook zijn naamgevers en grootouders van moederskant, opa Christiaan van der Staak op 15 maart en zijn oma Cornelia Theresia Pijnenburg op 17 augustus 1949.

Grootmoeder van Janus
Cornelia Pijnenburg
(1849-1885)
Naamgever van Janus

Datzelfde jaar, maar het kan ook een jaar later zijn geweest, werd Janus de schrik op het lijf gejaagd. Zijn jongste zoontje Adrie was weggelopen. Maar die vond dat zelf trouwens helemaal niet, hij wilde gewoon de eendjes gaan voeren in het Wilhelminapark. <50> Klaarblijkelijk was hij enkele dagen daarvoor met zijn ouders daar nog geweest en vond het interessant genoeg om zelf terug te gaan en ze nog wat extra's te geven. Hij was daar al meer geweest, dus hij dacht de weg wel te kennen.

Met de tas van zijn moeder in de hand ging hij op stap, want hij moet gedacht hebben dat daar het brood in zat. Waarschijnlijk was dat ook, zo toen hij met zijn ouders naar de eendjes ging. Nu is de afstand van de Bisschop Masiusstraat naar het Wilhelminapark, voor zo'n kleintje, toch nog een heel eind. Zeker voor een ukkepuk van 2 à 3 jaar. Maar ja, hij ging toch en was op een gegeven moment de weg kwijt. Al huilend liep kleine Adrie op het Smidspad, toen een echtpaar hem daar oppikte en hem meenam naar hun huis aan de Stokhasseltse Kerkstraat. Hij was op dat moment al ongeveer in de buurt van het Wilhelminapark. Nadat die mensen de politie hadden gewaarschuwd, kreeg Janus het bericht dat hij zijn kind kon ophalen bij hen thuis. Toen zijn vader bij het opvanghuis, arriveerde zat Adrie in een kinderstoel aan het aanrecht. Huilend van blijdschap ging hij met zijn vader in het kinderzitje achterop de fiets mee. Bij het toenmalige politiebureau op

de hoek van het Smidspad en het Wilhelminapark zette Janus de fiets met zijn zoontje nog achterop tegen de muur, om binnen te gaan vertellen dat de kleine bengel terecht was. Dit was een eerste echte ervaring van dit jochie in zijn leven. Tevens was dit een goede les voor hem, want hij is nooit meer zonder zijn ouders de eendjes gaan voeren.

De kinderen vliegen uit

De tijd ging zijn normale gangetje weer verder, de kinderen werden ouder, gingen naar school en kregen uiteindelijk ook een baan.

Zijn oudste dochter Willy bijvoorbeeld kwam, nadat ze de huishoudschool had doorlopen, als stopster terecht bij wollenstoffenfabriek Kastofa. Ook thuis zag je haar geregeld als een volleerd stopster en nopster de foutjes uit de thuisgebrachte 'stukken' halen.

Zijn oudste zoon Jan begon een baantje bij de Gemeente Tilburg, maar belandde nadat hij eerst nog bij Gereedschapmakerij Verhoeven & Sleutjes op de Korvelsweg had gewerkt, bij de oud-collega van onze pa en directeur van Gereedschapmakerij B&S en werd daar uiteindelijk coördinatenslijper.

Zijn tweede zoon Peter begon ook bij B&S na zijn schooltijd, evenals zijn jongste zoon Ad. Peter bracht het daar, zoals eerder gezegd, tot matrijzenmaker en Ad tot stempelmaker. Dochter Ans had een heel andere beroepsrichting gekozen. Als bejaardenverzorgster ging ze werken bij het Bejaardenhuis 'de Kievitshorst' in Tilburg, waar ze het ontzettend naar haar zin had.

Enkele voorbeelden van de stenen kruiken, die in de Textielindustrie gebruikt werden, om 'zeik' te verzamelen.

Intussen werden ook de ouders van onze pa steeds ouder. Opa, die als schrobbelaar bij Wollenstoffenfabriek L.E. van den Bergh werkte, ging waarschijnlijk rond zijn 66ste met pensioen, maar het kan ook een paar jaar later zijn geweest. <51> Waarschijnlijk was onze opa ook een echte kruike(n)zeiker. In de begintijd dat hij in de textielfabriek werkte,

werd namelijk nog de urine (zeik) verzameld door de bevolking van Tilburg, tegen een kleine vergoeding. Volgens de overlevering zou o.a. een schrobbelaar de urine gebruiken voor het ontvetten van de wol. Een jaarinkomen van de textielarbeiders was bijvoorbeeld in de 19^e eeuw, 300 tot 400 gulden. De inlevering van urine bracht toen al gauw 30 tot 40 gulden per jaar op. Een welkome aanvulling dus.

De urine werd door de arbeiders in kruiken meegenomen naar het fabriekshuis of later de fabriek. Voor alle duidelijkheid: het gebruik van menselijke urine staat buiten kijf en in het verleden is de verzamelde 'pis' zeker meegenomen naar de werkplaats waar het vollen, verven of wassen plaatsvond.

Het gebruik van urine verdween in het begin van de 20^e eeuw met de komst van allerlei chemicaliën, met name ammoniak. <52>

Aan dat urinegebruik heeft de Tilburger de bijnaam kruike(n)zeiker overgehouden, die vooral in de carnavalstijd dienst doet.

In het jaar 1948 werd onze opa nog in het adresboek van Tilburg als schrobbelaar vermeld. Het is in ieder geval zo, dat hij vanaf 1953 geen beroep meer had. Tussen 1948 en 1953 is er geen adresboek met beroepen bekend in Tilburg. Vut en pré-pensioen kende men nog niet.

In 1953 vierden ze hun gouden bruiloft in de Trouwlaan, waarbij voor hun huis een familiefoto werd genomen. Alle kinderen en kleinkinderen waren aanwezig. Dat was een mooie dag en een mooi moment.

Ikzelf herinner me nog, dat ik met waarschijnlijk mijn jongste zusje en 2½ jaar oudere broertje, bij tante Miet in de Goirkestraat mocht logeren. Samen, met zijn drieën, in één groot bed is natuurlijk, als je klein bent, op zich al een feest.

Nadat onze grootouders tussen 1958 en 1963 een tijdje vanuit de Trouwlaan bij hun dochter Rieka in Goirle hadden gewoond, vertrok het echtpaar naar het Bejaardenhuis 'Vredeburcht' in de parochie 't Zand. En ook daar ging Janus met zijn gezin of een van zijn kinderen trouw op zondagmorgen naar toe. In 1963 vierden zijn ouders daar hun diamanten bruiloft. Zij waren toen inmiddels 81 en 83 jaar oud.

Ook Janus had een mijlpaal achter de rug, want op 7 juni 1956 zag hij 'Abraham'. Moeder Anna moest nog enkele jaartjes wachten, want die zag 'Sara' op 25 juli 1961.

Trouwfoto Willy en Wil - 4 mei 1960

Ook de kinderen van Janus en Anna werden ouder. Ze gingen uit en kregen verkering. Voor zijn oudste dochter stelde dat uitgaan waarschijnlijk niet zoveel voor. Per slot moest ze 's-avonds al om tien uur thuis zijn. Maar desondanks is het haar toch gelukt om verkering te krijgen. In 1958 verloofde ze zich met haar vrijer, Wil van Schijndel. Ja, zo werd dat in die tijd genoemd. Wil, geboren

op vrijdag 4 augustus 1933 in Raamsdonksveer, als Wilhelmus Antonius Johannes Maria van Schijndel, trouwde met haar op Dodenherdenking 4 mei 1960. Hij is de zoon van Wilhelmus van Schijndel en Petronella van Schijndel <53>

Misschien niet bij zijn eerste kennismaking, maar Wil kreeg van zijn schoonvader toch het volgende te horen: *"Als gù ons Wil trouwt ben ùr dan goed veur, want zù is 't wert"*. Die uitspraak zegt veel over onze pa. Want hij meende écht wat hij zei.

Peter 6 jaar

Anita 2 jaar

Wil en Willy hadden de grote eer de eerste kleinkinderen te schenken aan Janus en Anna. Opa Janus was zeer gelukkig met zijn kleinkinderen Peter en Anita.

Peter werd geboren op 6 mei 1961 in Tilburg. Anita werd aldaar op 10 april 1965 geboren.

Een familieportret t.g.v. het Zilveren Huwelijksfeest van Janus en Anna van de Lisdonk op 7 augustus 1960

Op de foto staand v.l.n.r.: Anna (51 jaar), dienstster, Jan (20 jaar), Ans (11 jaar), dienstster, Janus (54 jaar), Willy (23 jaar)

Gehurkt v.l.n.r.: Ad (13 jaar) en Peter (16 jaar)

Voor zijn dood in 1977 mocht hij ook nog opa worden van nog eens tien kleinkinderen. Jammer dat hij zijn laatste twee kleinkinderen van zijn jongste dochter Ans niet heeft mogen meemaken. Hij was daar zeker ook een goede grootvader voor geweest. Dat geldt natuurlijk ook voor al zijn achterkleinkinderen. Want wat zou hij ook blij zijn geweest met de tweeling van zijn kleindochter Meggie. Voor zover bekend is dat niet eerder in de familie voorgekomen.

Het heeft niet zo mogen zijn.

Trouwens dan zou hij nu honderd

jaar zijn en waarschijnlijk net als bij zijn 40-jarig dienstjubileum een bezoekje krijgen van de burgemeester van Tilburg.

Een familieportret gemaakt t.g.v. de Gouden Bruiloft van Jan van de Lisdonk en Mina van der Staak op 17 juni 1953.

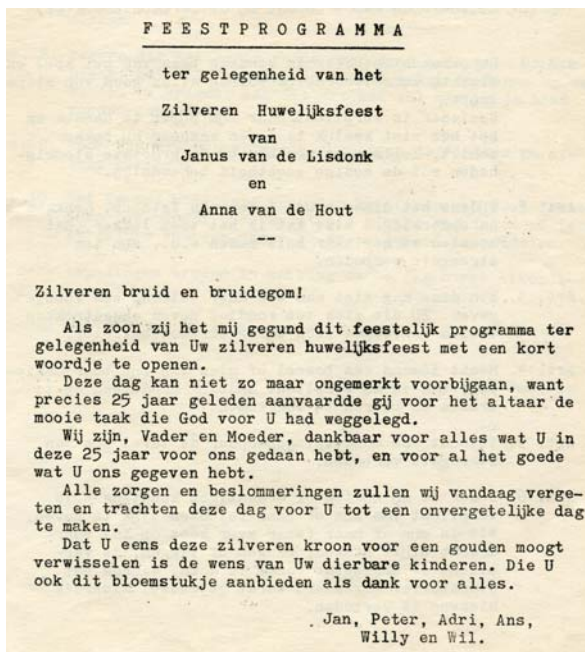
Personen op de foto: Staand achter vlnr> Jan Jongen (1937-1981) = frater Maria Florentius, Jan van de Lisdonk (1940-), Riet Jongen-van Beurden (1929-), Pierre Jongen (1930-1967), Willy van Schijndel-van de Lisdonk (1937-), Peter van de Lisdonk (1944-).

Staand/zittend midden vlnr> Ad van de Lisdonk (1947-), Helma van de Lisdonk (1945-), Pierre Jongen (1902-1990), Rieka Jongen-van de Lisdonk (1903-1990), Johannes Jacobus (Jan) van de Lisdonk (1882-1969), Wilhelmina Catharina (Mina) van der Staak (1880-1968), Janus van de Lisdonk (1906-1977), Anna van de Lisdonk-van den Hout (1909-1991), Antoon van de Lisdonk (1910-1985), Jeanne van Laerhoven (1914-1991). Zittend op schoot vlnr> Ans van de Lisdonk (1949-), José van de Lisdonk (1951-).

Familieportret gemaakt t.g.v. de Diamanten Bruiloft van Jan van de Lisdonk en Mina van der Staak op 17 juni 1963
 Personen op de foto: vlnr > Janus van de Lisdonk (1906-1977), Rieka Jongen-van de Lisdonk (1903-1990), Jeanne van de Lisdonk-van Laerhoven (1914-1991), Wilhelmina Catharina (Mina) van der Staak (1880-1968), Antoon van de Lisdonk (1910-1985) (achteraan), Johannes Jacobus (Jan) van de Lisdonk (1882-1969), Anna van de Lisdonk-van den Hout (1909-1991).

We hadden het nu wel over zijn kleinkinderen, maar intussen is in dit verhaal zijn huwelijk ook 25 jaar verder. En daar moet natuurlijk ook bij worden stilgestaan. Hun zilveren bruiloft werd voor die tijd groots aangepakt. Daags voor de echte dag, want die was op 7 augustus 1960, werd de woonkamer omgetoverd tot een ware feestkamer. Lange tafels werden aangesleept en héél veel klapstoelen. Ook voor het eten werd flink uitgepakt met zelfs een echte bediening. Die morgen was er een H.Mis in de parochiekerk met daarna een receptie en het feest met het hele gezin. Dit was ook de enige keer dat het gezin van Janus, moest aanzien dat hun moeder zelfs een sigaret rookte. In de tuin achter het huis werden ook nog diverse momenten vastgelegd op de gevoelige plaat. En ook de blauw-grijze kat Moortje en de dienststers mochten natuurlijk mee op de foto.

Moeder Anna die een sigaretje rookt bij haar Zilveren huwelijksfeest met Janus op 7 augustus 1960

Zilveren Bruiloft van Janus en Anna, voorwoord in het boekje

Voorblad van het feestboekje t.g.v. Zilveren Huwelijksfeest van Janus en Anna

Intussen waren de ouders van Janus vanuit de Trouwlaan naar zijn oudste zus Rieka, verhuisd, die in de van Haestrechtstraat 3 in Goirle woonde. Dat was op 10 februari 1958. Trouw ging hij ook daar op zondagmiddag met zijn gezin of met een of meer van zijn kinderen naar toe.

Als kind heb je dat niet zo door, maar oma van de Lisdonk was blijkbaar niet zo'n makkelijke 'tante'. Volgens sommige mensen zelfs een 'vinnig' typetje. Zij was op dat moment natuurlijk al wel 80 jaar. Opa daarentegen was een bejaarde oude man, die voor iedereen een vriendelijk woordje had en zelfs grapjes maakte. Toen hij nog jonger was keek ook hij graag naar mooie meisjes, vooral naar hun benen. Hij schijnt zelfs in een winkel zich een keertje vergist te hebben door te zeggen:

"Mag ik een pond mooie benen". Maar al veel eerder is gebleken dat ons oma de 'broek' aan had. Een voorbeeld. Als ze samen op bezoek gingen bij familie, ging Mina met de bus en moest Jan lopen. <54>

Onze opa had, lijkt wel, niets of in ieder geval niet veel te vertellen. Zou hij een 'sul' zijn geweest? Ik denk het niet, maar hij was gewoon een héél lieve man, die blijkbaar alles deed, wat van hem werd verlangd.

Ook onze pa was ook een goede man, maar dat hij zelf moest lopen, terwijl zijn echtgenote dan met de bus ging, was bij dit echtpaar niet aan de orde. Trouwens oma was waarschijnlijk geen slecht mens, maar wel een pittige dominante vrouw. Ons moeder echter, was niet pittig en dominant, maar deed soms wel een poging daar toe.

Zoals eerder gezegd, woonden de ouders van Janus een tijdje bij hun dochter in Goirle. Dat was tussen 1958 en 1963. In dat laatste jaar woonden ze, ook al volgens het adresboek van Tilburg, inmiddels in het pension Vredeburcht in de dr. Ahausstraat 2.

Janus werd in datzelfde boek van 1963 ook genoemd, maar dan met het beroep van baas hevelmakerij. Dat was dus bij de firma Vinks. Hij zou dat blijven tot aan zijn pensioen in 1971.

Over de periode hierna is natuurlijk wel het een en het ander over Janus te vertellen.

Tenminste dat zou je denken. Per slot hebben we hem dan zelf heel goed als vader gekend. Maar de werkelijkheid ligt ietsje moeilijker. We wisten wel bij onszelf de allerbelangrijkste dingen naar boven te halen, zoals zijn pensioen, zijn ziekte en zijn overlijden. Toch moesten we diep in ons geheugen duiken om ons enkele andere herkenbare dingen te herinneren. Al pratend met elkaar en 'brainstormend' zijn we er toch aardig uitgekomen.

Laten we eens kijken naar wat er zoal boven is komen drijven. Als we even terug gaan naar de tijd dat hij nog werkte, komt meteen de gedachte op hoe hij daar naar toe ging. Op jongere leeftijd was dat op zijn fiets. Eigenlijk een heel gewone fiets, zij het niet dat er toch iets bijzonders aan was. Juist, zijn zadel. Het was zo'n ouderwets leren zadel met van die grote veren er onder. Eigenlijk helemaal niet zo slecht, want onze pa had het nogal eens in zijn rug en die veren namen een groot deel van de belasting op zich. Tegenwoordig zie je ze in de moderne fietsen weer terug komen. Of onze pa dit zadel bewust gekozen had is me niet duidelijk.

Voorbeeld van een Solex
Dit is het topmodel van Solex uit de jaren 1961-1969:
Solex-Oto

Vanaf 1-8-1924 moest er fietsbelasting worden betaald. Dit fietsplaatje, voor aan het stuur, gebruikte Janus aan het begin van de oorlog. Het dateert uit 1939-1940.

Na de oorlog werd het afgeschaft.

Toen hij ouder werd leek het of de weg naar Vinks steeds langer werd. Dat was natuurlijk niet zo, maar de behoefte om sneller op zijn werk en thuis te komen was er wel. Daarom besloot hij over te gaan op een echt met motor aangedreven vehikel. Een echte Solex dus. Nu zouden we het een soort snorfiets kunnen noemen. Een helm had hij niet nodig. Maar Janus droeg wel een alpinopetje. We kenden hem trouwens niet anders. Tegenwoordig schijnt men voor die oude solexmodellen wel een helm te moeten dragen. Nieuwe modellen van deze tijd zijn op een speciale manier aangepast

zodat een helm niet nodig is. Jammer dus voor de fanatiekelingen die de nostalgie in ere willen houden. Na jaren van trouwe dienst heeft onze pa een keer zijn oude trouwe solex ingeruild voor een nieuwe, die hij bereden heeft tot aan zijn pensioen. Ook ik mocht wel eens op dat ding rijden, maar ondanks dat ikzelf een echte grotere brommer had, vond ik het maar niks met dat kleine wieltje op het voorwiel om hem te laten tuffen. Zijn jongste dochter Ans dacht er echter anders over. Want op zaterdag, als ze naar school ging op de Oude Dijk, maakte ze dankbaar gebruik van het feit dat de 48-urige werkweek was afgeschaft en haar vader op die dag dat ding zelf niet nodig had.

Eerder haalde ik het al aan; Janus had geregeld last van zijn rug. We zien hem nog krom lopen met zijn hand op zijn onderrug. Meestal kwam hij dan amper van zijn stoel, als hij gezeten had. Volgens de dokter was het spit. Er is trouwens nooit uitgekomen of dat werkelijk zo was. Men wist niet beter en er is waarschijnlijk nooit verder onderzocht of het wel eens wat anders kon zijn. In ieder geval, Janus had vaak spit en dat deed erge pijn. Je kon het ook duidelijk aan hem zien. Soms lag hij zelfs op bed in de huiskamer om beter te worden. Wij vonden dat allemaal heel erg. Je staat er per slot machteloos tegenover.

De 'stukken' stof moesten gecontroleerd worden en eventueel 'gestopt' en 'genopt'. Willy geeft hier uitleg in het Tilburgse Textielmuseum.

Janus was wel eens vaker ziek, maar dat had andere redenen. Zoals die ene keer dat niet alleen hij, maar zowat zijn hele gezin ziek thuis kwam. De enige die niet de klos was, was zijn echtgenote. Als schoolgaande jongen zie ik mezelf nog op de gang van de St. Jozefschool in de Groeseindstraat lopen. Op de gang kwam ik mijn broer Peter tegen. Ik kan me niet herinneren dat we samen naar huis zijn gegaan, maar zeker is dat we vroeg thuis waren. In de

Willy geeft uitleg hoe het 'stoppen' en 'noppen' in zijn werk gaat.

bijkeuken lagen de 'stukken' van ons Willy op ons te wachten. Zo leek het wel, want die werden als ziekbed gebruikt, we lagen dan ook vlak bij de wc, want die hadden we hard nodig. Ook onze pa kwam eerder naar huis, want ook hij was ziek. Iedereen behalve ons moeder kwam dus ziek thuis en had dagen nodig om

weer beter te worden. Waarschijnlijk hadden we iets verkeerd gegeten, het kan niet anders.

Maar onze pa was ook wel eens ziek door het feit dat hij een feestje had na werktijd. Een van de collega's had soms een of ander jubileum of iets dergelijks te vieren en dan werd er na werktijd op de fabriek voor het personeel een receptie gehouden. Maar ja, met nuchtere maag de nodige biertjes naar binnen werken vraagt om moeilijkheden. Zo ook bij onze Janus. Ik zie hem nog binnenkomen, goed dronken en ziek. Hij was geen echte drinker dus dat deed hem extra de das om. Wij als kinderen vonden het erg dat pa ziek was, maar moeder Anna had absoluut geen medelijden met hem, want dat had hij aan zichzelf te danken en moest hij maar niet zoveel drinken. Gelijk had ze.

Verder was onze pa eigenlijk nooit ziek. Zover we ons kunnen herinneren was hij nooit verkouden, had nooit griep of enig ander kwaaltje. Toch heeft hij zeker één keer met de huisdokter te maken gehad. In dit geval ging het om een steenpuist. Waar hij die had weet ik niet, maar van de dokter kreeg hij wel een antibioticakuur van 10 dagen, met op de verpakking de vermelding, 3x daags. Ja, dat had Janus goed gelezen. Binnen drie dagen had hij de pillen naar binnen gewerkt. Geen goed idee, maar hij was wel beter. Of hij hier nog nare gevolgen van heeft gehad is niet bekend.

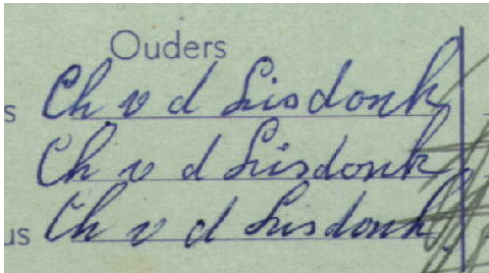
Nog meer wetenswaardigheden

Er zijn natuurlijk wel meer wetenswaardigheden over hem te vertellen.

Laten we eerst eens beginnen met de schoolperiode van zijn kinderen. Degene die zich daar het meest mee bemoeide was uiteraard zijn vrouw, de moeder van zijn kinderen. Omdat ze niet werkte, was ze altijd thuis en ving haar kinderen zowat altijd op als die uit school kwamen. Er was door hen altijd wel wat te vertellen wat ze meteen kwijt wilden. Als onze pa vroege dienst had en om twee uur afgewerkt was, kon hij op het eind van de schoolmiddag hun verhalen, en wat ze meegemaakt hadden, ook aanhoren. Met de nodige belangstelling gaf hij zijn jeugd de aandacht waar ze om vroegen.

Over het algemeen ging het met zijn kinderen vrij goed op de scholen waar ze zaten. Af en toe waren er wat strubbelingen met een onderwijzer, maar verder waren er nauwelijks problemen. Een enkele keer bleef er eentje zitten, maar dat mag geen naam hebben. Dat heeft zeker geen nadelige gevolgen gehad voor hun toekomst. Om de zoveel tijd was er een ouderavond, waar hij trouw mee naar toe ging. Per slot moest Janus toch ook op de hoogte blijven van de prestaties van zijn kroost. Ook kregen zijn kinderen drie keer per jaar, met Kerstmis, met Pasen en de grote vakantie hun rapport mee naar huis, met daarop hun prestaties in cijfers aangegeven. Om er zeker van te zijn dat je het thuis had laten zien, moest een van de ouders zijn handtekening plaatsen. Meestal deed dat de vader. Bij ons was dat ook de bedoeling, maar we hadden een 'meestervervalser' in huis. Ik kan me nog goed herinneren dat ons moeder bezig was zich de handtekening van haar man eigen te maken. En

dat lukte zo goed dat ze besloot, in naam van onze pa, zelf op de rapporten zijn handtekening te zetten. Niemand die het zag. Eigenlijk een bijzondere situatie, omdat haar eigen handtekening natuurlijk ook goed zou zijn geweest. Maar, ze zal gedacht hebben dat het hoofd van het gezin, onze pa dus, moest tekenen.

Handtekening van Janus van de Lisdonk, geplaatst door 'meestervervalser' moeder Anna op het schoolrapport van haar zoon Ad (6^e klas lagere school - 1959)

Maar er zijn meer wetenswaardigheden. Zoals het feit dat hij, ondanks dat hij geen echte hobbyist was, toch wel de nodige klussen in huis deed. Onze pa verfde het huis van onder tot boven, of beter gezegd van boven tot

onder en plakte de muren vol met behang. Want ieder jaar, als ons moeder schoonmaakdrang kreeg, was hij de klos. De zolder moest opgeruimd en vooral stofvrij gemaakt worden. De bovenverdieping, waar de slaapkamers waren, werd helemaal overhoop gehaald. Waar nodig werd er geschilderd en behangen, alhoewel ik zelf me nog kan herinneren, dat op de jongensslaapkamer de allereerste verf nog op de kastdeur zat, zoals die was toen ze er in trokken. Het was een lichtbruine, zeg maar babypoepkleur. Janus haalde de bedden uit elkaar en ook die werden zonodig geschilderd. Tegenwoordig is dat bijna ondenkbaar, die schoonmaakwoede. Alhoewel, je hebt natuurlijk van die enthousiastelingen, die dat nog steeds doen.

Handtekening van Janus zoals dat op zijn Paspoort staat. (19-8-1958)

Tijdens die schoonmaak werd alles wat uitgeklopt moest worden over de 'rekstok' op de plaats gehangen. Maar hier kom ik zo dadelijk nog op terug. Ook de benedenverdieping moest er aan geloven. Alles moest van zijn plaats en waar nodig ook schilderen en behangen. Zelf kan ik het me niet zo goed herinneren, maar van horen zeggen, weet ik dat onze pa een tijdje zelfs het plafond in de huiskamer met behang beplakte. Later is hij over gegaan op het schilderen van dat plafond. En dan niet te

vergeten; die plafonds van vroeger hadden een afstand tot de vloer van maar liefst 2,80 meter. Dat is een hele hoogte.

Zoals gezegd, Janus deed op alle muren behang, zelfs in de gang en de muren van de trap. Een anekdote kan ik jullie niet onthouden, alhoewel het geen nieuwtje is. Het is niet helemaal duidelijk hoe het kwam, maar nadat er pas nieuw behang op de muur in de huiskamer zat, vond Janus dat hij moest laten zien hoe lenig hij wel was. Misschien was een van zijn kinderen toen op het turnen en vond hij dat hij het wel zonder die speciale kennis kon. Namelijk handstand tegen

Enkele attributen die Janus gebruikte bij zijn kluswerkzaamheden. Zoals het bankje waar hij op zat bij b.v. het houtjes hakken. Zijn handboormachine. Zijn rasp/vijl die hij gebruikte om hout te bewerken. En een groen doosje van Vinks waar hij lagervet in bewaarde. Inzet: De originele heveltang van Janus.

de muur. Als kind deed je dat wel vaker, alleen dan was je ook leniger en vooral jonger. Pa deed dus handstand tegen de muur en natuurlijk ging dat deze keer niet goed. Wat heeft ons moeder gemopperd op hem, want die was helemaal niet gelukkig met die zwarte streep op de muur.

Toen onze pa ouder werd, en zijn oudste dochter Willy al volop verkering had met haar toen toekomstige echtgenoot, vond zijn vrouw Anna dat het behangen erg lang ging duren. In ieder geval is bekend dat het grote stuk muur tussen de gang en de keuken door zijn schoonzoon in spé is afgemaakt.

Dat was dus de schoonmaakwoede. Natuurlijk waren er het gehele jaar door genoeg andere klusjes te doen in en om het huis, zoals de regenpijp maken, de schoenen repareren, de fietsen bijhouden en hij maakte soms zelfs de cadeaus voor de kinderen. Zoals de mooie bolderkar die hij maakte. Natuurlijk kon je zien dat de met Sinterklaas gekregen kar een eigen product was. Dat kwam door de wielen, die hij gebruikt had. Deze waren van de kinderwagen, die toch niet meer nodig was.

Maar om de zoveel tijd moest hij ook de beerput 'schoonmaken'. Dat was weer een klusje, waar je niet dol op hoefde te zijn. Het was natuurlijk niet echt schoonmaken, maar met een lange draadveer werd dan de te kleine rioleringsbuis doorgestoken, zodat de inhoud van de put weer terecht kwam in de grote riolering langs de straat.

Tegenwoordig is de riolering, vooral in de stad, goed geregeld. Natuurlijk de wc kan wel eens verstopt raken. Maar dat komt dan, omdat er wat in terecht is gekomen wat er niet in thuis hoort. In de tijd van onze ouders was dat anders. Men had met een paar huizen een gezamenlijke beerput, een put waar alles, wat in de wc gedeponerd werd, bij elkaar kwam en daar moest bezinken. Dat ging natuurlijk wel eens mis. Kijk maar eens naar al dat krantenpapier wat door de mensen gebruikt werd. En je zult altijd zien, die beerput met twee deksels lag natuurlijk bij ons achter op de plaats. Het was geen prettig karweitje om die schoon te maken of in ieder geval door te steken zodat hij weer door ging stromen. Peter, de tweede zoon van Janus, kan er over meepraten. Het was zelfs zo, dat tijdens een feest de wc overliep. Dan moest je toch aan de slag. Omdat uit zo'n put ammoniak kwam, kon het zomaar zijn dat je daar allergisch voor was en je vol met bultjes kwam te staan. Zo gebeurde het ook, en het feest kreeg een klein dipje door dit gebeuren.

Nadat Janus en zijn vrouw in de Bisschop Masiusstraat waren gaan wonen, zorgde Janus er waarschijnlijk al snel voor dat er een schuur achter het huis kwam om de fietsen e.d. kwijt te kunnen. Hier kluste hij als dat nodig was. Hij was dan wel geen echte klusser, maar hij was door zijn technische achtergrond heel handig en deed toch alles in huis wat een doe-het-zelver zoal doet.

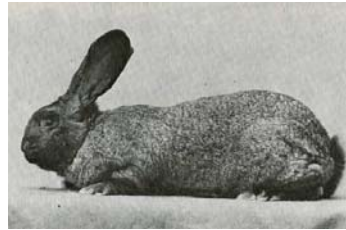

Witte Vlaamse reus

Later kreeg hij bijval van zijn zoon Peter, die het klussen ook al vrij jong in de vingers had. Naast klussen hielden de twee maatjes er ook nog diverse dieren op na.

In eerste instantie timmerde Peter een konijnenkooi in elkaar zodat daar de Vlaamse Reuzen in gehouden konden worden voor de slacht. Die konijnen waren geen speelkameraadjes, want dan was het zielig om ze later, na het spelen, op te moeten eten.

Dus, geen knuffelkonijnen in huize van de kooi voor deze beesten stond in het 'tuintje', het stukje grond dat achter hun plaats buiten gelegen. Het slachten gebeurde bij 'Nooyens' Groeseindstraat. Die had achter op zijn plaats speciaal daarvoor ingericht. Ikzelf herinner vond, dat ik dat slachten ook wel eens mee ging er met mijn broer Peter naar toe, met tas. De eerste keer durfde ik niet te kijken, ja een klein beetje om het hoekje. Later was ik er aan gewend en zag hoe het allemaal gebeurde.

Vlaamse reus (Gewicht ca. 15 pond)
Dit is een van de grootse konijnen die er bestaan.

Lisdonk. De of zeg maar op de poort was in de een schuurtje me nog, dat ik wilde maken. Ik een konijn in de

Na een poos werd blijkbaar besloten geen konijnen meer te houden. Men ging, net als opa van de Lisdonk, over op het houden van kippen, met vooral een haan erbij. Dat was gezellig, en men had dan ook geregeld jonge kippetjes, die ook weer groot werden om te kunnen consumeren. Want dat was natuurlijk de bedoeling. Pa die zelf een tijdje de kippen slachtte, genoot ervan om samen met zijn zoon met het houden van kippen bezig te zijn. Maar kippen moeten 's-avonds op stok. Dus kwam een van de twee op het lumineuze idee om vanuit de schuur onder het gangpad door een tunnel te graven, die uitkwam in de kippenren, het stukje losliggende grond achter ons huis. In de schuur timmerde Peter met zijn vader een prachtige binnenkooi. De schuur was daar groot genoeg voor. Er bleef genoeg ruimte over voor de fietsen en de andere spullen.

In die binnenkooi werden stokken aangebracht, waar de kippen op konden slapen. Maar ze kregen ook de mogelijkheid om de eieren die ze legden, uit te kunnen broeden. Dat is zo een tijdje gegaan, totdat besloten werd alles maar weg te doen. Het stukje grond werd weer tuintje, met een perzikboom erop, volgens ons moeder een 'ruzieboom'. Ook kwamen er bloemen en planten.

De oude schuur werd afgebroken en onze pa knutselde samen met zijn zoon een prachtige nieuwe schuur in elkaar. Dit keer werden betonpalen gebruikt en betonplaten om het een degelijk aanzien te geven. Het moest per slot een hele tijd mee. Op het dak kwamen asbest golfplaten. Waarschijnlijk werd van de palen, die over waren, een constructie gemaakt om de matten te kunnen kloppen.

Ook moest er een voorziening komen voor de houtjes, die zij hakten en voor de steenkolen, eierkolen en briketten die gebracht werden voor de kachel. Tussen de nieuwe schuur en het huis werden, ook weer door Peter en zijn 'helper' een kolenhok en een houthok gemaakt. Hier werden de houtjes en de kolen in opgeslagen. Ik zie het nog voor me. Links was het kolenhok en rechts het houthok. Als dat laatste hok leeg begon te raken, moest je wel diep duiken om bij de bodem te kunnen. Voor de kolen was het iets makkelijker, want ze hadden aan de voorkant bij de grond een opening gemaakt, waar de kolen uitgeschept konden worden. Die kolen werden in een kolenkit gedaan, die op zijn beurt weer een plaatsje kreeg naast de kachel. Zodoende kon men gemakkelijk de kachel brandende houden.

Ook moest er in de nieuwe schuur natuurlijk een echte werkbank komen. Er werd een beroep gedaan op de man van een nicht van ons moeder. We hebben het hier over Jo van Dommelen, die getrouwd was met Mietje van Dijk een dochter van de oudste zus van Anna. Toen Jo deze klus geklaard had, ging Peter dit gevaarte alleen ophalen met de fiets. Waarom zijn vader niet meegeholpen heeft is me ontgaan. Hiermee is wel duidelijk dat zoon Peter de klusser was en onze pa hielp mee.

1 cent uit 1948
(koningin Wilhelmina)

1 cent uit 1980
(koningin Juliana)

Maar er was meer. De deuren schoon houden, vooral beneden, was een hele klus. Er zaten verdiepingen in die wel mooi waren, maar erg onderhoudsonvriendelijk. Waarschijnlijk kwam ons moeder op het leuke idee, dat de deuren beter helemaal glad konden zijn. En ook nu weer toog ons kluspaar aan de slag. Er werd hardboard gehaald, op maat gezaagd en tegen de bestaande deuren getimmerd. Een likje verf er op en klaar was Kees. Op naar de volgende klussen, want die waren er genoeg.

Piet Sparidaens (de Sparrie)
Als hoofdtrainer van
turnvereniging St. Dionisius
trainde hij de jongste kinderen
van Janus en Anna.

Even terugkomen op die constructie om de matten te kloppen. Deze constructie bestond uit twee betonpalen op een afstand van zeg maar ongeveer twee meter. Daartussen was een stalen pijp opgehangen, die de plaats achter het huis overbrugde. Deze pijp of stang werd voor meerdere doeleinden gebruikt. Tijdens de grote schoonmaak werden daarover de dekens en keukenmatten gehangen. Daar werd dan met een mattenklopper het stof uitgeklopt. Zowel onze pa als de rest van het gezin moest er wel eens aan geloven.

Maar de stang werd ook als turntoestel door zijn twee jongste zonen gebruikt. Die twee bengels waren, net als later hun jongste zus, lid van de gymnastiekvereniging St. Dionysius in Tilburg. De

door de zonen van Janus omgetoverde rekstok ging hierdoor uiteraard helemaal doorhangen, maar dat deerde hun niet. Geregeld zat men er boven op, gelukkig is er nooit iemand van af gevallen, voor zover ik weet.

Dan weer even iets geheel anders. En, ik heb het al eerder aangehaald in mijn verhaal, maar als het gezin van Janus zich moest wassen, gebeurde dat in de keuken of op zolder. Voor hem was dat geen goede optie. Bij Vinks werd Janus erg vies en dat gedoe op zolder en in de keuken vond hij maar niks. Dus ging hij één keer in de week naar het gezamenlijk badhuis op het Paduaplein. Het was er gezellig en je kon tegen een kleine vergoeding je heerlijk privé schoonpoetsen. Er werd gezongen alsof het de beste tenoren waren en daarom ook nog een mooi tijdverdrijf. Ook zijn jongste dochter Ans zag poetsen in dat badhuis wel

zitten. Voor 10 ouderwetse centen ging ze op donderdag zich zelf daar heerlijk verwennen. Groot gelijk zou ik zeggen. <55>

Voorbeeld van
radio-distributie

Het was ongeveer in het jaar 1962 dat Janus en Anna ook met de tijd mee wilden. De techniek ging vooruit en de televisie was al menig jaartje een nieuw medium in diverse huishoudens. Zo werd in huize van de Lisdonk ook zo'n beeldbuistelevisie aangeschaft. In die tijd nog zwart/wit. We herinneren ons natuurlijk nog die grote lompe kast.

Daarvoor was de interesse voor televisie natuurlijk bij Janus ook al aanwezig. Maar hij had zo'n kijkdoos nog niet, en zocht zijn toevlucht dan bij zijn beste collega. Vooral als er een, voor hem belangrijke voetbalwedstrijd was, ging hij vaak met een van zijn zonen bij zijn collega Gerard van der Aa kijken. Vooral zijn middelste zoon Peter ging graag met hem mee. De televisie, die in de huiskamer stond werd dan in de deuropening van de keuken gezet. Zo kon men, in de keuken zittend, toch naar die wedstrijd kijken. In die tijd was de woonkeuken ook een echte woonkeuken, en zat men alleen in de weekenden in de huiskamer.

Voor dat de televisie zijn intrede deed, moest men het doen met de radio. Dit is een ander verhaal, want in eerste instantie beschikte men alleen maar over een geluidsontvanger in huis, die via een zogenaamde programmakiezer was aangesloten op een plaatselijke radiocentrale. Vooral in oorlogstijd was de radiodistributie een belangrijk

Onze radio

instrument, om te weten wat er zich in de wereld afspeelde. Ook onze ouders hadden zo'n ontvanger in de keuken hangen.

Via dit radiotoestel, televisie was er toen nog niet, kon men afstemmen op de Hilversumse radiozenders om het nieuws te beluisteren. <56>

Voorbeeld van een
ouderwetse televisie

Maar er waren ook al zelf gebouwde radio's in omloop. Men kon daarop op vaste tijden afstemmen op 'Radio Oranje'. De Duitsers kwamen hier achter en er werd verboden naar de Engelse zender te luisteren. Stoorzenders maakten de radiogolven

onverstaanbaar. Toch lukte het menigeen, met behulp van richtinggevoelige raamantennes, die storingen eruit te filteren.

Ook onze pa had in de oorlog al een radio. En natuurlijk moesten de Duitsers daar met hun handen van af blijven. Janus had een uniek geheim plekje in zijn huis gevonden. In de huiskamer was een voorraadkast, tussen de schuifdeuren en de deur naar de gang. De bovenkant in die kast was afgedekt met een plank. Aan de buitenkant was niet te zien dat er boven deze plank een holle ruimte was. Daar werd de radio verstopt totdat de oorlog voorbij was. Waarschijnlijk werd daar meer verstopt, zoals gouden sieraden en dergelijke. Ons moeder vond het maar eng, want die was toch al bang, en door deze geheime bergplaats zelfs nog erger. Gelukkig werd er in hun huis niets gevonden. Waarschijnlijk is er nooit door

een Duitser naar gezocht. Gelukkig maar, anders was het misschien niet goed afgelopen met onze ouders.

Modelspoorbaan van Peter en Ad uit de jaren 1961 en 1962

Wie waarschijnlijk ook zo'n radio had is ome Willem van den Hout. Hij zal die zeker ook op een speciale plek bewaard hebben. We herinneren ons dat hij altijd met radio's en bandrecorders bezig was. Naar de radio luisteren en opnemen was

zijn grote hobby. Ook was hij erg in de oorlog geïnteresseerd. Tot zelfs daarna. Een opname van een bevrijdingsuitzending op 4 mei 1965 is gelukkig bewaard gebleven. <57>

Nu we het toch over ome Willem van den Hout hebben, komt ineens de gedachte bij me op, dat hij enkele jaren bij Janus en Anna in huis heeft gewoond. Op het moment dat de oudste zus van Anna, tante Miet, het bejaardenhuis in zou gaan, en we spreken dan waarschijnlijk over het jaar 1966, was er geen plaats in het bejaardenhuis 'Huize 't Goirke' voor Willem. Ome Willem woonde toen dus bij tante Miet.

Janus en Anna boden aan, dat hij bij hun kon logeren totdat er plaats vrij kwam in het bejaardenhuis. Ome Willem, die nooit getrouwd is geweest, kreeg een deel van de zolder toegewezen als zijn slaapkamer. Op die zolder lag een modelspoorbaan, die door de zonen Peter en Ad was aangelegd. Door de komst van ome Willem moest de modelspoorbaan worden afgebroken en zodanig verdeeld dat ieder zijn eigen betaalde of gekregen spullen kon bewaren, om later weer een baan te kunnen bouwen.

Ome Willem kon goed met Janus overweg. Met Anna lag het iets anders, alhoewel dat waarschijnlijk ook gedeeltelijk met haar zelf te maken had. Ook de kinderen van Janus hadden geen problemen met deze huisgenoot.

Willem, die niet de makkelijkste was, was negatief ingesteld en mopperde vaak op alles wat los en vast zat. Toch kon hij het goed met iedereen vinden. Maar Anna, kreeg daar duidelijk 'buikpijn' van. In 1969 kreeg Willem een klein kamertje toegewezen in hetzelfde bejaardenhuis als zijn oudste zus. Let wel, ome Willem was in 1905 geboren, en was op dat moment geen bejaarde. Want hij was nog niet gepensioneerd en werkte zelfs nog bij ijzer- en staalhandel Piet Mercx in de Nieuwlandstraat in Tilburg.

Dan nu een geheel andere wetenswaardigheid. Onze pa ging ieder jaar met zijn gezin naar de Tilburgse kermis. Ik zelf kan me nog herinneren dat je voor een stuiver in de mallemlen mocht. Samen met hem ging ik in de rups, maar eigenlijk vond ik dat toch een beetje eng. De reden was, dat als hij op een bepaald moment harder ging en die kap er overheen werd gebracht, je naar elkaar toe geduwd werd en je het gevoel kreeg dat je er uit dreigde te vallen. Het leukst was als je in een draaimolen zat waar een kwast hing, die je kon vangen. Onze pa stond ons dan samen met ons moeder aan te moedigen om dat ding te vangen. En dat lukte natuurlijk zodat je een extra ronde te pakken had. <58>

Trouwfoto Marianne en Jan
10 maart 1967

Zo, nu weer even terug naar waar we gebleven waren in de tijd. De periode, dat de kinderen het huis gaan uittrekken, was aangebroken. We hebben het huwelijk van zijn oudste dochter besproken, maar er volgden er nog vier. 1967 werd dan ook een bijzonder jaar voor Janus. Maar liefst twee van zijn kinderen stapten in het huwelijksbootje. Het huis begon leeg te geraken en dat was toch even wennen.

Zijn oudste zoon Jan trouwde op 10 maart 1967 voor de wet in het gemeentehuis van Tilburg met Marianne dochter van Kees Robben en Nelly Biemans. Het huwelijk werd diezelfde dag kerkelijk ingezegend in de Lovense kerk aldaar. Marianne, die geboren is op maandag 7 juni 1943 in Tilburg, dezelfde geboortedag als haar schoonvader, kreeg de doopnamen Maria Anna Gerdina Elisabeth. Ook zij zorgden voor kleinkinderen, waar opa Janus heel gelukkig mee was. <59>

Datzelfde jaar op 8 december trouwde zijn tweede zoon, Peter, doch in dit geval alleen

Trouwfoto Peter en Jeanne
5 juli 1968

voor de wet. Het zou gelukkig voor hem, Janus, nog een half jaar duren alvorens ook Peter het huis uittrok. Op 5 juli 1968, was het dan zover. Peter trouwde met zijn geliefde Jeanne dochter van Adrianus Reijnen en Johanna Tuerlings. Deze twee trouwden in de Lucaskerk aan de Lage Witsiebaan. Jeanne, geboren als Adriana Martha Maria Johanna Reijnen werd geboren op dinsdag 2 april 1946. Voor Janus en zijn vrouw Anna een gelukkige dag. Want je kunt natuurlijk als ouders trots zijn als je kinderen

goed terecht komen. <60>

Een echte Ridder

Het jaar 1967 was nóg een bijzonder jaar. Je kunt wel zeggen een héél bijzonder jaar. Als je de burgemeester van je woonplaats op bezoek krijgt, met een lintje van de koningin, mag je heel erg trots zijn. De vraag is natuurlijk of je trots mag zijn als je veertig jaar bij een en dezelfde baas hebt gewerkt. Ik denk het wel. Tegenwoordig lukt je dat niet zo gauw meer. In de tijd van onze pa kwam dat nog geregeld voor. Het betekende in ieder geval dat je baas je wel zag zitten als werknemer. Maar ook de persoon zelf zag het wel zitten, hij had zo van zijn werk en collega's genoten, dat hij geen reden zag op zoek te gaan naar een andere job, ondanks dat het loon niet al te best was.

Janus wordt geridderd

Chr. v. d. Lisdonk onderscheiden

TILBURG, 17 juni — Bij gelegenheid van zijn 40-jarig dienstjubileum bij de Weduwe J. B. Vinks N.V., Heuveistraat 32 Tilburg, is de heer Chr. van de Lisdonk vrijdag onderscheiden met de zilveren medaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau. De heer Van de Lisdonk, die afdelingschef is van de hevelmakerij, kreeg de onderscheiding tijdens een door het bedrijf aangeboden receptie uit handen van Tilburgse burgemeester mr. C.J.G. Becht. Na deze huldiging op het bedrijf werd het feest in intieme kring voortgezet ten huize van de jubilaris aan de Bisschop Mastusstraat 23.

De "Eremedailles" werden bij koninklijk besluit van 7 november 1847 ingesteld om "al degenen te onderscheiden en te belonen die hun kennis, hun talent, hun toewijding, hun vaardigheid en hun ideaal ten dienste van de arbeid zouden stellen". Deze medailles kent men nu onder de naam "Eretekens van de Arbeid".

De ontvangen eremedaille werd na zijn overlijden, volgens de geldende regels, teruggestuurd naar de Kanselier der Nederlandse Orden. Zijn ontvangen kleine speldje mocht door de nakomelingen van Janus behouden blijven.

HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

GROOTMEESTER DER ORDE VAN ORANJE-NASSAU

HEEFT BIJ HAAR BESLUIT VAN

31 mei 1967 no. 5

DE EREMEDAILLE, VERBONDEN AAN DE
ORDE VAN ORANJE-NASSAU

IN ZILVER VERLEEND AAN

Christianus Cornelis Joannes

v a n d e L I S D O N K

GEBOREN TE Tilburg, 7 juni 1906

DE KANSELIER DER NEDERLANDSE ORDEN,

Embleem van de Kanselarij der Nederlandse Orden, dat zich bevindt op de koker waar de oorkonde in wordt bewaard.

Oorkonde die Janus ontving bij de uitreiking van zijn Zilveren Eremedaille

In ieder geval; Janus was maar liefst veertig jaar in trouwe dienst bij zijn werkgever J.B. Vinks in de Heuvelstraat in Tilburg. In mijn verhaal heb ik al genoeg uitgewijd over dit bedrijf, dus ik beperk me nu alleen op dit bijzondere feit. Op 16 juni 1967 was bij Janus thuis alles in gereedheid gebracht om er zo'n mooi mogelijke dag van te maken.

Waarschijnlijk zal hij best wel zenuwachtig zijn geweest. Al die mooie woorden die

Ook Anna wordt door de burgemeester gefeliciteerd. Links op de achtergrond Jan Vinks, de baas van Janus.

gesproken zouden gaan worden en de hele dag in het zonnetje te moeten staan. Niet wetende dat die dag de burgervader van zijn woonplaats op bezoek zou komen.

Bij Vinks zelf moet het ook een spannende dag zijn geweest, want als bedrijf zijnde krijg je ook niet iedere dag de burgemeester op bezoek. Het zal natuurlijk wel meer zijn voorgekomen, omdat in die

tijd de werknemers zeer honkvast waren, als ze ergens werkten. Maar toch, het was heel spannend. Een van de kantoren werd in gereedheid gebracht en er werd ook het nodige lekkers ingekocht. Zelfs aan een goede sigaar voor de jubilaris, maar ook voor de burgemeester, werd gedacht.

Janus werd als een echte jubilaris ontvangen en toegesproken door zijn directeur Jan Vinks. Pa kon het redelijk met hem vinden. De heer Vinks sprak natuurlijk de meest lofvolle woorden over onze pa uit. Zoals meestal, was hij onvervangbaar en de beste van de klas. Zo ging het even door en ook de nodige cadeau's gingen over de tafel.

Toen kwam het grote moment. Daar stond plots de sloper van het Tilburgse centrum voor Janus zijn neus. Deze sloper was natuurlijk Cees Becht, de burgemeester van Tilburg. Ook hij had zeer lovende woorden en kwam namens de koningin iets aanbieden wat onze Janus helemaal niet had verwacht. De heer Becht spelde bij Janus de Zilveren Eremedaille in de Orde van Oranje Nassau op, wegens veertig jaar trouwe dienst bij de firma J.B. Vinks. <61>

Twee trotse mensen op 16 juni 1967

Naast Janus en zijn vrouw Anna werd de hele familie die aanwezig was gefeliciteerd. Uiteraard werd dit belangrijke moment op de gevoelige plaat in zwart-wit vastgelegd, kleurenfotografie was op dat moment nog erg zeldzaam. Daarna volgde nog een gezellig samenzijn met een kopje koffie, een stuk gebak en natuurlijk een dikke sigaar. Na dit alles vertrok de burgemeester weer naar het Paleis Raadhuis in Tilburg, dat in het verleden Koning Willem II had laten bouwen. <62>

Na nog wat nagepraat te hebben met een drankje voor iedereen, was er in de kantine van het bedrijf ook nog een receptie geregeld, waarbij vele collega's e.d. hem feliciteerden. Pa en ma genoten duidelijk van de aandacht.

Thuis werd het feest nog eens fijntjes over gedaan waarbij burens, familie en kennissen van Janus ook aanwezig waren. De dag ging voorbij en Janus was dolgelukkig met zijn lintje. Bij het officiële lintje kreeg hij ook nog een kleintje, wat hij op zijn jas kon spelden om te laten zien wat hem overkomen was. Zij hele leven verder is dit kleine lintje niet van hem geweken.

Op het moment van het 40-jarig jubileum van Janus, had hij de leeftijd van 61 jaar. Hij had dus nog vier jaar werken voor de boeg om daarna heerlijk van zijn pensioen te gaan genieten.

Hetzelfde jaar van zijn jubileum trouwde, zoals eerder gezegd, zijn middelste zoon Peter voor de wet. Eigenlijk vond Janus het een beetje jammer dat Peter ging trouwen, want wat zwaardere klussen gingen hem niet meer zo best af. En het was wel zo gemakkelijk een handige zoon in huis te hebben, die zelfs voor zijn vader op het dak klom om de tv-antenne er af te halen, toen een centrale antenne achter het huis geplaatst werd. Maar als je gaat trouwen ga je niet van de wereld, en dat helpen zat wel goed.

Het jaar daarna werd weer veel goedgeemaakt. Janus en zijn vrouw Anna werden voor de derde keer opa en oma. Na Peter en Anita, werd nu Christel geboren.

Christel, vernoemd naar haar grootvader, en het eerste kindje van zijn zoon Jan en schoondochter Marianne, werd op 17 juli 1968 in 'Moedervreugd' in Goirle geboren. Wat waren Janus en Anna trots dat zij peetoom en peettante mochten zijn van Christel. <63>

Christel 7 jaar

Het jaar 1968 kende ook een zwarte bladzijde. Zijn op 25 november 1880 geboren moeder zou dan overlijden. Met een gezegende leeftijd van 88 jaar en 6 dagen overleed Mina van de Lisdonk-van der Staak op 1 december 1968 in pension 'Vredeburcht', waar ze op dat moment woonde. Op de begraafplaats in de van Vollenhovenstraat werd ze begraven. Het was een grote klap voor Jan,

Mina van der Staak
(1963) 83 jaar

Jan van de Lisdonk
(1963) 81 jaar

haar man, en al haar kinderen. Oma was dan geen gemakkelijke vrouw en zeker niet voor haar echtgenoot, maar toch voelde het als een groot verlies. Als je op zo'n hoge leeftijd bent en je zit met zijn tweetjes in het bejaardenhuis kun je elkaar niet meer missen. De achtergebleven weduwnaar, onze opa, voelde dat heel sterk. Te meer omdat opa zelf al vaak erg ziek was geweest en zelfs enkele keren het sacrament van het

Heilig Oliesel had toegediend gekregen door een geestelijke. Ondanks dat Jan dacht, dat hij eerder zou sterven dan zijn eigen vrouw, had hij haar toch overleefd. Hij kon het niet verwerkt krijgen en had zeer veel verdriet. Niemand kon dat bij hem wegnemen, ook zijn zoon Janus niet. Zijn kinderen zeiden dan ook onder elkaar, dat ze verwachtten dat hun vader misschien wel binnen het jaar zijn overleden echtgenote zou volgen. En dat was ook zo. Want op 20 november 1969, nog geen jaar na het overlijden van zijn vrouw, kwam het trieste bericht dat deze weduwnaar, die het leven niet meer aan kon, was overleden. Jan,

die als onecht kind werd geboren op 5 februari 1882, overleed dan op 87-jarige leeftijd en werd begraven bij zijn echtgenote.

Toon van de Lisdonk (1959)
Broer van onze opa

Jan, die in zijn leven getuige was geweest bij het tweede huwelijk van zijn moeder met Hannes van de Sanden en ook nog bij het huwelijk van zijn broer Toon met Anna Smolders, huwde zelf met Mina van der Staak op 17 juni 1903 in Tilburg. Dat was drie jaar voor de geboorte van Janus.

Janus, onze pa, leek wat karakter betreft als twee druppels water op zijn vader. Zijn vader, Jan van de Lisdonk, was ook een zachtaardige goede lieve man.

Iedere zondag na het overlijden van zijn ouders was Janus met zijn broer Antoon te vinden op het kerkhof om hen te gedenken.

Het is interessant om te vertellen dat bij het huwelijk van onze grootouders, de grootvader van opa Jan, Hendrikus van de Lisdonk als huwelijksgetuige optrad. Deze Hendrikus werd op 2 december 1822 in Goirle geboren als zoon van Cornelis van de Lisdonk en Maria Elisabeth van Gorp. Hendrikus is dus onze bet-overgrootvader.

Cornelis was weer een zoon van de uit Moergestel afkomstige Jan van de Lisdonck en de uit Gilze afkomstige Johanna Prinsen.

In het Regionaal Archief van Tilburg is een borgbrief bekend uit Moergestel, dat deze Johannes Huijberts van de Lisdonck vlak voor zijn huwelijk met zijn aanstaande op 30 juni 1795 van Moergestel naar Goirle verhuisde. <64>

Hier ligt dan ook het begin van de Goirlese tak van de oorspronkelijk uit Spoordonk afkomstige familie van de Lisdonk.

Zoals gebleken is zou dus een deel van deze Goirlese familietak weer verder Brabant in trekken en wel naar Tilburg. Nakomelingen van de in Goirle achtergebleven familietakken wonen daar nog steeds.

Na deze genealogische zijsprong gaan we terug naar Janus. Het jaar 1969 kende ondanks het verlies van zijn vader ook een vrolijk bericht. Want op 13 augustus van dat jaar kwam het grote nieuws dat Janus en Anna wederom grootouders werden. Zijn zoon Peter en schoondochter Jeanne schonken hun een vierde kleinkind. Christian, genoemd naar zijn grootvader, was tevens het eerste kindje van dit gelukkige stel. Ook bij Christian mochten opa en oma de taak op zich nemen van peter en meter. <65>

Christian 5 jaar

Zoals al eerder gezegd; het zou nog vier jaar duren alvorens Janus met pensioen zou gaan.

Tot die tijd trokken de rest van zijn kinderen het huis uit. Nu, had hij nog een zoon en een dochter thuis. Het zou wel erg stil worden, als ook deze twee zouden vertrekken.

Ongeveer een jaar voor het pensioen van Janus zou ook zijn zoon Ad in het huwelijksbootje treden. Ad, die zich een jaar eerder had verloofd, trouwde dan op 14 augustus 1970 in het Paleis Raadhuis van Tilburg en de Onze Lieve Vrouwekerk (Mariakerk) in de Heikant met Mia Spijkers een dochter van Noud Spijkers en Mien van de Gevel. <66>

Trouwfoto van Ad en Mia
14 augustus 1970

Mia, geboren als Maria Johanna Wilhelmina Spijkers op 31 juli 1947 werd bij haar eerste kennismaking met haar schoonvader met open armen door hem ontvangen.

Haar eerste herinnering aan die dag was, dat haar aanstaande schoonmoeder, nadat ze haar een hand had gegeven in de keuken verdween en daar ook bleef. De keuken was immers het

Anna
daags na 't trouwen

domein van Anna, waar ze altijd druk bezig was, vooral met koken. Onze pa vervolgens zei toen in zijn keurig algemeen beschaafd Tilburgs: *"Kom maar hier mèske want gù heurt ùr nou ók bij"*. En hij gaf haar ook een hand.

Dat was duidelijk onze pa. Je werd meteen in zijn hart gesloten en dat maakte hem, zoals al eerder is gezegd, een goed mens. Ieder, die hem nog niet kende, ging meteen van hem houden. Volgens zijn jongste schoondochter was hij dan ook een echte schat.

Alvorens Ad trouwde, moest er natuurlijk ook woonruimte zijn. De zoon van Janus had een huis gekocht dat nog gebouwd moest worden. Geregeld moest er natuurlijk geïnspecteerd worden of men wel goed opschoot. Ook onze pa vond dat wel interessant en tufte als hij vrij was vrolijk op zijn solex naar de bouwplaats om ook een oogje in het zeil te houden. Met zijn hoedje op, want hij wilde er graag op zijn zondags uitzien, bekeek hij de vorderingen van de werklui. Ditzelfde deed hij natuurlijk ook bij zijn andere kinderen, als die bezig waren met hun nieuwe woonruimte. Het maakte hem niet uit of je, net als zijn oudste dochter en zoon

op een bovenverdieping ging wonen of een compleet huis liet bouwen. Hij was altijd bereid, voor zover dat mogelijk was, zijn steentje bij te dragen door te komen schilderen, te behangen of wat andere klusjes te doen.

Maar pa besepte ook heel goed dat het thuis wel leeg begon te worden.

Gelukkig had hij nu nog zijn jongste dochter thuis. Daar genoot hij erg van, want hij was heel erg op haar gesteld. Ans, die toen al een tijdje verkering had met Rinie Mutsaers, dacht er toch al over na om binnen niet al te lange tijd ook te gaan trouwen. Het zou echter nog twee jaar duren voor het zover was.

Janus daags na 't trouwen, bij Ad en Mia
op bezoek (15 augustus 1970)

Janus – mei 1970

Zie hieronder een impressie van de hevels die Janus in zijn leven, bij Vinks, maakte.

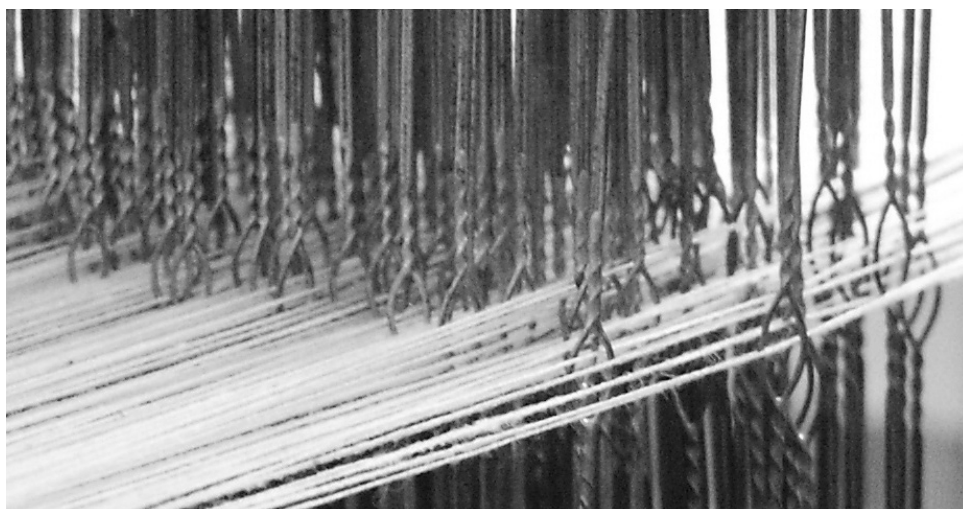
Hevels

Nog meer Hevels

Hevels zoals die gebruikt worden in een weefgetouw.

Bovenstaande foto's zijn gemaakt in het textielmuseum van Tilburg.

Eindelijk met pensioen

Intussen was ook de firma Vinks weggetrokken uit de Tilburgse Heuvelstraat. Zij waren in een nieuw pand getrokken in Goirle, om daar de productie van hevels en andere textielbenodigdheden voort te zetten. Ook het personeel verhuisde uiteraard mee. Janus was daar helemaal niet zo gelukkig mee, want afscheid nemen van zijn oude vertrouwde stekkie deed toch wel een beetje pijn. En iedere dag in weer en wind op de solex naar Goirle te gaan, vond hij maar niks. Hij moest 's-morgens toch al vroeg op en dat werd daardoor nog vroeger.

Maar lang heeft het niet hoeven duren, want intussen had Janus de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Op 7 juni 1971 werd hij 65 jaar en dat is ook het moment dat hij definitief afscheid nam van zijn collega's en bazen bij de firma J.B. Vinks. Hij werkte er toen 44 jaar. Echt tijd om te stoppen en de volgende generatie een kans te geven. Men moest tot de laatste, maar dan ook echt tot de laatste dag blijven werken.

Omdat het bedrijf met capaciteitsproblemen zat, heeft Janus toch nog via een 'achterdeur' enkele maanden bij Vinks bijverdient om dan toch definitief te stoppen.

Nu brak voor onze pa de tijd aan om van de vrijheid te genieten. Hij kocht zowat meteen een nieuwe Gazelle en had het plan opgepakt om de omgeving van Tilburg eens opnieuw te gaan bekijken. Het was waarschijnlijk niet direct bedoeld om aan zijn conditie werken, maar het bleef natuurlijk een goed initiatief. <67>

Lang heeft hij niet van dit gloednieuwe stalen ros kunnen genieten. Amper één week oud, werd zijn fiets, nog wel voor de deur van het stadhuis, gestolen. Volgens de politie was het een koud kunstje om een fiets te stelen. Met een haak aan de broekriem en onder het zadel, het achterwiel een weinig optillen en je liep er zo mee weg. Niemand die zag dat het achterwiel niet meedraaide. Korte tijd later had Janus een nieuwe, waarmee hij zijn rondjes kon maken.

Deze foto werd op 23 oktober 1962 geplaatst in het Nieuwsblad van het Zuiden tijdens de aanleg van het viaduct aan de Gasthuisstraat.
Op de voorgrond staat Janus, tegen zijn fiets geleund, te kijken.
(Zie detail volgende bladzijde)

Eigenlijk was dat het enige wat hij deed, want andere hobby's had Janus niet. Maar op de fiets kon je wel overal naar toe. Dus toog pa naar zijn kinderen om zijn kleinkinderen te kunnen ontmoeten. Met de wat grotere, zoals die van zijn oudste dochter, kon hij heerlijk samen gaan rondfietsen. Met de andere kleinkinderen speelde hij graag. Dat was zijn lust en zijn leven.

Trouwens met de fiets op pad gaan deed hij altijd al graag. Hij moest

wel fietsen, want een auto had hij niet, laat staan dat hij die kon betalen. We kunnen ons allemaal herinneren, dat we bijvoorbeeld samen met onze ouders naar de Drunense duinen gingen of naar de speeltuin of het sprookjesbos van de Efteling in Kaatsheuvel, of naar de Hasseltse Kapel, om maar iets te noemen. <68>

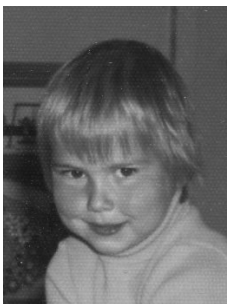
Maar ook naar familie en zijn ouders. Pa hield dus wel van fietsen. Gelukkig is daar een bewijs van overgebleven. In de krant van het Nieuwsblad van het Zuiden was op 23 oktober 1962 een foto geplaatst van de aanleg van het hoogspoor in het centrum van Tilburg. In de toenmalige Gasthuisstraat werden stalen bruggen aangebracht, waar later de treinen overheen moesten gaan rijden. Janus was natuurlijk van de partij en stond net met zijn rug in beeld toen de fotograaf van deze werkzaamheden een kiekje maakte voor de krant. Hij vond het vreselijk om te zien hoe het centrum van Tilburg afgebroken werd. Maar er werd ook weer opgebouwd. Dat maakte hem nieuwsgierig en daarom ging hij dan ook kijken om er in ieder geval op zijn minst over mee te kunnen praten. Hij was het niet eens, zoals al eerder genoemd, wat de sloper van Tilburg liet uitrichten. <69>

Maar ja, Janus had niets in te brengen en kon alleen maar toezien hoe alles veranderde. Zijn fiets was dus een probaat hulpmiddel om dat te volgen. En zo deed hij dat ook tijdens zijn pensioen.

Janus en zijn fiets.

Janus was ook zuinig op zijn fiets en die van zijn vrouw, want ieder jaar werden die fietsen flink onderhanden genomen, goed schoongemaakt en zodanig gepoetst dat ze weer blonken als nieuw. Zo had hij naast de normale klusjes en de grote schoonmaak ook thuis zijn bezigheden.

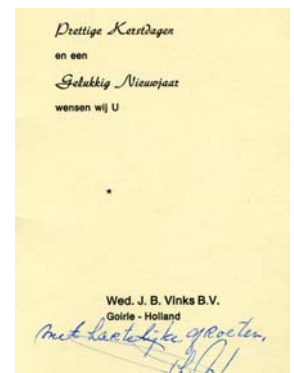

Erwin 4 jaar

In het eerste jaar van zijn pensioen werd wederom een kleinkind geboren. Zijn zoon Peter en schoondochter Jeanne schonken Janus op 13 november van dat jaar (1971) opnieuw een kleinzoon. Met Erwin erbij, hadden Janus en Anna nu al vijf kleinkinderen. <70> Hier zou het niet bij blijven want er volgden er nog zeven.

Het einde van het jaar naderde en Janus beseftte heel goed dat het komende jaar minder leuk zou worden. Dan zou zijn jongste dochter uit huis gaan. En dat vond hij niet leuk. Zoals uit voorgaand verhaal wel was gebleken, was Janus zeer gehecht aan zijn kinderen. Dat was wederzijds, want zijn kinderen waren dol op hem en dat had vooral te maken met zijn goede en rustige karakter.

Zoals vaker gezegd, kinderen horen op tijd in een gezin te komen, maar ze behoren ook op tijd op hun eigen benen te staan. En dan hoeft dat natuurlijk niet persé te zijn, omdat ze een gezinnetje gaan stichten. Dat kan ook door op zich zelf te gaan wonen of samenwonen.

Met kerstmis werd Janus niet vergeten

Nou kwam dat laatste in de jaren zestig/zeventig nog niet veel voor. Men ging pas samen wonen als je ging trouwen. En dat deed dus ook de jongste dochter van Janus en Anna. Hun dochter Ans zou in 1972 gaan trouwen en, zoals haar zus en broers, meteen het huis uittrekken. Dat was natuurlijk wennen voor Ans en haar toekomstige man, maar zeker voor de ouders van Ans.

Toen brak het jaar 1972 aan. Het zou een historisch jaar worden, maar ook een met een grote zwarte bladzijde binnen het gezin. Maar 1972 bracht ook iets heel moois. Op 15 januari werd het zesde kleinkind van Janus en Anna geboren. Ditmaal was het Ralph en dus weer een kleinzoon en tevens tweede en laatste kind van zijn oudste zoon Jan en zijn schoondochter Marianne. <71>

Ralph 3,5 jaar

Janus was altijd blij als hij een van zijn hele kleine kleinkindjes mocht vasthouden. Het deed hem dan deugd, dat de natuur zo mooi kon zijn. Die kleine handjes met die kleine vingertjes. En de lieve lach van zo'n kleintje maakte hem alleen maar gelukkig.

Een zwarte bladzijde

Pa was nog meer gelukkig. Zijn kinderen waren bijna allemaal het huis uit en hadden een goede baan. Hij had inmiddels zes kleinkinderen, waar hij erg trots op was. Hij was met pensioen, en had daardoor de vrijheid die hij lang niet kende. Hij kon met zijn vrouw vrij van het leven genieten en gaan en staan waar hij wilde. Wat wil je nog meer. Zo wilde Janus oud worden. Maar het mocht niet zo zijn. Het liep allemaal anders als hij zich voorgesteld had.

Op zeker moment voelde Janus zich niet fit, kreeg last van hoofdpijn en zijn kinderen vonden wel dat hij een erg rood hoofd had. Omdat de hoofdpijn niet over ging, dacht men dat misschien zijn brilsterkte niet meer goed zou zijn. Een heel logische gedachte. Dus Janus toog naar de oogarts. Na eens goed in zijn ogen gekeken te hebben nam deze dokter een juist besluit. Die vertrouwde het niet en zonder recept werd Janus doorgestuurd naar zijn huisarts met het advies eens nader onderzocht te worden.

Zij toenmalige huisarts dr. de Waal onderzocht hem en kon niets vinden, waar Janus zich zorgen over hoefde te maken. Dus toch maar weer naar huis. Het zat pa niet lekker, maar ja, de huisarts zei dat er niets aan de hand was. Waarschijnlijk wist onze pa wel beter. Want uiteindelijk voel je, je eigen lichaam het beste. En je weet meestal heel goed of er wel of niets aan de hand is.

Zo ging Janus maar verder met zijn leven en praatte weinig over zijn klachten met zijn gezin. Maar dan breekt de dag aan dat ook zijn laatste kind het huis zal verlaten. Pa vond het heel erg, dat hij daarna niet meer voor een van zijn kinderen kon zorgen. Hij zat er erg

mee, en hij maakte zich daar vreselijk druk over. Zijn vrouw ging er ogenschijnlijk iets anders mee om. Maar ook die moest toezien hoe haar huis leeg liep. Janus kon het niet verkroppen en voelde een grote leegte. Blijkbaar was hij meer binnenvetter dan menigeen dacht.

Het einde van het jaar naderde. Het werd Sinterklaas en de donkere dagen voor Kerstmis braken aan. In die dagen was het nog een echt feest als Sinterklaas in het land was. Etalages waren mooi versierd en de Sint trok met zijn gevolg door de straten van Tilburg. Kinderen waren blij en dat is wat ouders en grootouders ook blij maakt.

Dat jaar werd er weer veel ingekocht om op Sinterklaasdag goed voor de dag te komen en alle kinderhandjes, groot en klein, te vullen. Janus en Anna deden hun ook best om het iedereen naar de zin te maken en zorgden ervoor dat de tafel in de huiskamer met veel speelgoed en snoep bedekt werd. Hun kleinkinderen moesten zich thuis voelen bij opa en oma. En dat lukte hen wonderbaarlijk goed.

In de tijd dat onze pa nog werkte, bracht de Sint ook daar ieder jaar een bezoekje. Bij Vinks gaf de Sint altijd mooie cadeaus voor de kinderen weg. Zoals bijvoorbeeld, een naaidoos voor zijn jongste dochter. Maar ook een weefgetouw, waar iedereen driftig zijn eigen warme sjaal op ging weven. De twee jongste zonen van Janus kregen op een keer ieder hun eigen houten mecanodoos. Een prachtig geschenk dat samengevoegd de mooiste kustwerken opleverde.

Doch voordat de Sint bij huize van de Lisdonk in de cadeautjesnacht op bezoek kwam om de tafel te vullen, haalde de zogenaamde Goedheiligman toch nog een minder leuke strek uit. Sinterklaas, in ons geval ons moeder, liet 's-nachts nadat hij bij Vinks was geweest toch weer dat leuks onder het bed vandaan halen. Niet zo leuk als je 's-morgens wilt gaan spelen en je cadeau is weg. Maar goed, op zes december stond alles op tafel en waren wij dankbaar dat onze pa bij Vinks werkte.

Maar vijf dagen voordat Sinterklaas in 1972 op tafel reed moest er toch nog een feestje gebouwd worden. De laatste in de rij van hun kinderen ging toen trouwen. In het Paleis-Raadhuis van Tilburg zou hun jongste dochter haar hand en haar hart geven aan Rinie Mutsaers, die ze in september 1966 had leren kennen. Na deze plechtigheid trok het hele gezelschap naar de parochiekerk van de Hoefstraat. Daar werd dit wettelijk huwelijk, kerkelijk ingezegend en konden Ans en Rinie zich man en vrouw noemen. De hele familie was

Trouwfoto van Rinie en Ans
1 december 1972

aanwezig en Janus zat te gnuiven, toen hij zijn dochter als een soort prinses naar het altaar zag lopen. Waarschijnlijk kon hij zijn tranen amper bedwingen. Nu kon hij echt trots zijn. Nu had hij het helemaal voor elkaar. Hij genoot dan ook van ieder moment van deze dag.

Ans, die ook gelukkig was, trouwde op vrijdag 1 december 1972 met Marcellus Catharina Johanna Mutsaers zoon van

Jos Mutsaers en Riet van Dijck. Rinie werd in Tilburg geboren op dinsdag 22 november 1949. Dat was precies vier maanden, op een dag na, na de geboorte van zijn kersverse echtgenote. <72>

Zij besloten te gaan wonen in Goirle, waar de wortels van Ans haar familietak liggen.

1 december 1972 – Biss.Masiusstraat 23
Laatste foto van Janus met zijn vrouw Anna vlak voor
zijn eerste hersenbloeding.
(Op weg naar het huwelijk van hun dochter Ans)

jaar na zijn pensioenafscheid, een hersenbloeding. Hij was links verlamd en zou de komende dagen op bed in zijn slaapkamer doorbrengen. De dokter werd geroepen en die moest constateren, dat hij de klacht van enkele weken daarvoor, niet zo goed had beoordeeld. Maar gelukkig was pa links een beetje verlamd en dat kon zich goed herstellen. Was hij rechts verlamd geweest dan waren de gevolgen erger. Gelukkig was het niet zo, en men had goede hoop dat pa weer beter zou kunnen worden.

Maar deze wens werd teniet gedaan. Precies een week later kwam een nog ernstiger bericht. Janus had voor de tweede keer een hersenbloeding gekregen en was toen wel rechts verlamd. Voor zijn leven werd gevreesd. Zijn bed was inmiddels door zijn kinderen naar beneden gebracht en Pa moest afwachten wat er ging gebeuren. Ook was hij nu zijn stem kwijt en je kon duidelijk de scheefgetrokken mond zien. Hij zat veel te huilen en besefte maar al te goed, dat het niet zo best met hem was gesteld. Triest zat hij op zijn bed, ook omdat hij zo moest plassen. Met mondjesmaat ging dat. Toen de dokter kwam werd al snel duidelijk dat een ziekenhuisopname onvermijdelijk was.

Voor zijn vrouw werd het ook een spannende tijd. Zij was een persoon, die niet goed met dit soort gebeurtenissen om kon gaan. Ook zij had veel verdriet en kon niet aanzien dat haar man het zo moeilijk had. Tevens was ze erg bang om alleen te zijn. Haar zoon Ad en zijn

Lang had het feest van dit gelukkige paar niet mogen duren, want een week later komt wel een heel ernstig bericht.

Vijf dagen na het huwelijk van Ans en Rinie maakte Sinterklaas eindelijk iedereen blij met zijn cadeaus. En Janus en Anna besloten om maar eens bij hun zoon Jan op bezoek te gaan om te kijken wat de Sint daar zoal had gereden.

Het viel Jan op dat de mond van zijn vader wat scheef stond. Het was, zoals gezegd de avond voor 8 december 1972. Nietsvermoedend gingen Janus en Anna naar huis, maar 's-nachts gebeurde dan toch wat niemand had verwacht.

Janus kreeg toen op 66-jarige leeftijd, amper een

Portret van Janus
1-12-1972

jaar na zijn pensioenafscheid, een hersenbloeding. Hij was links verlamd en zou de komende dagen op bed in zijn slaapkamer doorbrengen. De dokter werd geroepen en die moest constateren, dat hij de klacht van enkele weken daarvoor, niet zo goed had beoordeeld. Maar gelukkig was pa links een beetje verlamd en dat kon zich goed herstellen. Was hij rechts verlamd geweest dan waren de gevolgen erger. Gelukkig was het niet zo, en men had goede hoop dat pa weer beter zou kunnen worden.

Maar deze wens werd teniet gedaan. Precies een week later kwam een nog ernstiger bericht. Janus had voor de tweede keer een hersenbloeding gekregen en was toen wel rechts verlamd. Voor zijn leven werd gevreesd. Zijn bed was inmiddels door zijn kinderen naar beneden gebracht en Pa moest afwachten wat er ging gebeuren. Ook was hij nu zijn stem kwijt en je kon duidelijk de scheefgetrokken mond zien. Hij zat veel te huilen en besefte maar al te goed, dat het niet zo best met hem was gesteld. Triest zat hij op zijn bed, ook omdat hij zo moest plassen. Met mondjesmaat ging dat. Toen de dokter kwam werd al snel duidelijk dat een ziekenhuisopname onvermijdelijk was.

Voor zijn vrouw werd het ook een spannende tijd. Zij was een persoon, die niet goed met dit soort gebeurtenissen om kon gaan. Ook zij had veel verdriet en kon niet aanzien dat haar man het zo moeilijk had. Tevens was ze erg bang om alleen te zijn. Haar zoon Ad en zijn

vrouw Mia namen de zware taak op zich, om moeder een tijdelijk thuis te geven. Per slot van rekening hebben je ouders altijd voor jou klaar gestaan. Als het nodig is moest je er ook voor hen zijn, was hun credo.

Omdat Mia reeds drie maanden in verwachting was van haar eerste kindje en ook gestopt met werken, bood zij aan, elke middag met haar verdrietige schoonmoeder op bezoek te gaan bij schoonpapa. Dat was een hele opgave, omdat schoonmoeder niet de gemakkelijkste was. Een opgave die veel incasseringsvermogen vereiste.

Onze pa had een sterke wil ondanks dat dat misschien niet zo overkwam. In het Tilburgse Mariaziekenhuis kreeg hij de vereiste hulp en het personeel was zeer zorgzaam voor hem. Ook hier huilde onze pa veel en hij deed ook pogingen iedereen duidelijk te maken wat hij zoal te vertellen had. Een notitieblok bracht uitkomst. Al links schrijvend, want praten en rechts schrijven lukte niet, krabbelde hij blad na blad vol. Ook al was zijn schrift niet zo goed te lezen, zo kon er toch nog gecommuniceerd worden. (zie bladzijde 73)

De tijd ging voorbij en met onze pa leek het iets beter te gaan. In het ziekenhuis kon hij niet blijven, want men kon niet zo veel meer voor hem betekenen. Tevens was zo'n ziekenhuisbed natuurlijk erg duur. Het leek het verstandigste, dat Janus opgenomen ging worden in een verpleeghuis, waar men helemaal op het behandelen van dit soort patiënten was ingesteld. Verpleeghuis Johannes XXIII, bestemd voor chronische zieken, was op dat moment de beste oplossing. Pa was hier helemaal niet gelukkig mee, maar had weinig in te brengen.

Intussen ging de tijd voorbij en moeder was al een hele tijd in huis bij haar zoon en schoondochter. Om te voorkomen, dat de relatie tussen beide partijen explodeerde, nam ze een dapper besluit. Het pleitte voor haar, dat ze na zes weken inwoning weer in haar eigen huis in de Bisschop Masiusstraat ging wonen. Ze was ook al 63 jaar en dat huis was natuurlijk erg groot. Anna was bang aangelegd en zo'n groot huis in je eentje onderhouden, zag ze niet zitten. Pa zou waarschijnlijk nooit meer thuis komen, dus op hem hoefde ze niet te rekenen.

Toen nam ze een juiste beslissing. Anna wilde verhuizen naar een kleinere woning. Na wat zoekwerk met de kinderen en de nodige instanties, vertrok ze op 28 augustus 1973 naar een bejaardenwoning in de Kruidenlaan 60 in Tilburg-West. Niet ver van het verpleeghuis, waar haar man verbleef, maar wel te ver om te voet te gaan. De bus was dan de beste optie. Ondanks dat ze het vervelend vond elke dag die afstand af te moeten leggen, ging ze trouw iedere middag bij haar man op bezoek.

Ook de kinderen van Janus kwamen veel op bezoek. Het was voor hen ook triest om aan te zien hoe hun vader en schoonvader vocht met zijn gezondheid. De kinderen besloten een regeling te treffen, zodat hun vader in ieder geval 's-avonds door de week ook bezoek kreeg. Per slot, Janus hield erg veel van hen en genoot, ondanks zijn eigen problemen, er

Het volgende behoeft geen verdere uitleg

KON ALTJ
 ONNIE HEL
 PFN 9

Kon altijd Annie helpen

MOEDER
 MAGER

Moeder mager

IK Zal Bl
 Zjn alohet
 morgen is
 Na uiter 0

Ik zal blij zijn als het morgen is
 Nachten

Beter op
 de nglap 0

Beter op bed geslapen

IK Kan niet
 goed LEZEN
 KRANT

Ik kan niet goed lezen, krant

Kan al goed
 staan

Kan al goed staan

HAAR
 LANG 9

Haar lang

Ans geweest

Ans geweest

IK KRIJ 9
 2 PRAAKLES

Ik krijg spraakles

Janus
 5 25
 Janus
 v.d
 Lisdonk.
 Zoon
 1906

Janus v.d. Lisdonk zoon 1906

Spuite
 BIP 3

Spuite bips

Janus luistert muziek,
 thuis in de Kruidenlaan

erg van om hen te zien. Op vrijdag bijvoorbeeld, was dat zijn jongste zoon Ad. Zelfs zijn kleinkinderen mochten op bezoek komen.

Ook al werd Janus door het personeel zorgvuldig verzorgd, hij vond het fijn om op vrijdagavond toch nog een keertje extra geschoren te worden. Daar genoot hij van. En tevens had hij de mogelijkheid om even uit de grote zaal verdwijnen. Daar zag hij toch alleen maar mensen, die soortgelijke problemen hadden als hij. Ook kon je dan op je gemak met hem praten.

In de weekenden werd pa om beurten gehaald om op bezoek bij zijn kinderen te gaan. Dat vond hij, ondanks dat hij op zondagavond terug moest, erg fijn. Ook had hij nu een rolstoel ter beschikking, die gelukkig, zij het gedeeltelijk ontmanteld, in de auto paste.

Afdeling fysiotherapie in 'de Hazelaar'.
Janus in rolstoel voor de loopbrug.
Begin 1977 - zie ook detailfoto

Intussen kon pa ook al weer een beetje praten. Met fysiotherapie en spraaklessen lukte het hem dit voor elkaar te krijgen. Ook het bewegen van zijn rechterarm ging wat beter. Zelfs het lopen. Het ging zelfs zo goed, dat na een poosje besloten werd om te bekijken of Janus thuis verder verzorgd kon worden. Moeder stemde daar mee in, want dan had ze haar man tenminste thuis en hoefde ze niet iedere dag op bezoek bij hem.

Janus in zijn rolstoel.

Dit heeft niet lang geduurd, want

de klus was te zwaar voor haar. En Janus ging terug naar het verpleeghuis.

Maar het bleef toch moeilijk communiceren met pa. Uit alles wat hij probeerde te vertellen, bleek duidelijk dat hij geestelijk niets geleden had. Hij beseftte volledig hoe het met hem gesteld was en dat maakte hem zeer boos. Ook was hij boos op zich zelf als het hem niet lukte zowel mondeling als schriftelijk iets duidelijk te maken. Hij moest dan erg huilen.

Ondertussen was het ook al juni 1973 geweest. Zijn beide schoondochters Mia en Jeanne zouden toen bevallen. En Janus en Anna werden weer opa en oma. Op 13 juni 1973 beviel Mia van haar eerste kindje. <73>

Toen pa weer eens op bezoek kwam mocht hij de kleine Maikel met hulp even vasthouden. Door het kleine jongetje vergat hij heel even zijn handicap. Hij was intens gelukkig dat hij dit mee mocht maken.

Maikel 6 jaar

Op 24 juni 1973 overkwam Janus weer hetzelfde. Toen beviel zijn andere schoondochter, Jeanne, van haar derde kind, Karin. <74>

Karin was op dat moment dus het achtste kleinkind van Janus en Anna. Ook hier was hij weer dolgelukkig mee en vergat even zijn beslommeringen.

Karin 5 jaar

Ondanks deze blijde gebeurtenissen bleef onze pa het heel erg vinden, dat hij niet meer de oude zou worden. Toch had hij een zeer sterke wil en zou er alles aan doen om zijn leven weer een beetje leefbaar te maken. En dat lukte hem wonderwel. Hij kon weer wat meer en dat sterkte hem nog meer om door te zetten.

Zoals gezegd, Janus en Anna hadden nu acht kleinkinderen. Maar begin 1974 diende zich weer zo'n klein wondertje aan. Hun dochter Ans was zwanger en verwachtte haar eerste kindje medio november. Op 12 november kwam de blijde mededeling. Toen werd bij Ans en haar man Rinie een zoon geboren, die de roepnaam Marcel kreeg. <75> Marcel zou verder door het leven gaan met de doopnamen Marcel Christianus Maria. Zijn tweede doopnaam liet duidelijk zien, naar wie hij vernoemd was.

Marcel 10 jaar

Het was alweer twee jaar geleden dat Janus zijn hersenbloedingen kreeg en hij woonde nog steeds in het verpleeghuis dat vernoemd is naar Paus Johannes XXIII. Dat zou de komende twee jaar nog zo blijven. Aan het leven van Janus veranderde niet veel. Hij kreeg zijn bezoeken en ging zelf ook op bezoek. Het verblijf in het verpleeghuis gaf hem ook totaal geen privacy. Hij lag met veel zieke mensen op een kamer. Indien nodig kon er een gordijn om het bed heen geschoven worden, om toch wat privacy te hebben. Zeer slecht voor zijn geestelijk welzijn. Janus liet zich echter niet kisten en vocht door. Het personeel had geen problemen met hem en ze ervoeren Janus als een hele lieve rustige man, die alle benodigde zorgen toevertrouwde aan hen. Er werd nooit door hem op hen gemopperd. Janus onderging alles om hem heen zoals het kwam. Het viel niet mee zo ziek te zijn. Hij kende dat voor december 1972 niet. Janus was nooit echt ziek. Natuurlijk, hij had last van spit, en hij werd ouder, maar verder was hij kerngezond. Dat was nu anders. Zijn lichaam moest alles op alles zetten, om door deze moeilijke tijden heen te komen. Ieder van zijn familie zag dat zijn hele lichaam erg te lijden had door die zware last.

Vier jaar na de opname in Johannes XXIII werd besloten een ander patiëntvriendelijker gebouw in gebruik te nemen. Op 28 juli 1976 was er een grote volksverhuizing. Alle patiënten uit het oude gebouw werden toen overgebracht naar hun nieuwe woonomgeving in 'de Hazelaar'. Een mooi en ruim opgezet gebouw. Met in de gang een prachtige voliëre en een heuse vijver met vissen er in. Tevens een grote ontmoetingszaal per afdeling. Toch zat er een 'maar' aan het gebouw. Ook hier hadden de patiënten geen privacy. En ook hier gebruikte men gordijnen om enigszins wat privacy te bewerkstelligen. Jammer, want dat was een doel voorbij geschoten. Er was niets aan te doen, het gebouw was nu eenmaal zo opgeleverd.

Iedere dag, als pa uit zijn bed gehesen was en gewassen, werd hij naar de grote zaal gebracht. Daar kon hij geen aard krijgen. Maar hij moest toch. Dat was ook de reden dat

hij bijvoorbeeld op vrijdagavond even daaruit weg wilde, om met zijn zoon ergens anders te zijn.

Op het moment van de verhuizing was zijn schoondochter Mia voor de tweede keer hoogzwanger. Een maand na dit alles zou Mia van haar tweede kindje bevallen. Dit kindje, een dochter van Ad en Mia kreeg de naam Meggie en zou als zodanig door het leven gaan. Meggie werd geboren op 21 augustus 1976 in de woning van haar ouders in de Griegstraat 98 in Tilburg. Zij was het tiende kleinkind van Janus en Anna. <76>

5 september 1976 – Janus met, zijn twee weken oude kleindochter, Meggie, op de schoot.

Naar later zou blijken was zij ook het laatste kleinkind dat hij mocht begroeten. Bij al zijn kleinkinderen heeft hij bij de doop mogen zijn. Zelfs nadat hij eind 1972 ziek werd. Van zijn laatste kleinkind is gelukkig een foto bewaard gebleven, waar hij, in zijn rolstoel zittend, dat kleine meisje Meggie mocht vasthouden. Op dat moment was hij op bezoek bij zijn jongste zoon. Het deed hem duidelijk goed. Ieder die dat mocht aanschouwen, zag hoe hij genoot van dat mooie moment.

Meggie 5 jaar

Een droevig afscheid

Omdat pa nog steeds in het verpleeghuis 'de Hazelaar' verbleef, werd de afspraak gemaakt, dat, wanneer er zich een calamiteit voordeed iemand van de familie dag en nacht bereikbaar was. Na wat overleg, stelde zijn jongste zoon Ad zich beschikbaar.

Dan nu het persoonlijke verhaal van zijn zonen Jan en Ad.

Toch nog onverwacht ging in de nacht van dinsdag op woensdag, 9 maart 1977, de telefoon. Meteen was duidelijk dat dit een onheilspellend bericht zou zijn. Ad nam met angst en beven de telefoon op, alsof hij meteen wist wat er aan de hand was. Hij had gelijk. Personeel van 'de Hazelaar' bracht de droevige mededeling dat zijn vader, Janus van de Lisdonk, die nacht om 1.30 uur was overleden. Eenzaam en alleen, zonder zijn dierbaren. Onze Lieve Heer had hem uit zijn lijden verlost. Zijn hart kon het niet meer aan en had het begeven. Reanimatie had geen zin meer en het was goed zo. Vier en half jaar had onze pa er toch nog bij gekregen. Een moeilijke tijd, vooral voor hem die ons zo dierbaar was. Maar ook voor zijn naasten. Het was een groot verlies. Onze pa had de leeftijd bereikt van zeventig jaar, negen maanden en twee dagen.

Na het droevige bericht in ontvangst te hebben genomen, pakte Ad het lijstje van zijn nachtkastje, waar het telefoonnummer op stond, van zijn broer Jan. Die was ook 's-nachts bereikbaar en met hem maakte Ad de afspraak om hun moeder op te gaan halen om naar 'de Hazelaar' te gaan.

Geschokt als ze waren reden ze naar de Kruidenlaan. Daar hebben ze hun moeder opgevangen en haar de droevige mededeling gedaan.

Niet lang daarna reden ze naar hun vader. Het was donker die nacht en de maan volgde hun route. Met knikkende knieën belden ze aan, waarna een zuster kwam opendoen en hun voor ging naar de kamer van Janus. Wat lag hij er mooi en vredig bij.

Janus was opgebaard op een bed in een apart kamertje. Ad legde zijn hand op de zijne en voelde dat hij nog warm was. Hij was inderdaad net daarvoor overleden.

Tranen rolden over hun wangen, want wat voel je je zelf leeg op zo'n moment. Je voelt je machteloos, net als die dagen dat hij zijn hersenbloedingen kreeg. Het leven is niet altijd eerlijk. Zo ook hier. Janus had veel te kort van zijn pensioen mogen genieten. En de tijd dat hij na zijn pensioen nog leefde, voelde hij zich meestal doodongelukkig.

†

Tot onze grote droefheid ging heden van ons heen mijn inniggeliefde man, onze dierbare zorgzame vader, schoonvader en lieve opa

**CHRISTIANUS CORNELIS
JOANNES VAN DE LISDONK**
echtgenoot van
**Anna Maria Elisabeth
van den Hout**

Na een langdurige ziekte die hij geduldig en voorbeeldig heeft gedragen, overleed hij voor ons nog vrij onverwacht in het verpleeghuis „De Hazelaar” alhier, gesterkt door het H. Sacrament der Zieken op de leeftijd van 70 jaar.

Tilburg:
A. M. E. van de Lisdonk-
van den Hout
Bergeyk:
W. van Schijndel-v.d. Lisdonk
W. van Schijndel
Tilburg:
J. van de Lisdonk
M. van de Lisdonk-Robben
Oisterwijk:
P. van de Lisdonk
J. van de Lisdonk-Reijnen
Tilburg:
A. van de Lisdonk
M. van de Lisdonk-Spijkers
Goirle:
A. Mutsaers-van de Lisdonk
M. Mutsaers
en kleinkinderen

Tilburg, 9 maart 1977.
Kruidenlaan 60.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op zaterdag 12 maart a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van het H. Kruis, (Sinopelstraat hoek Lage Witsiebaan), waarna de begrafenis op de Centrale Begraafplaats West aan de Hoflaan.
Samenkomst in de kerk.
In voornoemde kerk zal voor hem ook vrijdagavond om 19.15 uur een H. Mis worden opgedragen.
Vader is opgebaard in de chapelle ardente van Roomsche Leven, Tuinstraat 65; gelegenheid tot bezoek vrijdagavond van 20.00-20.30 uur.
Na de begrafenis gelegenheid tot condoleren in zaal Mutsaers in 't Zand, Vijverlaan 2.

Vrienden en kennissen die geen uitnodiging mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Advertentie in het Nieuwsblad van het Zuiden

Na afscheid genomen te hebben, waren ze met zijn drietjes naar het huisje van hun moeder gereden. Daar hebben ze een tijd lang zitten praten en herinneringen opgehaald. Een deel van deze herinneringen vind je terug in dit verhaal.

De volgende dag moest er natuurlijk veel geregeld worden. Broers en zussen moesten ingelicht worden, maar ook de familie. Er kwam een advertentie in de krant, er moesten gedachtenisprentjes gedrukt worden en uiteraard ook een officieel overlijdensbericht om te versturen naar familie, vrienden en bekenden.

Zijn zonen Peter en Jan namen de taak op zich om de begrafenis te regelen. Goed dat je dan bij de Dela bent, want die doet dat zeer zorgvuldig voor je. <77>

Daags voor zijn begrafenis brachten we met zijn allen nog een laatste bezoek aan onze pa. Dit keer niet afzonderlijk, maar samen. Moeder ondersteunend hebben we voor hem gebeden. We wisten zeker dat hij nu in goede handen was. Janus was ten hemel gegaan en zou zeker vanaf die plek over ons waken. We hadden er alle vertrouwen in dat hij dat deed en dat hij, zonder dat we het merkten, onze handen vast hield. Hij zou voor altijd onze pa blijven, ook voor ons moeder. Zeker zou hij toezien hoe zijn kleinkinderen opgroeiden en vanuit die plek

daarboven verder genieten van wat hij op aarde zou moeten missen. Zijn fiets had hij daarbij niet meer nodig.

Drie dagen na zijn overlijden, op 12 maart 1977, vond er een uitvaartdienst plaats in de Heilige Kruiskerk in de Sinopelstraat te Tilburg. Daarna werd hij begraven op de gemeentelijke begraafplaats aan de Hoflaan aldaar. <78>

+

Tot onze grote droefheid ging heden van ons heen mijn innigstgeliefde man, onze dierbare zorgzame vader, schoonvader en lieve opa

CHRISTIANUS CORNELIS JOANNES VAN DE LISDONK
echtgenoot van
ANNA MARIA ELISABETH VAN DEN HOUT

Na een langdurige ziekte die hij geduldig en voorbeeldig heeft gedragen, overleed hij voor ons nog vrij onverwacht in het verpleeghuis „De Hazelaar“ alhier, gesterkt door het H. Sacrament der Zieken op de leeftijd van 70 jaar.

Tilburg: A. M. E. van de Lisdonk-van den Hout
Bergerijk: W. van Schijndel-v. d. Lisdonk
W. van Schijndel
Tilburg: J. van de Lisdonk
M. van de Lisdonk-Robben
Oisterwijk: P. van de Lisdonk
J. van de Lisdonk-Reijnen
Tilburg: A. van de Lisdonk
M. van de Lisdonk-Spijkers
Goirle: A. Mutsaers-van de Lisdonk
M. Mutsaers en kleinkinderen

Tilburg, 9 maart 1977.
Kruidentaan 60.

Wij nodigen U uit om samen met ons de plechtige uitvaartdienst voor hem mee te vieren op zaterdag 12 maart a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van het H. Kruis, (Sinopelstraat hoek Lage Witsiebaan), waarna de begrafenis op de Centrale Begraafplaats West aan de Hoflaan.
Samenkomst in de kerk.
In voornoemde kerk zal voor hem ook vrijdagavond om 19.15 uur een H. Mis worden opgedragen.
Vader is opgebaard in de chapelle ardente van Rooms Leven, Tuinstraat 65; gelegenheid tot bezoek, vrijdagavond van 20.00-20.30 uur.
Na de begrafenis gelegenheid tot condoleren in zaal Mutsaers in 't Zand, Vijverlaan 2.

begr. reg. st. dionysius v/h rooms leven, tuinstraat 65, tilburg, telefoon 013 - 42.35.42

Overlijdenbericht van Janus

Zeer zeker ook omdat Frater Jan zijn brief diep uit zijn hart had geschreven. Jan schreef verder: *"In mijn gebed denk ik aan hem, wetend en gelovend dat buiten alle twijfel hij naar dé Vader is gegaan."*

Dat waren mooie woorden.

Vier jaar later zou ook Frater Jan Jongen zelf op 44-jarige leeftijd overlijden ten gevolge van een ziekte. Wij zouden ook hem missen.

Tijdens de uitvaartdienst door pastor J. van der Heyden werd nog eens teruggeblikt in het leven van Janus. Tijdens zijn preek haalde hij aan, dat Janus zondag daarvoor nog op bezoek was bij een van zijn kinderen. Hij vertelde ook dat Janus nadat hij een tijdje in Johannes XXIII was,

Op de dag dat Janus overleed kreeg ook zijn neef Jan Jongen het trieste bericht te horen. Jan, die door het leven ging als Frater Maria Florentius, en verbonden was aan de congregatie der fraters van O.L.V. Moeder van Barmhartigheid in 's-Hertogenbosch, greep meteen naar de pen. <79>

In zijn brief aan de achtergeblevenen schreef hij een heel ontroerend verhaal, waarin hij zijn medeleven betuigde. In deze brief schreef hij ook, als hij aan Janus teruggedacht, hoe hij hem kende.

Hij schreef: *"Als ik aan Ome Janus terugdenk, dan blijven enkele goede eigenschappen van hem, mij steeds voor ogen staan: hij was altijd vriendelijk, hij was eenvoudig, hij was een goed mens. Daarmee wil ik jullie feliciteren, dat jullie zo'n man en vader hebben gehad."*

Ons moeder was zeer vereerd met zijn condoleance.

Ter nagedachtenis aan

**CHRISTIANUS CORNELIS JOANNES
VAN DE LISDONK**
Begiftigd met de eremedaille in zilver verbonden
aan de orde van Oranje Nassau
echtgenoot van
Anna Maria Elisabeth van den Hout

geboren te Tilburg op 7 juni 1906,
overleden te Tilburg op 9 maart 1977.

Onze pa, opa, heeft ruim 4 jaar gesukkeld met zijn gezondheid: een man die heel graag wilde, maar echt niet meer kon. Steeds meer moest hij in alles geholpen worden. Gelukkig, men hielp hem graag. Dat had hij dubbel en dwars verdiend aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen. Hij stond zelf altijd klaar om te helpen, dag en nacht.

Zo'n situatie als van de laatste jaren verbindt mensen nog meer met elkaar. „Wij hebben elkaar nog“, is veel gedacht en gezegd, vooral door vader en moeder zelf, als het allemaal niet mee zat en het met hem minder werd. Daarom is het gemis nu ook zo groot en doet het erg zeer.

Wij hebben en houden wél onze herinnering en die zijn erg goed.
„Zoals onze pa . . . is er geen tweede te vinden“, woorden van een van de kinderen die er niet om liegen.

Deze herinneringen kunnen ons helpen geloven, dat al dit goede niet voorbij is, dat het zijn voltooiing zal gevonden hebben bij zijn en onze God en Vader. Deze herinneringen kunnen ons helpen met elkaar en met moeder en oma verbonden te blijven. Dit laatste is zeker ook de vurigste wens van onze pa en opa.

Moge hij ruste in vrede.

Onze hartelijke dank voor uw medeleven bij het sterven en de uitvaart van onze pa en opa.

A. M. E. van de Lisdonk-van den Hout
kinderen en kleinkinderen

Gedachtenisprentje van Janus

weer naar huis mocht. En dat hij in die tussentijd verhuisd was van de Bisschop Masiusstraat naar de Kruidenlaan. Dat bracht grote aanpassingen met zich mee. Opa, zoals de pastor hem noemde, had zich echt ingespannen, al moest hij daarbij aangespoord worden, om weer opnieuw te kunnen lopen, en proberen te praten. Weer de baas worden over zijn eigen bewegingen. Janus wilde van alles zeggen en met moeite lukte dat, ook door de mensen om hem heen.

Gedachtenisprentje (voorzijde) van Janus

De pastor ging verder met te zeggen, dat opa alles wist, alles volgde, vol belangstelling zat, dat hij zich wilde uiten, maar dat Janus niet verder kwam dan een poging waarbij hij zijn tranen nooit kon tegenhouden.

Volgens pastor van der Heyden had onze pa nog twee jaar thuis gewoond. Toen kwam een heel moeilijke beslissing. Na overleg met kinderen, wijkzuster en dokter werd besloten dat opa voor de tweede keer naar Johannes XXIII zou gaan. Dat moet begin 1976 zijn geweest, want op 28 juli 1976 verhuisde hij met medepatiënten naar 'de Hazelaar'.

Gedurende deze laatste periode van het leven van Janus, die ongeveer 16 maanden duurde, ging hij nog maar om de twee weken naar een van de kinderen of soms naar zijn eigen huis. Pastor van der Heyden haalde in zijn preek ook nog een uitspraak aan van een van de kinderen van Janus: *"Het is net of iemand (in dit geval dan onze pa) ongeveer 5 jaar gestraft is en je weet niet waarom"*. Hij vervolgde met de woorden, dat iedereen hier wel het antwoord op schuldig zou blijven. Waarom? Waarom?

De pastor eindigt met uitspraken, die door Janus zijn vrouw en zijn kinderen de dagen tussen zijn overlijden en de uitvaartmis zijn uitgesproken.

"Onze pa

- *Een en al goedheid*
- *Goed gewerkt voor zijn gezin*
- *Zacht karakter*
- *Huiselijk mens*
- *Gek op kinderen en kleinkinderen*
- *Dag en nacht klaar staan om te helpen*
- *"We gingen altijd samen naar de kerk, zei oma, gisteren nog"*

Langs deze weg betuigen wij onze hartelijke dank aan familie, vrienden, kennissen, buurtbewoners en doktoren, verpleegsters van de Hazelaar, voor de vele blijken van belangstelling die wij mochten ontvangen bij het overlijden van mijn innig geliefde man, vader, schoonvader en opa

CHRISTIANUS v.d. LISDONK

A. v.d. Lisdonk-v.d. Hout
Kinderen en kleinkinderen

Tilburg, april 1977.
Kruidenlaan 60.

Dankbetuiging in het Nieuwsblad van het Zuiden

Volgens de pastor deed een van zijn dochters de afgelopen dagen de volgende uitspraak: *"Zoals onze pa, zo vindt men er geen tweede"*. Volgens pastor van der Heyden kon een dochter moeilijk mooier over haar vader spreken.

Na deze plechtige uitvaartdienst werd Janus per auto naar de begraafplaats in de Hoflaan gebracht. Vele belangstellenden waren aanwezig.

Voor zijn graf, met het grafnummer A1817, moest fl.90,00 worden betaald aan de publieke werken van de gemeente Tilburg.

Het graf van Janus

Zijn grafmonument, dat daarna geplaatst werd, kostte fl.950,00 exclusief fl.90,00 plaatsingsgeld en werd verzorgd door de firma F. Schaapsmeeders & Zn b.v. in Tilburg.

Het werd een zwart marmeren steen met de tekst: "Hier rust Christianus C.J. van de Lisdonk - *7-6-1906 - †9-3-1977 - Echtg. van Anna M.E. van den Hout.

Het graf van Janus

Na dit afscheid bleef de weduwe van Janus alleen in rouw achter. Haar kinderen zouden haar steunen in deze moeilijke tijd.

Het komende jaar zou op iedere zaterdag en zondag, in de H.Kruiskerk aan de Sinopelstraat in alle diensten, Janus herdacht worden. Dat is te danken aan giften van zijn vrouw, zijn kinderen en kleinkinderen, de familie Jongen-van de Lisdonk, de familie van de Lisdonk-van Laerhoven, de familie Robben en de firma J.B. Vinks.

Maar het leven ging door en men moest zoveel als het kon de draad weer op zien te pakken.

Het leven dat gaat door

Bas 3½ jaar

En dat gebeurde ook, want op het einde van dat jaar diende zich weer een nieuw leven aan. De jongste dochter van Janus, was in blijde verwachting. Op 14 april 1978 kwam het mooie bericht dat het elfde kleinkind van Janus en Anna was geboren. Bas was het tweede kind van Ans en haar man Rinie. <80>

Dit paar zou drie jaar later ook het laatste kleinkind van Janus en Anna krijgen, het twaalfde kleinkind. Op 13 april 1981 werd hun dochttertje Nancy geboren. <81>

Jammer genoeg heeft Janus zijn kleinkinderen Bas en Nancy niet mogen meemaken.

Nancy 2 jaar

Nog vele achterkleinkinderen zullen volgen met later ook weer hun nakomelingen. Op de aarde is het een komen en gaan.

Weer samen

Zijn vrouw Anna zou nog tot 1990 in haar bejaardenhuisje in de Kruidenlaan blijven wonen. Geregeld ging zij bij haar man op bezoek. Ook haar kinderen kwamen er met regelmaat. Het graf van Janus werd keurig bijgehouden met, als het nodig was, nieuwe mooie bloemen. Dat vond hij zeker mooi. Ook de grafsteen kreeg dan een poetsbeurt, want pa hield van een schoon huis. Met Allerheiligen kreeg zijn graf een extra grote beurt, zeg maar het was dan schoonmaaktijd. De grote schoonmaak werd vanaf nu door zijn kinderen verzorgd.

Het graf van Janus en Anna

Zo ging het leven verder. Toen Anna de hoge leeftijd van 81 jaar had bereikt verhuisde ze naar het verzorgingshuis 'Koningsvoorde' in de Generaal Smutslaan in Tilburg. Daar had ze niet lang meer geleefd. Want een jaar later, op 13 oktober 1991 overleed ook zij, in ditzelfde huis. Tot groot verdriet van haar jongste zoon want die heeft geen afscheid kunnen nemen van zijn moeder. Ad was tijdens haar overlijden voor zijn gezondheid op kuurreis in Oostenrijk. Vier dagen na haar overlijden werd Anna, na een plechtige uitvaartdienst in de Lucaskerk, en waar Ad wel bij aanwezig kon zijn, begraven bij haar man. Anna, die het niet kon verkroppen dat ze alleen was zonder haar man, wilde zo graag bij haar echtgenoot zijn. Nu was ze daar, samen met hem.

Zoals zo treffend op haar gedachtenisprentje staat: *"We vertrouwen dat zij nu bij God is, én bij onze Pa, en we gunnen haar de rust, die ze zo verdient"*.

Dat zij beiden rusten in vrede.

**Pa en Moeder namens iedereen, bedankt voor alles.
Wij houden van jullie.**

Onze pa
(1970)

Ons moeder
(1970)

Zo herinneren we onze pa

(een foto-impressie)

Janus doet zijn dutje (1971)

Janus hield wel van een feestje (1969)

Met sigaar in de mond.
Foei!!

Janus ging graag op bezoek (1970)

Janus wordt geridderd (1967)

Janus als peetoom en opa (1969)

Pa die zijn kinderen hielp (1970)

Janus als vader van zijn gezin (1951)

Wij herinneren onze pa ook door: (een foto-impressie)

zijn portemonnee, mouwophouders en slabketting

het badhuis waar hij zich ging douchen

het vertier
in de efteling

de kolen die de kolenboer bracht
om de kachel brandende te houden

de oorspronkelijke dierentuin in Tilburg
waar hij met zijn gezin geregeld kwam

het oude station in Tilburg

de overweg van Heuvel waar hij vaak
voor moest wachten

de Hoefstraatse kerk, waar hij met zijn
kinderen, op zondag, naar de Hoogmis ging

de overweg waar hij vaak met
de fiets overheen moest

de overweg van de Gasthuisstraat
waar hij ook vaak voor moest
wachten

Maar wij herinneren hem ook door: (een foto-impresie)

de bezoeken aan het huisje van Peerke Donders

de bezoeken aan de Hasseltse Kapel

gezellig met hem onder de Lindeboom te zitten

de bolderkar die we van de 'Sint' kregen
met de wielen van de oude kinderwagen

het terrasje pikken bij Boerke Mutsaers

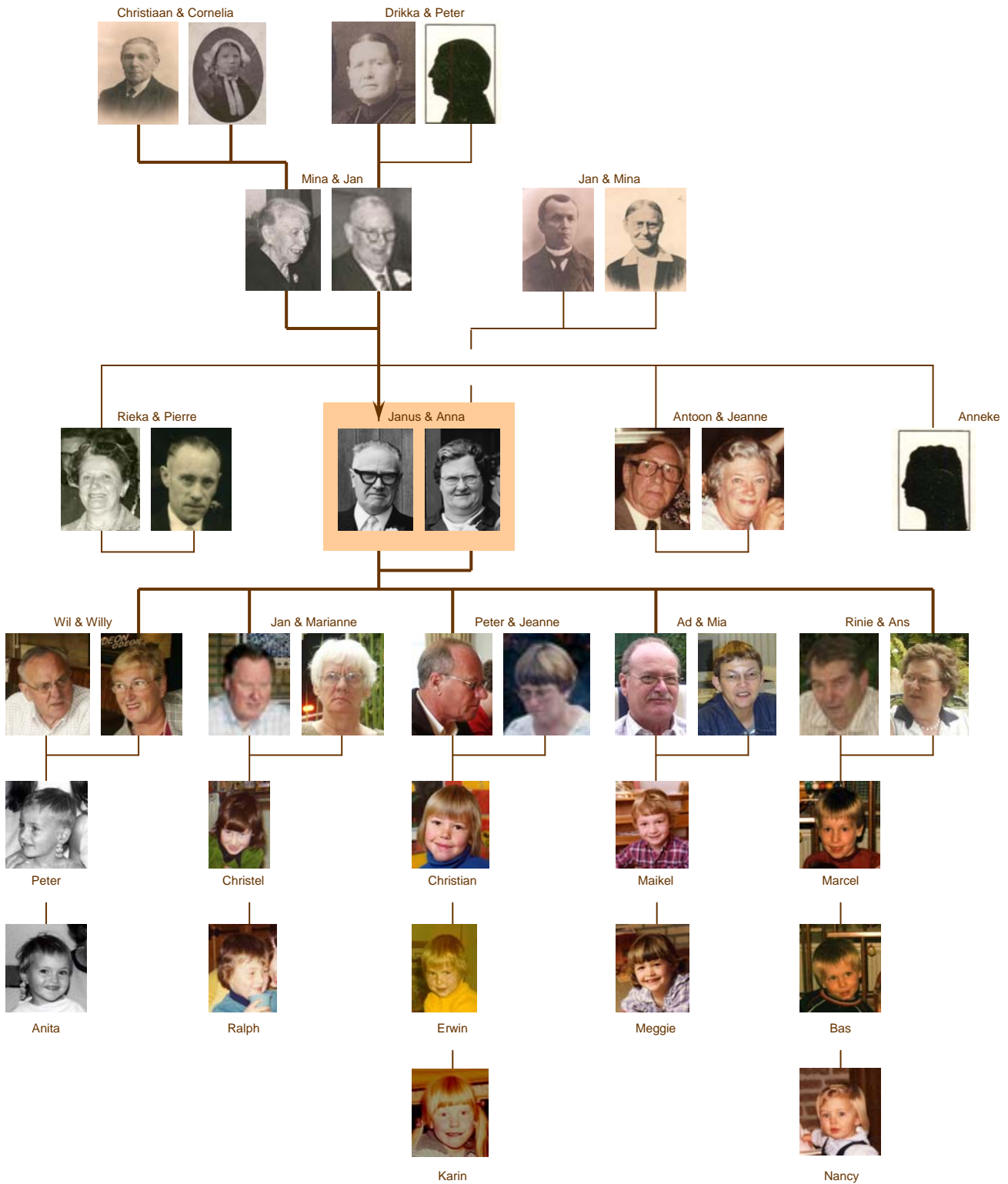
onze wandelingen door het Wilhelminapark

het wonen in de Bisschop Masiusstraat

Familieoverzicht (foto-pagina)

Grootouders, ouders, broer en zussen, kinderen en kleinkinderen van
Janus van de Lisdonk en Anna van den Hout

Parenteel van Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk

Generatie I

- I Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus)**, zoon van **Johannes Jacobus van de Lisdonk (Jan)** en **Wilhelmina Catharina van der Staak (Mina)**, is geboren op donderdag 7 juni 1906 te Tilburg, is gedoopt aldaar, is overleden op woensdag 9 maart 1977 aldaar in verzorgingshuis 'de Hazelaar', is begraven op zaterdag 12 maart 1977 aldaar.
Janus trouwt op woensdag 7 augustus 1935 te Tilburg, trouwt (kerk) op woensdag 7 augustus 1935 aldaar met **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, dochter van **Johannes Adrianus van den Hout (Jan)** en **Wilhelmina Wouthera Sparidaens (Mina)**. Anna is geboren op zondag 25 juli 1909 te Tilburg, is gedoopt op maandag 26 juli 1909 aldaar, is overleden op zondag 13 oktober 1991 aldaar, is begraven op donderdag 17 oktober 1991 aldaar.

Van Janus en Anna zijn vijf kinderen bekend:

- 1 Wilhelmina Johanna Antonia Maria van de Lisdonk (Willy)** is geboren op donderdag 17 juni 1937 te Tilburg, is gedoopt op donderdag 17 juni 1937 aldaar, zie II-A.
- 2 Johannes Wilhelmus Christianus Maria van de Lisdonk (Jan)** is geboren op zondag 4 februari 1940 te Tilburg, is gedoopt op zondag 4 februari 1940 aldaar, zie II-B.
- 3 Petrus Christianus Johannes Maria van de Lisdonk (Peter)** is geboren op woensdag 16 augustus 1944 te Tilburg, is gedoopt op donderdag 17 augustus 1944 aldaar, zie II-C.
- 4 Adrianus Wilhelmus Johannes Maria van de Lisdonk (Ad)** is geboren op zaterdag 12 april 1947 te Tilburg (Bisschop Masiusstraat 23), is als geboren aangegeven op maandag 14 april 1947 aldaar, is gedoopt op zondag 13 april 1947 aldaar, zie II-D.
- 5 Anna Wilhelmina Adriana Maria van de Lisdonk (Ans)** is geboren op zaterdag 23 juli 1949 te Tilburg, is gedoopt op zaterdag 23 juli 1949 aldaar, zie II-E.

Generatie II

- II-A Wilhelmina Johanna Antonia Maria van de Lisdonk (Willy)**, dochter van **Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus) (I)** en **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, is geboren op donderdag 17 juni 1937 te Tilburg, is gedoopt op donderdag 17 juni 1937 aldaar.
Willy trouwt op woensdag 4 mei 1960 te Tilburg, trouwt (kerk) op woensdag 4 mei 1960 aldaar met **Wilhelmus Antonius Johannes Maria van Schijndel (Wil)**, zoon van **Wilhelmus Johannes van Schijndel** en **Petronella Maria van Schijndel**. Wil is geboren op vrijdag 4 augustus 1933 te Raamsdonksveer.

Van Wil en Willy zijn twee kinderen bekend:

- 1 Petrus Wilhelmus Maria van Schijndel (Peter)** is geboren op zaterdag 6 mei 1961 te Tilburg, is gedoopt aldaar, zie III-A.
- 2 Anita Christina Wilhelmina Maria van Schijndel (Anita)** is geboren op zaterdag 10 april 1965 te Tilburg, is gedoopt aldaar, zie III-B.

- II-B Johannes Wilhelmus Christianus Maria van de Lisdonk (Jan)**, zoon van **Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus) (I)** en **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, is geboren op zondag 4 februari 1940 te Tilburg, is gedoopt op zondag 4 februari 1940 aldaar.
Jan trouwt op vrijdag 10 maart 1967 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 10 maart 1967 aldaar met **Maria Anna Gerdina Elisabeth Robben (Marianne)**, dochter van **Cornelis Ignatius Robben (Kees)** en **Petronella Josephina Joanna Biemans (Nelly)**. Marianne is geboren op maandag 7 juni 1943 te Tilburg, is gedoopt.

Van Jan en Marianne zijn twee kinderen bekend:

- 1 Christina Anna Maria van de Lisdonk (Christel)** is geboren op woensdag 17 juli 1968 te Goirle, is gedoopt te Tilburg, zie III-C.
- 2 Ralph Antonius Michael Cornelis van de Lisdonk (Ralph)** is geboren op zaterdag 15 januari 1972 te Goirle, is gedoopt te Tilburg, zie III-D.

- II-C Petrus Christianus Johannes Maria van de Lisdonk (Peter)**, zoon van **Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus) (I)** en **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, is geboren op woensdag 16 augustus 1944 te Tilburg, is gedoopt op donderdag 17 augustus 1944 aldaar.
Peter trouwt op vrijdag 8 december 1967 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 5 juli 1968 aldaar met **Adriana Martha Maria Johanna Reijnen (Jeanne)**, dochter van **Adrianus Cornelis Reijnen** en **Johanna Antonia Maria Tuerlings**. Jeanne is geboren op dinsdag 2 april 1946 te Tilburg, is gedoopt.

Van Peter en Jeanne zijn drie kinderen bekend:

- 1 **Christian Petrus Johannes van de Lisdonk (Christian)** is geboren op woensdag 13 augustus 1969 te Tilburg, is gedoopt aldaar.
- 2 **Erwin Adrianus Petrus Wilhelmus van de Lisdonk (Erwin)** is geboren op zaterdag 13 november 1971 te Tilburg, is gedoopt aldaar.
- 3 **Karin Adriana Maria van de Lisdonk (Karin)** is geboren op zondag 24 juni 1973 te Tilburg, is gedoopt aldaar, zie III-E.

II-D Adrianus Wilhelmus Johannes Maria van de Lisdonk (Ad), zoon van **Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus) (I)** en **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, is geboren op zaterdag 12 april 1947 te Tilburg (Bisschop Masiusstraat 23), is als geboren aangegeven op maandag 14 april 1947 aldaar, is gedoopt op zondag 13 april 1947 aldaar. Ad trouwt op vrijdag 14 augustus 1970 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 14 augustus 1970 aldaar met **Maria Johanna Wilhelmina Spijkers (Mia)**, dochter van **Arnoldus Cornelius Spijkers (Noud)** en **Wilhelmina Maria Henrica van de Gevel (Mien)**. Mia is geboren op donderdag 31 juli 1947 te Tilburg, is gedoopt op vrijdag 1 augustus 1947 aldaar.

Van Ad en Mia zijn twee kinderen bekend:

- 1 **Maikel van de Lisdonk (Maikel)** is geboren op woensdag 13 juni 1973 te Tilburg, is gedoopt op zondag 5 augustus 1973 aldaar. Maikel gaat in ondertrouw op woensdag 21 oktober 1998 te Venray, trouwt op vrijdag 7 mei 1999 aldaar (is gescheiden op maandag 3 februari 2003 aldaar) met **Susanne Gertruda Johanna Volleberg (Susan)**, dochter van **Jacobus Christiaan Maria Volleberg (Jack)** en **Gertruda Maria Petronella van Lierop (Truus)**. Susan is geboren op vrijdag 10 november 1978 te Venray, is gedoopt.
- 2 **Meggie van de Lisdonk (Meggie)** is geboren op zaterdag 21 augustus 1976 te Tilburg, is gedoopt op zondag 17 oktober 1976 aldaar, zie III-F.

II-E Anna Wilhelmina Adriana Maria van de Lisdonk (Ans), dochter van **Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus) (I)** en **Anna Maria Elisabeth van den Hout (Anna)**, is geboren op zaterdag 23 juli 1949 te Tilburg, is gedoopt op zaterdag 23 juli 1949 aldaar. Ans trouwt op vrijdag 1 december 1972 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 1 december 1972 aldaar met **Marcellus Catharina Johanna Mutsaers (Rinie)**, zoon van **Adrianus Antonius Maria Mutsaers (Jos)** en **Anna Maria van Dijck (Riet)**. Rinie is geboren op dinsdag 22 november 1949 te Tilburg, is gedoopt aldaar.

Van Rinie en Ans zijn drie kinderen bekend:

- 1 **Marcel Christianus Maria Mutsaers (Marcel)** is geboren op dinsdag 12 november 1974 te Tilburg, is gedoopt te Goirle, zie III-G.
- 2 **Bas Adrianus Maria Mutsaers (Bas)** is geboren op vrijdag 14 april 1978 te Tilburg, is gedoopt te Goirle, zie III-H.
- 3 **Nancy Anna Maria Mutsaers (Nancy)** is geboren op maandag 13 april 1981 te Tilburg, is gedoopt te Goirle. Nancy gaat in ondertrouw op maandag 29 mei 2006 te Utrecht, trouwt op woensdag 14 juni 2006 aldaar met **Morten Bækgaard Thomsen (Morten)**, zoon van **Mogens Bækgaard Thomsen (Mogens)** en **Mette Vingaard Thomsen (Mette)**. Morten is geboren op woensdag 25 juni 1975 te Århus (Denemarken).

Generatie III

III-A Petrus Wilhelmus Maria van Schijndel (Peter), zoon van **Wilhelmus Antonius Johannes Maria van Schijndel (Wil) (II-A)** en **Wilhelmina Johanna Antonia Maria van de Lisdonk (Willy)**, is geboren op zaterdag 6 mei 1961 te Tilburg, is gedoopt aldaar. Peter trouwt op vrijdag 29 november 1985 te Bergeyk, trouwt (kerk) op vrijdag 29 november 1985 te Luyksgestel met **Jet Bax**. Jet is geboren op vrijdag 29 maart 1963 te Luyksgestel, is gedoopt.

Van Peter en Jet zijn twee kinderen bekend:

- 1 **Bart Wilhelmus Martinus van Schijndel (Bart)** is geboren op vrijdag 9 maart 1990 te Luyksgestel, is gedoopt.
- 2 **Rob Martinus Wilhelmus Henricus van Schijndel (Rob)** is geboren op zondag 3 mei 1992 te Luyksgestel, is gedoopt.

III-B Anita Christina Wilhelmina Maria van Schijndel (Anita), dochter van **Wilhelmus Antonius Johannes Maria van Schijndel (Wil) (II-A)** en **Wilhelmina Johanna Antonia Maria van de Lisdonk (Willy)**, is geboren op zaterdag 10 april 1965 te Tilburg, is gedoopt aldaar. Anita trouwt op vrijdag 21 augustus 1987 te Bergeyk, trouwt (kerk) op vrijdag 21 augustus 1987 aldaar met **Kees Moonen**, zoon van **Jacobus Moonen** en **Catharina de Graaf**. Kees is geboren op maandag 19 augustus 1963 te Riethoven, is gedoopt.

Van Kees en Anita zijn drie kinderen bekend:

- 1 **Marco Jacobus Wilhelmus Moonen (Marco)** is geboren op zondag 18 november 1990 te Riethoven, is gedoopt.
- 2 **Ester Wilhelmina Catharina Moonen (Ester)** is geboren op donderdag 5 november 1992 te Riethoven, is gedoopt.
- 3 **Sander Cornelis Jacobus Moonen (Sander)** is geboren op donderdag 17 augustus 1995 te Riethoven, is gedoopt.

- III-C Christina Anna Maria van de Lisdonk (Christel)**, dochter van **Johannes Wilhelmus Christianus Maria van de Lisdonk (Jan) (II-B)** en **Maria Anna Gerdina Elisabeth Robben (Marianne)**, is geboren op woensdag 17 juli 1968 te Goirle, is gedoopt te Tilburg.
Christel trouwt op vrijdag 30 augustus 1991 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 30 augustus 1991 aldaar met **Marc de Kok**. Marc is geboren rond 1968, is gedoopt.
- Van Marc en Christel zijn vier kinderen bekend:
- 1 **Thijs de Kok** is geboren op dinsdag 24 maart 1998 te Tilburg.
 - 2 **Pleun de Kok** is geboren op vrijdag 18 februari 2000 te Tilburg.
 - 3 **Julia de Kok** is geboren op woensdag 15 mei 2002 te Tilburg.
 - 4 **Jelle de Kok** is geboren op vrijdag 18 november 2005 te Tilburg.
- III-D Ralph Antonius Michael Cornelis van de Lisdonk (Ralph)**, zoon van **Johannes Wilhelmus Christianus Maria van de Lisdonk (Jan) (II-B)** en **Maria Anna Gerdina Elisabeth Robben (Marianne)**, is geboren op zaterdag 15 januari 1972 te Goirle, is gedoopt te Tilburg.
Ralph trouwt op vrijdag 17 september 2004 te Tilburg, trouwt (kerk) op vrijdag 17 september 2004 aldaar met **Wendy van Dongen**.
- Van Ralph en Wendy is een kind bekend:
- 1 **Britt Clasina Maria van de Lisdonk (Britt)** is geboren op donderdag 7 september 2006 te Tilburg.
- III-E Karin Adriana Maria van de Lisdonk (Karin)**, dochter van **Petrus Christianus Johannes Maria van de Lisdonk (Peter) (II-C)** en **Adriana Martha Maria Johanna Reijnen (Jeanne)**, is geboren op zondag 24 juni 1973 te Tilburg, is gedoopt aldaar.
Karin trouwt op vrijdag 18 september 1998 te Oisterwijk, trouwt (kerk) op vrijdag 18 september 1998 aldaar (is gescheiden in mei 2003 aldaar) (1) met **Werner van Puijenbroek**.
- Van Werner en Karin is een kind bekend:
- 1 **Anouk Adriana Geeske van Puyenbroek (Anouk)** is geboren op vrijdag 31 december 1999 te Oisterwijk.
- Karin trouwt op vrijdag 22 december 2006 te Oisterwijk, trouwt (kerk) op vrijdag 22 december 2006 te Helvoirt (2) met **Marc Verstijnen**.
- Van Marc en Karin is een kind bekend:
- 2 **Mayke Johanna Maria Verstijnen (Mayke)** is geboren op zaterdag 20 oktober 2007 te Haaren.
- III-F Meggie van de Lisdonk (Meggie)**, dochter van **Adrianus Wilhelmus Johannes Maria van de Lisdonk (Ad) (II-D)** en **Maria Johanna Wilhelmina Spijkers (Mia)**, is geboren op zaterdag 21 augustus 1976 te Tilburg, is gedoopt op zondag 17 oktober 1976 aldaar.
Meggie gaat in ondertrouw op donderdag 27 december 2001 te Venray, trouwt op woensdag 8 mei 2002 aldaar, trouwt (kerk) op woensdag 8 mei 2002 te Venray_Oostrum met **Hendrikus Carolus Johannes Maria Verrijdt (Harold)**, zoon van **Henricus Antonius Christianus Maria Verrijdt (Harry)** en **Johanna Maria Carolina van Haare (Joke)**. Harold is geboren op zaterdag 20 maart 1976 te Venray.
- Van Harold en Meggie zijn twee kinderen bekend:
- 1 **Evi Maria Christina Verrijdt (Evi)** is geboren op donderdag 8 juni 2006 te Venlo in het ziekenhuis VieCuri, is gedoopt op zondag 5 november 2006 te Venray.
 - 2 **Iza Johanna Maria Verrijdt (Iza)** is geboren op vrijdag 9 juni 2006 te Venlo in het ziekenhuis VieCuri, is gedoopt op zondag 5 november 2006 te Venray.
- III-G Marcel Christianus Maria Mutsaers (Marcel)**, zoon van **Marcellus Catharina Johanna Mutsaers (Rinie) (II-E)** en **Anna Wilhelmina Adriana Maria van de Lisdonk (Ans)**, is geboren op dinsdag 12 november 1974 te Tilburg, is gedoopt te Goirle.
Marcel trouwt op vrijdag 12 september 2003 te Princenhage, trouwt (kerk) op vrijdag 12 september 2003 aldaar met **Wendy van Dongen**.
- Van Marcel en Wendy zijn twee kinderen bekend:
- 1 **Sven Adrianus Karl Mutsaers (Sven)** is geboren op donderdag 3 maart 2005 te Breda, is gedoopt op zondag 4 september 2005 te Princenhage.
 - 2 **Stijn Christianus Mutsaers (Stijn)** is geboren op woensdag 20 juni 2007 te Breda.
- III-H Bas Adrianus Maria Mutsaers (Bas)**, zoon van **Marcellus Catharina Johanna Mutsaers (Rinie) (II-E)** en **Anna Wilhelmina Adriana Maria van de Lisdonk (Ans)**, is geboren op vrijdag 14 april 1978 te Tilburg, is gedoopt te Goirle.

Bas gaat in ondertrouw op vrijdag 8 oktober 2004 te Berkel-Enschot, trouwt op donderdag 2 juni 2005 te Loon op Zand, trouwt (kerk) op vrijdag 3 juni 2005 te Goirle met **Yvonne Johanna Maria Schuttelaars (Yvonne)**. Yvonne is geboren op vrijdag 10 februari 1978 te Tilburg.

Van Bas en Yvonne zijn twee kinderen bekend:

- 1 **Yelina Anna Christina Maria Mutsaers (Yelina)** is geboren op woensdag 1 maart 2006 te Tilburg, is gedoopt op zondag 1 oktober 2006 te Goirle.
- 2 **Finley Marcellus Henricus Mutsaers (Finley)** is geboren op maandag 27 augustus 2007 te Tilburg, is gedoopt op zondag 23 december 2007.

Index

behorende bij het Parenteel van Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk

Bækgaard Thomsen

Mogens Bækgaard Thomsen (?-?) II-E.3; Morten Bækgaard Thomsen (1975-) II-E.3.

Bax

Jet (1963-) III-A.

Biemans

Petronella Josephina Joanna (1912-2003) II-B.

Dijck, van

Anna Maria (1922-) II-E.

Dongen, van

Wendy (?-) III-D, III-G.

Gevel, van de

Wilhelmina Maria Henrica (1911-1976) II-D.

Graaf, de

Catharina (1918-) III-B.

Haare, van

Johanna Maria Carolina (1943-) III-F.

Hout, van den

Anna Maria Elisabeth (1909-1991) I; Johannes Adrianus (1869-1939) I.

Kok, de

Jelle (2005-) III-C.4; Julia (2002-) III-C.3; Marc (1968-) III-C; Pleun (2000-) III-C.2; Thijs (1998-) III-C.1.

Lisdonk, van de

Adrianus Wilhelmus Johannes Maria (1947-) II-D; Anna Wilhelmina Adriana Maria (1949-) II-E; Britt Clasina Maria (2006-) III-D.1; Christian Petrus Johannes (1969-) II-C.1; Christianus Cornelis Joannes (1906-1977) I; Christina Anna Maria (1968-) III-C; Erwin Adrianus Petrus Wilhelmus (1971-) II-C.2; Johannes Jacobus (1882-1969) I; Johannes Wilhelmus Christianus Maria (1940-) II-B; Karin Adriana Maria (1973-) III-E; Maikel (1973-) II-D.1; Meggie (1976-) III-F; Petrus Christianus Johannes Maria (1944-) II-C; Ralph Antonius Michael Cornelis (1972-) III-D; Wilhelmina Johanna Antonia Maria (1937-) II-A.

Moonen

Ester Wilhelmina Catharina (1992-) III-B.2; Jacobus (1903-) III-B; Kees (1963-) III-B; Marco Jacobus Wilhelmus (1990-) III-B.1; Sander Cornelis Jacobus (1995-) III-B.3.

Mutsaers

Adrianus Antonius Maria (1923-1990) II-E; Bas Adrianus Maria (1978-) III-H; Finley Marcellus Henricus (2007-) III-H.2; Marcel Christianus Maria (1974-) III-G; Marcellus Catharina Johanna (1949-) II-E; Nancy Anna Maria (1981-) II-E.3; Stijn Christianus (2007-) III-G.2; Sven Adrianus Karl (2005-) III-G.1; Yelina Anna Christina Maria (2006-) III-H.1.

Puijebroek, van

Werner (?-) III-E.

Puyebroek, van

Anouk Adriana Geeske (1999-) III-E.1.

Reijnen

Adriana Martha Maria Johanna (1946-) II-C; Adrianus Cornelis (1886-?) II-C.

Robben

Cornelis Ignatius (1908-1985) II-B; Maria Anna Gerdina Elisabeth (1943-) II-B.

Schijndel, van

Anita Christina Wilhelmina Maria (1965-) III-B; Bart Wilhelmus Martinus (1990-) III-A.1; Petronella Maria (1902-1971) II-A; Petrus Wilhelmus Maria (1961-) III-A; Rob Martinus Wilhelmus Henricus (1992-) III-A.2; Wilhelmus Antonius Johannes Maria (1933-) II-A; Wilhelmus Johannes (1900-1975) II-A.

Schuttelaars

Yvonne Johanna Maria (1978-) III-H.

Sparidaens

Wilhelmina Wouthera (1869-1938) I.

Spijkers

Arnoldus Cornelius (1911-2000) II-D; Maria Johanna Wilhelmina (1947-) II-D.

Staak, van der

Wilhelmina Catharina (1880-1968) I.

Tuerlings

Johanna Antonia Maria (1900-1954) II-C.

Verrijdt

Evi Maria Christina (2006-) III-F.1; Hendrikus Carolus Johannes Maria (1976-) III-F; Henricus Antonius Christianus Maria (1940-) III-F; Iza Johanna Maria (2006-) III-F.2.

Verstijnen

Marc (?-) III-E; Mayke Johanna Maria (2007-) III-E.2.

Vingaard Thomsen

Mette Vingaard Thomsen (?-) II-E.3.

© **COPYRIGHT** *Genealogische informatie (1990-2007) - A.W.J.M. van de Lisdonk (Oostrum - Lb)*

De genealogische gegevens van de pagina's 88 t/m 92 zijn gemaakt m.b.v. het genealogieprogramma Haza21 versie 3.3

Kwartierstaat van Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus)

<p>Joannes van de Lisdonk X Johanna Phares</p> <p>Cornelis van de Lisdonk geb. 16-05-1736 Go overl. 09-12-1848 Co huwelijk: 17-04-1820 Goide</p>	<p>Adrianus van Gorp X Johanna Maria Breniers</p> <p>Maria Elisabeth van Gorp geb. 09-05-1736 Go overl. 06-05-1875 Go</p>	<p>Jan Baptist van Heijst X Maria Catharina van Loon</p> <p>Johannes van Heijst geb. 27-05-1736 Go overl. 07-08-1845</p>	<p>Dionysius Joh. van Lieren X Anna Maria Am. van de Palen</p> <p>Arnolda van Gorcum geb. 24-04-1732 Ud overl. 10-07-08-1845</p>	<p>Leonardus Spijkers X Johanna Lamb. Smolders</p> <p>Gisbert Spijkers geb. 30-12-1797 Tb overl. 03-03-1835 Tb</p>	<p>Hendrius Lourens van Dijk X Theresa Jansen</p> <p>Theresa Jansen geb. 15-12-1786 Tb overl. 08-12-1856 Tb</p>	<p>Cornelis Cam. F. van Leuwen X Maria Anna Tielmans</p> <p>Pieter van Leuwen geb. 12-03-1796 Tb overl. 31-10-1864 Tb</p>	<p>Henricus van Oudenhoven X Elisabeth Meyen</p> <p>Johanna van Oudenhoven geb. 22-10-1796 Tb overl. 14-01-1890 Tb</p>	<p>Michiel van der Staak X Henrica Verhoeven</p> <p>Sebastiaan van der Staak geb. 1784 Mg overl. 05-09-1831 Hui</p>	<p>Johannes Arn. van Nunen X Marzachta de Kort</p> <p>Maria van Nunen geb. 17-07-1791 Mg overl. 23-06-1839 Tb</p>	<p>Net bekend</p> <p>Onbekende vader</p>	<p>Cornelis Pijenburg X Gertruda Donders</p> <p>Bernardus Pijenburg doop 12-7-1786 Tb overl. 18-5-1875 Tb</p>	<p>Vincencius van Beurden X Johanna de Jong</p> <p>Cornelis van Beurden geb. 1778 Leven overl. 24-05-1819 Tb</p>	<p>Johannes de Ele X Arcoxia Vermeulen</p> <p>Anna Maria de Ele geb. 1754 Riel overl. 07-09-1845 Tb</p>					
<p>Hendrius van de Lisdonk (Hendrik) geb. 02-12-1822 Goide overl. 18-10-1904 Tilburg</p>												<p>Maria van Heijst geb. 10-05-1818 Udenhout overl. 11-12-1870 Tilburg</p>	<p>Johannes Baptist Spijkers (Jan) geb. 18-02-1830 Tilburg overl. 18-01-1879 Tilburg</p>	<p>Antonia van Leuwen geb. 29-01-1832 Tilburg overl. 05-05-1885 Tilburg</p>	<p>Govert van der Staak geb. 18-4-1825 Huijkelom overl. 01-02-1900 Tilburg</p>	<p>Cornelia van Helmond geb. 23-6-1818 Huijpel overl. 22-9-1889 Tilburg</p>	<p>Cornelis Pijenburg geb. 08-06-1817 Tilburg overl. 04-02-1881 Tilburg</p>	<p>Antonia van Beurden geb. 15-11-1818 Tilburg overl. 25-11-1881 Tilburg</p>
<p>Peter van de Lisdonk (geb. 12-10-1858 Garle - overl. 10-01-1906 Tilb)</p>												<p>Christiaan van der Staak (geb. 15-03-1849 Tb - overl. 07-10-1829 Tb)</p>	<p>Christiaan van der Staak (geb. 15-03-1849 Tb - overl. 07-10-1829 Tb)</p>	<p>Wilhelmina Catharina van der Staak (Mina) (geb. 25-11-1880 Tb - overl. 04-12-1869 Tb)</p>				
<p>Geen afbeelding</p>																		
<p>Johannes Jacobus van de Lisdonk (Jan) (geb. 05-02-1882 Tb - overl. 24-11-1969 Tb)</p>												<p>Henrica Spijkers (Dinka) (geb. 17-03-1857 Tb - overl. 29-12-1839 Tb)</p>	<p>Henrica Spijkers (Dinka) (geb. 17-03-1857 Tb - overl. 29-12-1839 Tb)</p>	<p>Wilhelmina Catharina van der Staak (Mina) (geb. 25-11-1880 Tb - overl. 04-12-1869 Tb)</p>				
<p>huwelijk: 01-05-1859</p>																		

Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus)

geb. 07-06-1906 Tilburg - overl. 09-03-1977 Tilburg

huwelijk 07-08-1935 te Tilburg met

Anna Maria Elisabeth van den Hout - geb. 25-06-1909 Tb - overl. 13-10-1991 Tb

Nawoord

Na het overlijden van onze ouders was er een grote leegte gekomen. Het huis van onze ouders was dé plek waar wij als kinderen bij elkaar kwamen. Maar het was ook dé plek waar onze kleinkinderen elkaar zagen. Die tijd was voorbij en kwam niet meer terug.

Gelukkig hadden wij, als kinderen van Janus en Anna van de Lisdonk het idee, opgepakt om een keer per jaar een soort familiedag te organiseren. De gedachte achter deze familiedag mag niet vergeten worden. Het samenzijn, zoals we dat ook deden toen onze ouders nog leefden. Dat moet zeker in ere gehouden worden.

Ook wij zelf zijn inmiddels ouders en grootouders. En ook wij fungeren als samenkomstplek voor onze eigen kinderen en kleinkinderen. Laten we daar zolang mogelijk van genieten. Want de Heer weet ook ons te vinden. En als dat zo is, komt die mooie tijd voor onze kinderen en kleinkinderen niet meer terug.

Maar laten we daar vooral niet emotioneel over worden, want ook onze kinderen en kleinkinderen zullen eens ouders en grootouders zijn. Wat is het leven eigenlijk toch mooi, dat we dat allemaal mee mogen maken. En dat we een plek kunnen creëren waar onze kinderen en kleinkinderen zich thuis voelen. Net als bij onze eigen ouders, Janus en Anna van de Lisdonk.

Tijdens de interviews en het schrijven van dit werkstuk zijn onze gedachten meermalen bij onze ouders geweest. Laten we dat als een verlengstuk zien van dit verhaal.

In het voorwoord van dit werkstuk schreef ik, dat we trots mogen zijn dat we zo'n vader als Janus gehad hebben. Maar in dit nawoord is deze uitspraak niet geheel op zijn plaats. We mogen trots zijn dat we zo'n ouders gehad hebben. Doch besef heel goed, dat er vele kinderen en kleinkinderen op deze wereld zijn die dat niet kunnen zeggen. Wij dus wel.

Ad van de Lisdonk

Bronverantwoording

met veel aanvullende informatie

1. Sterrenbeeld tweeling. Bron > <http://www.gerdie.nl/tweeling.htm>

Tweelingen zijn nogal veranderlijk. Zij zijn actief, opgewekt en uitgerust met een goed verstand. Op beslissende momenten van hun leven kunnen zij dit aangeboren talent overboord gooien en tegen hun verstand in het hart laten spreken. Terwijl het ene wordt gedaan, zijn ze in gedachten al met het volgende bezig. Ze sluiten graag vriendschap met viervoeters en moeten wennen aan regelmaat. Tweeling-mannen voelen zich door een vaste verhouding aan banden gelegd. Wie het eenmaal waagt, zal hem nooit vergeten. Ze beschikken over een enorme overtuigingskracht en kunnen goed met geld omgaan. Een tweeling-chef is gesteld op distantie en daarom vaak niet geliefd. Zijn geluksgetal is 5.

2. Geboorteakte (7 juni 1906) van Janus van de Lisdonk. Bron Regionaal Archief Tilburg > [geboorteakten](#)

3. Naamsverklaring zie > <http://www.meertens.knaw.nl/voornamen/VNB>

<http://www.starmanproductions.nl/namen> & Ad van de Lisdonk > eigen onderzoek in Reg. Archief Tilburg

<http://nl.wikipedia.org/wiki/toponiem>

Christianus is afgeleid van Christen en werd voor het eerst gebruikt in 'Antiochië'. De naam komt al heel vroeg in de Middeleeuwen voor en werd door zeer veel Heiligen en Koningen gebruikt. Het betekent gezalfde, drager van Christus wat afgeleid is van het Griekse Christos.

Cornelis wordt meestal in verband gebracht met het Latijnse woord Cornu wat Hoorn betekent, dus de gehoornde. Echter deze betekenis is niet zeker. Cornelius was de naam van een Romeinse Gens (Geslacht). Paus Cornelius wordt gewoonlijk afgebeeld met een hoorn (cornu) in de hand en werd beschermheilige van het rundvee ('hoorn'vee)

Joannes betekend in het Hebreeuws Jahweh = Johanan. In het Grieks wordt de naam geschreven als: Ioannes. Het is een zeer oude populaire naam waarvan de echte betekenis niet duidelijk is. Als Johannes komt de naam zeer veelvuldig voor.

Janus is in ons geval afgeleid van Christianus. Maar de naam kan van meer Heiligen-namen afgeleid worden zoals van Adrianus en Johannes. Varianten zijn o.a. Janes, Jannes, Janos e.d.

*De achternaam 'van de Lisdonk' is afgeleid van het oorspronkelijke Spoordonkse grondgebied 'Lusendonc' en is rond 1300 al in gebruik. Daar liggen ook de wortels van de voorouders van Janus. De eerste bewoners werden 'van Lusendonc' of 'van Lusendonk' genoemd. De stroom 'de Beerze' was een meanderende rivier (**lusen**) die, vanaf Oost-, West- en Middelbeers, via kasteel 'den Bergh' en de Spoordonkse Watermolen naar de Dommel stroomde en van daaruit richting de Citadelle in 's-Hertogenbosch. De verhoogde grond (**donk**) achter de Spoordonkse Watermolen en liggende aan de genoemde Beerze was de aanleiding om dat gebied de toepasselijke naam 'Lusendonc' te doen heten. Naast de watermolen, langs de weg van Moergestel naar Oirschot, stond een boerderij 'ter Lulsdonc', genoemd naar de toenmalige bewoners. In eerste instantie, werden de grondbezitters genoemd naar dat grondgebied. Nadat de boerderij gebouwd was, werden de bewoners daar naar genoemd. Men heette dan ook voortaan 'van de Lusdonck'. Omdat de naam meestal op klank werd geschreven, ontstonden er de nodige variaties. Ook door verschrijving van ambtenaren komt in het westen van Brabant 'van Lisdonk' veelvuldig voor. Enkele varianten zoals Lusdonk, Liesdonk, Lijdsdonk, Leisdonk, Verleijdsdonk, Verlijdsdonk e.d. zijn nog steeds in gebruik.*

Toponiem is een plaatsnaam (uit het Grieks, topos = plaats, nómos = naam). Volgens het Belgische Nationaal Geografisch Instituut, is een toponiem de eigennaam van een geografische entiteit en zou toponiem synoniem zijn met "plaatsnaam". Het begrip toponiem kan men voorstellen als een doorzichtige "overlay", een transparant waarop de namen voorkomen die men in een getypeerd gebied aantreft en daarom beschouwd als een typische naamplaatsing. (Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/toponiem>)

Een donk is een heuvel bestaande uit dekzand die voorkomt in het laaggelegen rivierengebied en uitsteekt boven de latere sedimenten. De donken ontstonden namelijk aan de lizijde van rivierbeddingen, die gedurende de winter droog stonden. De wind kon zodoende deze rivierduinen vormen. Na afloop van de ijstijd, werd het oude rivierdal in de loop van het Holoceen opgevuld met riviersediment en veen. De donken steken echter nog op sommige plekken boven deze klei/veenlaag uit. Ook komen er donken voor die niet boven het klei/veenlaag uitsteken. Men spreekt dan echter van rivierduinen. (Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/toponiem>)

Meer informatie en uitleg over de familienaam is te vinden op onze familie-webpagina:

<http://members.home.nl/familievandelisdonk>

4. Wijk Oerle > Bron: <http://www.historietilburg.nl>

Oerle en Broekhoven vormden in de 16e eeuw samen één herdgang. Dit gebied is al zeer oud. Reeds vóór de tiende eeuw werd hier de 'Oude Tiend' geïnd. Deze 'Oude Tiend', is het tiende deel van de oogst van de boeren.

Oerle en Broekhoven zijn zeer oude akker- en beemdengebieden. Er liepen vele straten en paden doorheen, waarvan een deel, geheel of gedeeltelijk, nog bestaan.

5. Henrica Antonia van de Lisdonk (Rieka), geboren 25 december 1903.

Uit volkstellinggegevens is de volgende informatie te destilleren. (VT=VolksTelling)

Volgens VT 1900-1910, kaart 4/60, woonde haar vader nog bij zijn ouders op het adres A614 (= de toenmalige Kreugenakker in de wijk Oerle, en die is weer in 1910 omgenaamd naar 1^e Veedwardsstraat 11).

Volgens VT 1900-1910, kaart 4/42, woonde haar moeder nog bij haar ouders op het adres A596 (=Veestraat 28 in de wijk Oerle)

Volgens VT 1900-1910, kaart 3/210, woonden haar ouders op 17 juni 1903, bij hun huwelijk, op het adres A484bb (=Oeverstraat 77 in de wijk Oerle).

Volgens VT 1900-1910, kaart 3/210, verhuisden haar ouders op 28 september 1903 naar F258 (=Hasselstraat 168)

Volgens VT 1900-1910, kaart 3/210, verhuisden haar ouders op 26 december 1903 naar K81 (=Lochtstraat 18)

Rieka is op 25 december 1903 geboren, dus dat is op het adres F258 (=Hasselstraat 168)

Zij is echter verwekt toen Jan nog op A614 woonde, en Mina nog op A596.

6. Lochtstraat 18

Uit volkstellinggegevens is de volgende informatie te destilleren. (VT=VolksTelling)

Volgens VT 1900-1910, kaart 3/210, verhuisden Jan van de Lisdonk en Mina van der Staak, op 26 december 1903 naar K81 (Lochtstraat 18)

7. Christianus Cornelis Joannes van de Lisdonk (Janus), geboren 7 juni 1906.

Uit volkstellinggegevens is de volgende informatie te destilleren. (VT=VolksTelling)

Volgens VT 1900-1910, kaart 3/210, woonden zijn ouders op 26 december 1903 op het adres K81 (Lochtstraat 18)

Volgens dezelfde VT-kaart, woonden zijn ouders op 27 mei 1905 op het adres A598 (1^e Veedwardsstraat 8)

Volgens dezelfde VT-kaart, woonden zijn ouders op 15 mei 1908 op het adres K76 (Lochtstraat 8)

Janus is op 7 juni 1906 geboren, dus dat is op het adres A598 (1^e Veedwardsstraat 8)

De 1^e Veedwardsstraat is een klein straatje dat, in de wijk Oerle, de Nieuwstraat verbond met de Oeverstraat.

Aldus een plattegrond uit 1915. Een plattegrond uit 1906 heb ik nog niet kunnen achterhalen.

Wel is er nog een plattegrond uit 1880 waarop het straatje met een stippellijn is aangegeven, wat duidt op een zandweggetje.

Op de plattegrond uit 1915 kruiste het straatje de Veestraat. Het eerste deel van dit straatje, gelegen tussen de Nieuwstraat en de Veestraat bestaat nog. Het andere deel, tussen de Veestraat en Oeverstraat is nu een voetpad, doch particulier bezit, maar wordt wel als openbare weg gebruikt.

8. Lochtstraat > Bron: Regionaal Archief Tilburg – BeeldOnline & <http://historietilburg.nl>

De naam 'de Locht' is een oud toponiem in Tilburg. Reeds in 1673 en 1682 wordt er melding gemaakt van een huis en erf gelegen in de Locht, en een akker, waarop een hypotheek rust, gelegen 'op de Locht'. Op een kaart van het rioolstelsel van Tilburg uit 1870 en 1880, staat de Lochtstraat getekend als een klein zandpaadje gelegen tussen de Zooistraat en de Gasthuisstraat. Doch op een kaart uit 1901 is het blijkbaar een echte straat, ook weer tussen de voorgenoemde straten gelegen. Er stonden nog geen huizen. Het ziet er naar uit dat onze opa en oma van de Lisdonk, bij hun huwelijk in 1903, in een nieuw huisje zijn getrokken in de Lochtstraat en wel op nummer 18. Op een kaart uit 1915 blijkt dat het hele gebied, inclusief de Lochtstraat, volgebouwd is met huizen / huisjes.

De Locht lag in het oude gebied 'de Zooi'. Het toponiem 'de Zooi' komt reeds in 1420 in de archieven voor. Op de kaart uit 1880 behoren 'de Zooi' en de 'de Locht' toe aan de wijk Veldhoven. Op de Locht werd in 1878 een nieuw Gasthuis gebouwd. Het oude, aan de Veldhoven gelegen en uit 1827 daterende Gasthuis, was te klein geworden. Naar dit oude Gasthuis is de Gasthuisstraat in Tilburg genoemd.

9. Lange Nieuwstraat 196

Uit volkstellinggegevens is de volgende informatie te destilleren. (VT=VolksTelling)

*Volgens VT 1910-1920, kaart 30/157, verhuisden Jan van de Lisdonk en Mina van der Staak, met hun twee kinderen, op 30 september 1910 naar de **Lange Nieuwstraat 196**.*

Volgens een adresboek uit 1922, woonden ze toen nog in deze straat. Tussen 1922 en 1926 is het gezin, naar de Veemarktstraat 46 verhuist.

10. Ad Beerens ('s-Hertogenbosch)

*De oudste dochter van Toon van de Lisdonk, maar ook de oudste dochter van Jan van de Lisdonk, zijn allebei vernoemd zijn naar hun grootmoeder **Henrica Spijkers**. Ad Beerens heeft deze rechtstreeks uit de mond van zijn moeder Anna Maria van de Lisdonk en tevens jongste dochter van Toon van de Lisdonk en Anna Maria Smolders. Anna Maria van de Lisdonk weet het weer van haar moeder. Dus deze info is van horen zeggen.*

***Ad Beerens** is de kleinzoon van Antonius Hendricus van de Lisdonk (Toon) (1886-1960) die weer de broer is van onze opa Johannes Jacobus van de Lisdonk (Jan) (1882-1969)*

Ad deed al in de zeventiger jaren uitgebreid archiefonderzoek naar informatie over zijn grootvader Toon van de Lisdonk. Tijdens dit onderzoek stuitte hij op het buitenechtelijke gedrag van zijn overgrootmoeder Henrica Spijkers. In 1994 publiceerde Ad het boekje 'De grote onbekende' uit de serie 'dat was mijn familie'.

In bovengeschreven verhaal komen passages uit dit boek voor.

(Zie ook note: 12, 41 en 54)

11. Regionaal Archief Tilburg > Kladboek en doopregister van de parochie Heike (1882 t/m 1888)

12. Bron: Regionaal Archief Tilburg > Adresboeken: 1922, 1928, 1931, 1934.

Bron: Ad Beerens (Den Bosch) > woonadres van Speijckstraat 34 tussen 1922 en 1926

Bron: Ad van deLisdonk (Venray) > Foto (1926) militaire dienst (achterzijde): Veemarktstraat 46

Janus is, op 7 augustus 1935, uitgetrouwd vanuit de Verlengde Besterdstraat 49. Dat is het laatste adres waar zijn ouders woonden voor dat ze op 17 maart 1936 naar de Trouwlaan 142 verhuisden.

13. Regionaal Archief Tilburg o.a. BeeldOnline en het archief van het dorpsbestuur van Tilburg.

De websites van de diverse basisscholen in Tilburg & Archieven van de parochies Goirke en Heike.

Internet: <http://www.historietilburg.nl>

14. De Eerste Wereldoorlog > Bron: <http://www.wereldoorlog1418.nl>
15. Polissen > Documenten van C.C.J. van de Lisdonk en A.M.E. van den Hout
(eigen archief Ad van de Lisdonk > opbergmap OM-150)
16. Ambachtschool Spoorlaan, Natuurmuseum Brabant & Scription
Bron > <http://www.natuurmuseumbrabant.nl>
Bron > [http://www.castonline.nl \(villa_museum_spoorlaan.htm\)](http://www.castonline.nl/villa_museum_spoorlaan.htm)
*In 1904 kocht de gemeente Tilburg een aantal villa's aan de Spoorlaan in Tilburg van de familie Pollet, waarvan een oorspronkelijke villa, daterend uit 1880, van lakenfabrikant Guillaume J.D. Pollet tot **Ambachtschool** werd verbouwd en uitgebreid. De Tilburgse Ambachtschool begon leerlingen op te leiden tot geschoolde arbeiders in oktober 1904. In die tijd van industriële revolutie had men daar behoefte aan. Hiermee was een begin gemaakt van het technisch beroepsonderwijs in de regio Tilburg. In 1909 werd het gebouw overgedragen aan de Vereniging Ambachts- en Industrieschool. De ambachtschool van destijds is in honderd jaar via Lagere Technische School (LTS) gegroeid tot het huidige MBC, Midden Brabant College techniek. Sinds 1985 is er in het gebouw het **Natuurmuseum Brabant** gehuisvest. En sinds 1988 ook het **Scription**. In januari 2005 vierde men met een reünie van oud-leerlingen en oud-leerkrachten het 100-jarig bestaan van het technisch onderwijs in Tilburg. Daarbij werd een glas-in-lood raam met daarop LTS onderrichte ambachten teruggeplaatst in de hal waar het oorspronkelijk ook hing.*
17. Tilburg > Bron > <http://www.tilburg.nl> & De boeiende historie van Tilburg, de Tilburgers en hun textiel', in: Ach Lieve Tijd Tilburg (Zwolle, Uitgeverij Waanders BV, 1994)
*De oudste vermelding van **Tilburg** dateert uit 709. De naam betekent waarschijnlijk: een aantal, juridisch bij elkaar horende, nieuwe nederzettingen. Een van de heren van Tilburg, Jan van Haestrecht, bouwde in de 15^e eeuw het kasteel van Tilburg, "die stheenen camer aan die Hasselt", dat in 1858 helaas plaats heeft moeten maken voor een textielfabriek. Het leeft echter voort in het wapen en het logo van de stad. Tilburg is ontstaan uit de zogenaamde "herdgangen", driehoekige pleinen waar enkele zandweggetjes op uitkwamen. De herdgangen vormden de gezamenlijke weidegronden voor de schaapskudden. (herde=kudde, ganc=gang). De structuur van de driehoekige pleinen is nu nog in Tilburg terug te vinden, zoals Korvel, Veldhoven, Heikant e.d. Koning Willem II heeft Tilburg een warm hart toegedragen. Hij heeft ooit over de stad gezegd: "Hier adem ik vrij en voel ik mij gelukkig". De schapenteelt in Tilburg is de directe aanleiding geweest voor de wolnijverheid. Rond 1600 is de stad het belangrijkste wolcentrum van Brabant. In 1871 telt Tilburg 125 wollenstoffenfabrieken en is daarmee de gemeente met de meeste fabrieksarbeiders en de grootste concentratie van stoomwerktuigen. Tegen het eind van de 19^e eeuw komen er naast de textielindustrie ook andere industrieën bij. Daarmee is het begin gemaakt van de afbouw als textielstad.*
18. Koninklijke Harmonie Orpheus. Bron > <http://www.korpheus.nl>
Regionaal Archief Tilburg. Bron > <http://regionaalarchief.tilburg.nl> > inventaris 230
***Koninklijke Harmonie Orpheus** werd opgericht op 15 september 1864. en heeft in haar 142 jarig bestaan een belangrijke geschiedenis opgebouwd. Vele lauweren zijn geoogst bij prominente activiteiten zoals bij nationale en internationale wedstrijden, concertwedstrijden en topconcoursen. Zij was gevestigd in café F. Daniëls op het Goirke daarna in een nieuwe zaal op de Heuvel en weer later in een gebouw aan het Wilhelminapark en de Kasteeldreef. Na nog meer verhuizingen belandde men tenslotte bij de weduwe Zebregts op het Smidspad. De eerste instrumenten waren afkomstig van de 'Tilburgsche Schutterij'. Een jeugdafdeling kende men nog niet. De naam 'Orpheus' is afkomstig uit de Griekse mythologie, waarin Orpheus een dichter en toonkunstenaar is. Van 1892 tot 1901 fungeerde de harmonie als het 'Tilburgs Stedelijk Muziek-korps' van de dienstdoende schutterij. De harmonie is vooral bekend door zijn St.Nicolaas rondgangen door Tilburg met collectes voor kleding, speelgoed en snoepgoed voor de arme kinderen van Tilburg. De collecte werd dan begeleid met muziek van 'Orpheus'.*
19. Voetbalvereniging NOAD. Bron > <http://www.tsvnoad.nl>
***NOAD, Nooit Ophouden Altijd Doorgaan, Niet Ophouden Altijd Doorgaan of Niet Ophouden Altijd Doerspelen**, men is het er tot op heden niet over eens, is door enkele legendarische clubmensen, Janus Verbund en Jo Schellekens in een op zondagmiddag belegde vergadering opgericht. Het is dan 5 juni 1910 en vond plaats in het roemruchte café van Betje van Rijswijk. De Club heet dan **T.S.V. N.O.A.D.** In tegenstelling tot andere clubs was NOAD Tilburg vanaf het eerste begin een zogeheten seculiere vereniging, bewust niet katholiek en stond nadrukkelijk niet onder bescherming van de kerkelijke autoriteiten. Toch kwam zij voort uit een toenmalige van katholicisme doordrenkte Tilburgse cultuur. Het eerste veld dat gehuurd werd kostte maar liefst fl. 8,- per jaar. Dat veld was een weiland aan de Koningshoeve, en er mocht alleen in de wintermaanden gevoetbald worden om als het weer beter was weer plaats te maken voor het vee. De eerste wedstrijden gingen tegen den Besterd en de Hasselt, maar bijvoorbeeld in 1928 werd er tegen AJAX met 0-0 gelijk gespeeld.*
20. Werkloosheidswet. Internet > www.rijksarchieflimburg.nl/inveta/08046.htm
*De **Werkloosheidswet** van 9 september 1949 maakte het mogelijk om een uitkering in geval van werkloosheid te krijgen. In 1944 was er al zo iets dergelijks, de werkloosheidsverzekering, maar die is nooit ingevoerd. De nieuwe werkloosheidswet trad gedeeltelijk per 1 november 1949 en volledig op 1 juli 1952 in werking.*
21. Wed J.B. Vinks >
Bron > <http://regionaalarchief.tilburg.nl> > inventarissen > sloopdossiers
Bron > <http://regionaalarchief.tilburg.nl> > BeeldOnline
Nieuwe Tilburgsche Courant 31-8-1957
***Wed. J.B. Vinks** was gevestigd aan de Heuvelstraat 30, achter de Hema. Rond 1970 werd de fabriek overgeplaatst naar een nieuw pand in Goirle. De firma die al in 1897 bestond, handelde in machines en accessoires op weefgebied.*

Er bestaat nog een rekening in het Regionaal Archief van Tilburg gedateerd 1 oktober 1897 gericht aan de firma Pieter van Dooren. In het telefoonboek van 1915 wordt vermeld dat het een kam- en rietfabriek is met het telefoonnummer 190. En op 31 augustus 1957 herdenkt de toenmalige directeur Jan Vinks zijn 40-jarig dienstjubileum. Tien jaar later doet dat de baas van de hevelmakerij Janus van de Lisdonk. Op 16 juni 1967 wordt Janus geridderd door burgemeester Becht van Tilburg, namens koningin Juliana, en wordt dit feit zowel thuis als op de fabriek, uitbundig gevierd.

22. Nederlands Textielmuseum Tilburg (zie www.textielmuseum.nl). Bezoekadres: Goirkestraat 96 Tilburg

23. Hema

In de periode dat Janus bij Vinks werkte, had men in Tilburg twee HEMA vestigingen. Een HEMA-zaak was op de Heuvel, tussen de Juliana van Stolbergstraat en Prinses Julianastraat. De andere vestiging was midden in de Heuvelstraat, tegenover V&D. Achter deze HEMA was de fa. J.B. Vinks gevestigd.

24. CTM - Coöperatieve Tilburgsche Melkinrichting en Zuivelfabriek >

Regionaal Archief Tilburg. Bron > <http://regionaalarchief.tilburg.nl> > BeeldOnline

Bron > <http://www.historietilburg.nl/tijdschrift/5.2/580.htm>

Regionaal Archief Tilburg > Nieuwsblad van het Zuiden 24.1.1981 en 6.4.1982.

*De eerste steenlegging van de voormalige melkfabriek van de **Coöperatieve Tilburgsche Melkinrichting en Zuivelfabriek (CTM)** vond plaats op 14 maart 1914. Dit monumentale in Jugendstil opgetrokken gebouw werd ontworpen door de Tilburgse architect Jos Donders (1897-1960). De fabriek heeft diverse fusies meegemaakt. Op het bedrijf aan het Wilhelminapark werd op 26 april 1980 de laatste, in een kan aangevoerde melk in ontvangst genomen. Een jaar later, in januari 1981, werd de fabriek gesloten en in 1982 werd het pand bij besluit van B&W op de monumentenlijst geplaatst. Desondanks werd toch op 5 juni 1992 een deel van het complex gesloopt. Het voorgebouw werd als beschermd stadsgezicht gespaard. Momenteel is er een galerie in gevestigd, die zich richt op glas- en schilderkunst.*

25. Paraplufabriek Gimbrère. Bron: Anna van de Lisdonk - van den Hout † (1911-1991)

*Anna werkte voor haar huwelijk bij **paraplufabriek Gimbrère**. Het is niet bekend in welke jaren dat is geweest en hoe lang ze daar gewerkt heeft. In Tilburg waren twee locaties van Gimbrère. Ook is niet bekend op welke locatie Anna werkte.*

26. Regionaal Archief Tilburg > BeeldOnline - kaart Tilburg 1934 (Verlengde Besterdstraat)

27. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (*eigen archief*)

28. Bron: Ria van Hout-Schellekens (Etten-Leur) - Tantezegster van Anna van de Lisdonk-van den Hout.

29. Regionaal Archief Tilburg > BeeldOnline - kaart Tilburg 1934 (Vernisstraat)

30. 26 juli = Dag van de Heilige Anna. >

Dagmissaal door J.Buchner Rijswijk (Liturgische kalender) - blz. 820

*Volgens apocriefe geschriften zou de moeder van de H. Maagd Maria de naam Anna dragen. Maria's ouders waren vermogend, godvrezend en goed voor de armen. Op de **dag van de Heilige Anna** wordt door de priesters een wit kazuifel gedragen.*

(Apocrief = niet als echt erkend, niet in de canon opgenomen, ongeloofwaardig, onaannemelijk)

(Canon = Lijst der door de kerk erkende bijbelboeken)

31. Bisschop Masiusstraat (Tilburg)

Bron > <http://www.historietilburg.nl/tijdschrift/15/457.htm>

Bron > <http://www.historietilburg.nl/thr/thr9.boeren.htm>

*De **Bisschop Masiusstraat** is genoemd naar de vierde bisschop van 's-Hertogenbosch Gijsbert Maes. De in het Latijn geheten Ghisbertus Masius, leefde van ±1545-1614. Hij werd bisschop in 1593 na zijn voorganger bisschop Clemens Craeels. De eerste en tweede bisschoppen van Den Bosch waren respectievelijk Franciscus Sonnius en Laurentius Metsius. Na bisschop Masius waren dat ook nog o.a. Nicolaas Zoesius, Michael Ophovius en Joseph Bergaigne.*

32. Cuisinière (Kookkachel of kookfornuis)

Bron > http://www.limburghuis.nl/Interact/nl_wdb/NF_WDB.htm >

Bron > Tilburgs Dialect, tweede, uitgebreide druk - 1985 - Drukkerij Piet Smits

***Cuisinière** betekend volgens Kramers Frans-Nederlands woordenboek > keukenmeid, kookkachel, (keuken)fornuis
Op zijn Tilburgs uitgesproken: Kwisjèèr of Kwisjère, op zijn Frans uitgesproken: kwizzenjaer
(dit woord niet gevonden in het 'Gròot Woordeboek van de Tilburgs Toal - zisde perbeersel)*

In deze kachel bevond zich een oven die als zodanig gebruikt kon worden maar om bij strenge kou de voeten in te verwarmen.

33. Plattebuis kachel

*De **Plattebuis kachel** was een apparaat, dat én warmte gaf én tegelijk een fornuis was. De 'platte buis' is het verbrede en verlengde deel waar de hete stookgassen doorheen gingen op weg naar de kachelpijp en de schoorsteen. De kachel werd gemaakt van gietijzer en rondom bewerkt met emaille. Er stond constant een waterketel op en zodoende deed hij ook dienst als verwarmingsapparaat. Zelfs de ouderwetse strijkijzers werden op deze kachel verwarmd en warm gehouden. Ook het drogen van wasgoed ging prima. Meest kwam de kachel voor op het platteland. Hij was energiebesparend ontwikkeld, omdat de energie in verhouding tot het inkomen erg duur was.*

34. Convectorkachel en Mica

*Een **Convectorkachel** was vroeger een met kolen en briketten gestookt verwarmingsapparaat dat een sterke warme luchtstroom deed ontstaan. Daardoor geschikt voor een iets grote kamer, meestal de huiskamer. Desondanks moest men dicht bij de kachel gaan zitten om er voldoende van te profiteren. Hij werd niet gebruikt om te koken of de was*

te drogen. De voorkant was meestal rond en de bovenkant/voorzijde bolvormig. Aan de voorzijde waren doorzichtige ruitjes ingebouwd waar doorheen men het vuur kon zien. Deze ruitjes werden gemaakt van het materiaal Mica.

Mica is een brandwerend materiaal. Het is een veel voorkomend mineraal in de gesteenten van de aardkorst. Het wordt ook wel 'Glimmers' genoemd. De kleine plaatvormige kristalletjes glimmen je vaak tegemoet. De doorzichtige Mica werd meestal voor kolenkachels gebruikt. Het is zeer breekbaar en men dient daardoor er zorgvuldig mee om te gaan. Daarom wordt het ook vaak 'Bladsplijters' genoemd omdat men gemakkelijk met de nagel het materiaal kan splijten.

35. Polissen > Bron: Documenten van C.C.J. van de Lisdonk en A.M.E. van den Hout

(eigen archief > opbergmap OM-150)

36. Regionaal Archief Tilburg > Adresboek Tilburg 1957

37. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (eigen archief)

38. Parochie H. Antonius van Padua (Hoefstraat) Tilburg

Bron: Gedenkboek Parochie Hoefstraat 50 jaar uitgegeven in 1963.

39. Bronnen: Ria van Hout-Schellekens & Willy van Schijndel-van de Lisdonk.

40. Bron: Ria van Hout-Schellekens

41. Ad Beerens ('s-Hertogenbosch) - zie 3.

42. Begrafenis > Bron: <http://www.dedoodleeft.nl/atotz>

Een **begrafenis** ging vroeger anders dan tegenwoordig. Met ging niet met de auto maar met een lijkwagen. Een lijkwagen was een zwarte koets, een zogenaamde achterlader, met een of twee paarden er voor. Voor op de koets zat de koetsier, ook in het zwart gekleed. Het houten achterplankje met siersnijwerk kon naar beneden worden geklapt. Daarachter zat een houten rol waarmee men de kist in de wagen kon schuiven. De dode in de kist werd eerst aangekleed met een hemd, dan met een laken. Het laken werd om de overledene heen genaaid en was vaak het oudste kledingstuk. Dit noemde men ook wel grafkleed, doodskleed of 'hennekleed'. Henne verwijst naar dood. Een doodshemd werd vaak vroeg aangeschaft. Tegenwoordig is dit in onbruik geraakt. Na de Uitvaartmis ging de koets met daarachter de familie en belanghebbenden te voet naar het kerkhof. Iedereen was dan in het zwart gekleed. Na deze gebeurtenis trad een rouwperiode aan, waarbij de mannen een zwarte band om hun arm droegen.

43. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (eigen archief)

44. Tweede Wereldoorlog en Tilburg >

Bron: Regionaal Archief Tilburg > o.a. Geschiedenis van Tilburg, Meidagen 1940

Bron: Museumpark 'Bevrijdende Vleugels' > De bevrijding van Nederland.

Bron: Regionaal Archief Tilburg > Gevallenen in en uit Tilburg

De **Tweede Wereldoorlog** begon op 1 september 1939. Toen vielen de Duitsers en de Sovjet-Unie (Rusland) Polen binnen. Engeland en Frankrijk, de twee belangrijkste landen in Europa uit die tijd, verklaarden de oorlog aan Duitsland.

Nederland wilde net zoals in de Eerste Wereldoorlog neutraal blijven. Desondanks werd ons land toch op 10 mei 1940 om 03.55 uur door de Duitsers aangevallen. Dat was het door Hitler persoonlijk bepaalde tijdstip.

Op dezelfde dag om 16.08 uur meldt de uitkijkpost van de Luchtbeschermingsdienst bominslagen in de richting van het station en de Gasthuisstraat. De oorlog is dan ook definitief voor Tilburg begonnen. Uit onderzoek is gebleken dat de bommen uit de Duitse vliegtuigen zijn neergekomen nabij het station en in de Noordstraat, waar een bom tussen mensen viel, die op straat waren. Op die eerste dag zijn in Tilburg veertien mensen gedood.

De bevrijding voor Tilburg kwam op 27 oktober 1944, de viering van de geboortedag van Peerke Donders.

Voor Nederland aanvaardde Veldmaarschalk Montgomery, op 4 mei 1945, in zijn hoofdkwartier op de Lüneburgerheide de overgave van de Duitse troepen in Noord-West Europa. De capitulatie ging op 5 mei 1945 's-morgens om 8.00 uur in.

Ter extra vermelding, in Tilburg is in de nacht van 30 op 31 juli 1942 een familielid, uit een andere familietak maar wel met dezelfde achternaam, slachtoffer geworden van geallieerde bommen. De bommen vielen op de St. Josephstraat ter hoogte van de Hooghvenestraat. Daarbij werden vier huizen totaal verwoest, terwijl vijf woningen ernstig werden beschadigd. Goverdina Maria Catharina van de Lisdonk dv Martinus Cornelius van de Lisdonk en Johanna Donkers overleed op 2 augustus 1942 in het St. Elisabeth ziekenhuis van Tilburg gesterkt door de Heilige Sacramenten. Zij werd slechts 23 jaar jong.

45. Distributiebonnen Bron: <http://www.geschiedenisvoorkinderen.nl/eeuw/distributiebonnen.htm>

Distributiebonnen waren bonnetjes die ervoor zorgden, dat schaarse producten eerlijk onder de bevolking verdeeld werden. Niet alleen in de Eerste, maar ook in de Tweede Wereldoorlog waren deze bonnen nodig. Vooral brandstof (kolen, petroleum, olie), spullen van ijzer en voedsel was schaars, omdat deze producten juist hard nodig waren voor de soldaten in de oorlog. Soms werd er geprobeerd die distributiebonnen te vervalsen, vooral in de Tweede Wereldoorlog.

46. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (eigen archief)

47. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (eigen archief)

48. Trouwboekje Janus van de Lisdonk X Anna van den Hout (eigen archief)

49. Rikken (kaartspel)

Bron: <http://www.vuiksvertier.nl/spelletjes/rikken.htm>

Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Rikken>

Van **rikken** wordt gezegd dat het, het mooiste kaartspel is dat er bestaat. Het stamt uit Brabant (men noemt het ook wel 'Brabants Bridge'), lijkt op het Engelse Whist, en heeft eigenlijk geen officiële spelregels. Dat wil zeggen: elk dorpje en streek kent zijn varianten, die allemaal een beetje van elkaar verschillen.

Men speelt het spel met vier personen. De volgorde van de kaarten is gewoon Aas, Heer, Vrouw, Boer, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3 en 2. De kaarten zelf zijn niets waard; het gaat bij rikken puur om het aantal slagen dat je, eventueel met een 'maat', binnensleept. De vier spelers krijgen ieder elk 13 kaarten (één keer 6 en één keer zeven delen, en men mag nauwelijks schudden, anders krijg je geen interessante spelletjes!). Bij dit spel kun je besluiten in je eentje maar één slag ('piek') of géén slag ('misère') te halen. En heb je waanzinnig lage kaarten, dan kun je zelfs 'open misère met een praatje' proberen, waarbij de andere spelers je kaarten zien en mogen overleggen hoe ze jou een loer gaan draaien. Dat maakt rikken heel gevarieerd en veel minder saai dan bijvoorbeeld bridge of klaverjassen, waarbij je eigenlijk altijd hetzelfde spel speelt, met altijd dezelfde maat.

Rikken speelt men altijd met kleingeld. De winst op een goede avond zal meestal hooguit 1 à 1½ Euro zijn.

Voor uitleg over dit spel zie bovengenoemde website van Vuiks Vertier.

Tegenwoordig kan men ook online rikken, d.w.z. via het internet. Zie daarvoor ook genoemde site.

50. Wilhelminapark & Veldhoven > Bron: Regionaal Archief Tilburg (BeeldOnline) - drs. A. Plevoets -

Het **Wilhelminapark**, oorspronkelijk geheten Noorderpark', is de kern van de van oorsprong middeleeuwse nederzetting **Veldhoven**. In de jaren 1880-1883 werd het plein, door de gemeente, voor 273 gulden per jaar verpacht aan de bevolking om er 'te rooien, te weiden of te bleken'. Tuinarchitect Leonard Springer kreeg de opdracht de tuin te ontwerpen. Het plan daarvoor dateerde al van 1871 om 'de uitgebreide grasvlakte der Veldhoven te gebruiken voor de aanleg van een publieke wandelplaats of plantsoen en in dien lusthof een muziekkiosk te plaatsen'. De eerste boom werd in maart 1898 geplant door de 96-jarige H. Wilborts. In 1898 namen de bewoners van Veldhoven ook het initiatief om twee herten te plaatsen voor de ingang van het park. Met de aanleg van het park werd begonnen in het najaar van 1897 zodat het park het jaar daarop, het kroningsjaar van koningin Wilhelmina, gereed was. Naar haar is het Wilhelminapark dan ook genoemd. De oude muziekkiosk werd vervangen door een nieuwe en kon dienst doen voor de op de Veldhoven gevestigde muzieksociëteit "Orpheus". Op 12 september 1898 werd het park bij gelegenheid van de kroningsfeesten door burgemeester J.F. Jansen, onder andere door het planten van een "Wilhelminalinde", geopend. Het standbeeld van Petrus Donders, werd pas in 1926 onthuld.

51. Het beroep Schrobbeelaar > Bron: <http://www.deschrobbeelaars.nl/geschiedenis.htm> geschreven door Lorenzo Laurenzo.

Bron: <http://stadsmuseum.tilburg.nl/kruikezeikers/kruikezeikerskruikezeikers.htm>

Bron: drs. Henk van Doremalen, 'De boeiende historie van Tilburg, de Tilburgers en hun textiel', in: Ach Lieve Tijd Tilburg (Zwolle, Uitgeverij Waanders BV, 1994), p. 104.

Bron: Paul Spapens, Tilburg

Het woord **Schrobbeelaar**, of op zijn Tilburgs **Schrobbeelèr**, is afkomstig uit de textielindustrie. Vroeger brachten de Tilburgers hun urine in een kruik naar de textiefabriek. De schrobbeelaar gebruikte de urine voor het ontvetten van de wol. Ook nu kent men in de spinnerijen de functie van schrobbeelaar. Deze persoon heeft een controlefunctie in het productieproces. Hij voer de eerste spinmachine met gewassen en/of geverfde wol, waarna door een kammende werking van de eerste machine het garen tot stand komt, het zogenaamde voorgaren.

In Tilburg bestaat ook de **kruidendrank Schrobbeelèr**. De naam van het product is ontstaan uit het feit, dat dit drankje is ontwikkeld in de bar van Jan Wassing met de naam 'Bij den Schrobbeelèr'. Jan was maagpatiënt en kon moeilijk sterke drank verdragen. Zijn op kruiden gebaseerde likeur bleek goed voor de maag te zijn. Ieder die in zijn huisbaar kwam maakte kennis met het drankje, zo ook leden van de Tilburgse stichting Carnaval. Wassing was daar trouwens voorzitter van. In 1980 ontstond het idee om tijdens de kruikenbrulloft deze drank als traditie te introduceren. Vanaf dat moment is de Tilburgse Schrobbeelèr een landelijk gewaardeerde kruidenlikeur. Tilburg kent ook een **blaaskapel 'de Schrobbeelèrs'**. Eén jaar na de introductie van het drankje werd door leden van hockeyelftal Were Di uit Tilburg door toevalligheid een blaaskapel opgericht. Zij kregen in eerste instantie de naam Blauwblazers. Door mee te doen in de reclameoptocht met carnaval bleek de naam 'de Schrobbeelèr' geschikter. Vanaf dat moment voeren zij, tot op heden, deze nieuwe naam.

52. De Kruike(n)zeiker >

Bron: <http://stadsmuseum.tilburg.nl/kruikezeikers/kruikezeikerskruikezeikers.htm>

Bron: <http://stadsmuseum.tilburg.nl/carnaval/zeiker.htm>

Bron: drs. Henk van Doremalen, 'De boeiende historie van Tilburg, de Tilburgers en hun textiel', in: Ach Lieve Tijd Tilburg (Zwolle, Uitgeverij Waanders BV, 1994), p. 104.

Bron: Paul Spapens, Tilburg

De naam '**kruike(n)zeiker**' herinnert aan het gebruik van urine bij enkele bewerkingen van de wol. Die werd gewassen, aldus een acte uit 1689 'met een stinckende vochtighe materie, te weten met warm stinckende pis'. Het is een van de oudste verhalen over het gebruik van urine bij de textielnijverheid. Volgens een textieldeskundige bij uitstek, de Tilburgse ingenieur Piet van Gorp, werd urine vroeger gebruikt bij het vollen, het wassen en het verven. Dat gebeurde niet alleen in Tilburg, maar overal waar lakens of wollen stoffen werden gefabriceerd. Bij het wassen was de urine reinigingsmiddel, bij het vollen werd 'verrotte urine' als reinigings- en glijmiddel gebruikt en bij het verven van wol bevorderde de urine, mits juist gebruikt, het gelijkmatig verven.

Van de fabriek van Pollet & Co, waarvan op de hoek van de Utrechtsestraat/Fabriekstraat de fabrikantenvilla nog in volle glorie overeind staat, is een verboek uit 1822 bewaard gebleven. Daarin komen diverse recepten voor waarin de toevoeging van 'emmers pis' vermeld staat. De prijs bedroeg toen 8 duiten (= 0,25 Eurocent) voor een emmer. Met de komst van allerlei chemicaliën in de 19^e eeuw verdween de noodzaak om urine te gebruiken. Ter vervanging van ammoniak zou in de Eerste Wereldoorlog het gebruik tijdelijk zijn opgeleefd. Zekerheid daarover bestaat niet.

Of de 'zeik' eind 19e, begin 20e eeuw nog steeds werd gebruikt valt sterk te betwijfelen, omdat in geen enkele nog bewaarde boekhouding daar iets over terug te vinden is.

53. Trouwboekje Wil van Schijndel X Willy van de Lisdonk (privé-bezit)

54. Ad Beerens ('s-Hertogenbosch) - zie 3.

55. Badhuis aan het Paduaplein > Bron: Regionaal Archief Tilburg (Tilburg in fragmenten, Tilburgsche Courant en Nieuwe Tilburgsche Courant)

*Het gemeentelijk **badhuis aan het Paduaplein** werd geopend op 31 maart 1928 en een week later op 6 april officieel in gebruik genomen, met als doel de algemene hygiëne binnen de gemeente te bevorderen. Het was het tweede badhuis in Tilburg. Het andere was al in gebruik in de Julianastraat.*

Het gebouw werd ontworpen door de afdeling Publieke Werken en gebouwd door aannemer van Loon. Het badhuis had een wachtkamer voor mannen en een wachtkamer voor vrouwen. Het telde 15 douchecabines die, afhankelijk van het bezoekersaantal, door het personeel zowel aan de mannen- als aan de vrouwenzijde geopend konden worden. De openingstijden in 1928 waren op woensdag, donderdag en vrijdag van 5 tot 8 uur en op zaterdag van 2 tot 10 uur.

Het pand werd beheerd door het echtpaar Roovers. Badman was C. Roovers en badvrouw was L.M.D. Roovers-van Iersel.

56. De radio en televisie > Bron: <http://home.hetnet.nl/~w.stuiver/pg000002.htm> & [pg000022.htm](http://home.hetnet.nl/~w.stuiver/pg000022.htm) & [pg000023.htm](http://home.hetnet.nl/~w.stuiver/pg000023.htm) door W.H.G. Stuiver

*De geschiedenis van de **radio** is terug te voeren tot 1678. In dat jaar stelt de Nederlandse natuurkundige Christiaan Huygens (1629-1695) de theorie op, dat licht een golfverschijnsel van de ether is. Echter in 1914 wordt pas de eerste Nederlandse radiofabriek opgericht door de Haagse ingenieur Hanso Henricu Schotanus Idzerda (1855-1944). Het duurt nog tot 1925 eer de Oostenrijkse professor Alexander Meiszner de eerste zender met radiolampen bouwt. Philips te Eindhoven begint twee jaar later met de fabricage van radiotoestellen.*

*Het woord '**RADIO**' is afgeleid van het Latijnse zelfstandig naamwoord 'radius'. Dit betekent 'straal', 'uitstraling' (zoals bijv. een zonnestraal). Radio is dan de zesde naamval en betekent "met ..." of "door ..." en op deze wijze betekend 'radio' dus: "met behulp van een straal" of "door middel van een straal", "door uitstraling".*

***Radiodistributie** is voor het eerst toegepast in Koog aan de Zaan. In 1924 kwam de toenmalige scholier A.L. Bauling op het idee het luisteren naar de radio via een lijn door te geven. Vrienden en kennissen kwamen bij hem in de beginperiode van de radio, herhaaldelijk naar de radio luisteren. Door de uitvinding kregen de luisteraars een eigen luidspreker met programmaklezer. Zo is de radiodistributie geboren. Een kleine bijdrage was in eerste instantie bedoeld voor de onkosten van zijn hobby. Binnen vier jaar was hij directeur van zes radiocentrales en had 3500 abonnees.*

*Het was in 1998 vijftig jaar geleden dat Philips in Eindhoven met experimentele **televisie** begon. Doch we moeten verder in de tijd terug dan 1948. Zelfs tot 1883, onze opa was net een jaar oud, want toen bedacht een student in de natuurwetenschappen van Poolse afkomst, Paul Nipkow, in gedachten een ronddraaiende schijf, waarin langs een spiraal 30 gaatjes werden geboord. Waardoor de schijf het beeld in punten ontleedt en in lijnen aftast, precies op dezelfde manier als onze ogen dat doen bij het lezen van een boek. De volgende maanden brengt hij het idee in de praktijk en het gelukt hem beelden via een leiding over te brengen met de Nipkowse Schijven. Het beeld bestaat dan uit 30 lijnen. Echter pas in 1925 lukte het de Engelsman John Logie Baird als allereerste op de wereld de beelden draadloos over te brengen. Hij gebruikt zowel aan de zender- als ontvangerkant "Nipkowse Schijven". De beeldbuis wordt pas in 1930 ontwikkeld door de emigrant Zworykin van Russische afkomst. In 1935 worden deze beeldbuizen zowel in Amerika als Engeland in televisies toegepast. Tijdens de Olympische Spelen van 1936 in Berlijn wordt door een beperkt aantal mensen dit evenement al op televisie bekeken. Philips begint echter pas in 1948 met het bouwen daarvan.*

57. Bevrijdingsuitzending 4 mei 1965. Opname door Willem van den Hout †. (eigen archief)

58. De Tilburgse kermis > Bron: <http://www.cubra.nl/kermis2001/14spapens.htm>

Bron: Tilburg, stad met een levend verleden. Uitgegeven door RHC Tilburg 2001

*De meningen verschillen over het ontstaan van de **Kermis**. De Kermis zou oorspronkelijk een uiting van Volkscultuur zijn met oeroude volksspelen. Daarbij hoorde ook dat bij het beëindigen van het kermisfeest, de Kermis werd 'begraven', zoals nu ook nog met carnaval gebeurt.*

Maar volgens velen zou er een andere ontstaansreden zijn. Daarop duidt de oorspronkelijke betekenis van het woord kermis: een contaminatie (= vermenging van verwante woorden of uitdrukkingen) van kerk en mis. Kerk-mis, aldus deze theorie, is een zeer duidelijke verwijzing naar de kerkelijke oorsprong: de herdenking van het feest van de kerkwijding. De dag waarop een kerkwijding of altaarwijding bepaald werd, hing samen met de vereringdatum van de patroonheilige van de kerk. Het gebruik om heiligen als het ware parochiekerken te laten beschermen, stamt uit de negende eeuw. Volgens onderzoekers die de theorie van de daarnet besproken 'kerk-mis' aanhangen, zou het verschijnsel kermis dan ook zo'n duizend jaar oud zijn. Dat klopt overigens wel met wat de bronnen te melden hebben.

*Dan is er tot slot van dit gedeelte over de oorsprong nog een derde theorie. De kermis als overblijfsel van een puur wereldlijk oogstfeest dat door de kerk is ingebed in de religieuze kalender. Gezien het feit dat iets dergelijks is gebeurd met veel meer vòòr-Christelijke gebruiken, is voor deze redenatie naar mijn mening wel iets te zeggen. Er zijn ook voorbeelden van, al zijn ze zeldzaam. De **kermis van Tilburg** is een van deze hoogst zeldzame uitzonderingen die kunnen worden aangetoond. In deze stad werd de vergrootte Dionysiuskerk, patroon van Tilburg, opnieuw ingewijd op 9 oktober 1483. In oktober dus, terwijl toen de kermis werd gevierd in augustus. Tilburg kreeg haar jaarmarkten pas in 1575, maar de kermis bestond toen al vele jaren. De meest voor de hand liggende verklaring is dat de oorspronkelijke kermis een plaats had in de agrarische kalender. Een kermis die mogelijk van oorsprong een oud oogstfeest is geweest en nog altijd blaakt van vitaliteit is als sociaal-cultureel verschijnsel zeer bijzonder.*

De Kermis kent vele attracties. De eerste attractie waar snelheid aan te pas kwam was een variant op de draaimolen: de zweefmolen. De werkelijke revolutie is veroorzaakt door de stoommachine. Onderdelen van de eerste Nederlandse Stoomcarroussel (1880-1949) zijn verwerkt in de prachtige stoomcarroussel van de Efteling in Kaatsheuvel. Het verhaal doet de ronde dat de Tilburgse Kermis begonnen is bij de Hasseltse Kapel. Over dit gegeven heb ik tot nu toe niets kunnen achterhalen.

Van Tilburg wordt beweerd dat het de grootste kermis is van Nederland.

59. Trouwboekje Jan van de Lisdonk X Marianne Robben (privé-bezit)

60. Trouwboekje Peter van de Lisdonk X Jeanne Reijnen (privé-bezit)

61. Ridderorden > Bron > http://www.lintjes.nl/civiele_orden/orde_oranje_nassau/geschiedenis.html

Bron > http://nl.wikipedia.org/wiki/Koninklijke_onderscheiding#Orde_van_Oranje-Nassau

Janus werd geridderd met de Zilveren Eremedaille in de Orde van Oranje Nassau.

De Orde van Oranje Nassau is bij wet op 4 april 1892 ingesteld door regentes Emma. Deze Orde is na de Militaire Willems-Orde en de Orde van de Nederlandse Leeuw de derde Nederlandse Orde. Hare Majesteit de Koningin is Grootmeester van de Orde.

De Orde van Oranje Nassau kent zes graden, en wordt toegekend aan mensen die "waardering en erkenning verdienen uit de samenleving". De onderscheidingen van hoog tot laag zijn:

1) Ridder Grootkruis. 2) Grootofficier. 3) Commandeur. 4) Officier. 5) Ridder. 6) Lid.

62. Paleis Raadhuis te Tilburg > Bron: <http://www.engelfriet.net/Alie/Aad/willemII.htm>

Bron: Tilburg, stad met een levend verleden. Uitgegeven door RHC Tilburg 2001

In 1831 leidde kroonprins Willem, de latere Koning Willem II, als opperbevelhebber, vanuit de omgeving van Tilburg de 10-daagse veldtocht tegen de opstandige Belgen. Na de terugtocht en tijdens de wapenstilstand had hij zijn hoofdkwartier gevestigd in Tilburg. Sindsdien en ook na zijn huldiging als Koning in 1840 verbleef hij regelmatig in Tilburg in een al bestaande woning aan de Markt die, met een wat overdreven naam, het Oude Paleis werd genoemd. Na zijn troonsbestijging gaf hij opdracht voor een nieuw en meer representatief onderkomen. In 1847 werd op basis van de koninklijke bouwmeester Jan C. Boon, een begin gemaakt met de bouw van een neogotisch paleisje in de trant van de Engelse romantische bouwstijl. Begin maart 1849 was het zover dat het meubilair kon worden geplaatst. Op 13 maart 1849 vertrok Koning Willem II vanuit Den Haag naar Tilburg. Tegen het advies van zijn lijfarts, eerst per rijtuig naar Rotterdam, waar hij bij het bezichtigen van een schip een ernstige val maakte. Toen ging hij per boot naar Geertruidenberg en vandaar per rijtuig naar Tilburg.

*In Tilburg aangekomen werd Willem II ernstig ziek. Hij overleed enkele dagen later, op 17 maart 1849 in zijn Oude Paleis. Het pas voltooide Nieuwe Paleis bleef jaren leeg staan, totdat het in 1864 door de erfgenamen van Willem II aan de gemeente Tilburg werd geschonken onder de voorwaarde dat het gebouw bestemd zou worden tot Rijks Hogere Burgerschool, met de naam Koning Willem II. Van 1866 tot 1934 was er inderdaad een Rijks HBS in gevestigd. Echter in 1931 werd besloten om het gebouw om te bouwen tot raadhuis van Tilburg. Daarmee verviel, volgens de oorspronkelijke schenkingsakte van 1864, het gebouw aan de erfgenamen van de Koning. Koningin Wilhelmina deed afstand en met de andere erfgenamen werd een schadeloosstelling van 45.000 gulden geregeld. Na de verbouwing bleef het interieur in Art-Deco stijl uit 1936 bijna volledig intact. Vanaf 1 augustus 1936 is het oorspronkelijke paleis van Koning Willem II officieel in gebruik als raadhuis. Het heet dan voortaan **Paleis Raadhuis van Tilburg**.*

63. Trouwboekje Jan van de Lisdonk X Marianne Robben (privé-bezit)

64. Afgiftedatum borgbrief 30-6-1795. Jan van de Lisdonk (=Johannes Huijberts van Lisdock) komt van Moergestel en vertrekt naar Goirle.

Bron: Regionaal Archief Tilburg > Borgbrieven (Inventaris R350 folio 69verso)

65. Trouwboekje Peter van de Lisdonk X Jeanne Reijnen (privé-bezit)

66. Trouwboekje Ad van de Lisdonk X Mia Spijkers (privé-bezit)

67. Gazelle fietsenfabriek > Bron: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Gazelle_\(fietsenfabriek\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Gazelle_(fietsenfabriek))

In 1892 richtte Willem Kölling, een ambtenaar van de PTT, een rijwielhandel op, door een enkele fiets uit Engeland te importeren. Als zijn handel zich snel uitbreidt zoekt hij een partner, en vindt deze in Rudolf Arentsen, een handelaar in kachels, haarden en ijzer. Zij richten de firma Kölling en Arentsen op.

*Als zij in 1902 een bedrijfsterrein kopen in Dieren kunnen de zaken al snel worden uitgebreid, en wordt de merknaam **Gazelle** geïntroduceerd. In 1905 trekt Arentsen zich terug en wordt hij opgevolgd door Hendrik Kölling, een broer van Willem. In 1915 wordt het bedrijf omgedoopt in **N.V. Gazelle Rijwiefabriek v/h Arentsen en Kölling**. Tot de tweede wereldoorlog gaat het voorspoedig met het bedrijf, met vooral Nederlands-Indië als afzetgebied. In 1935 ontwikkeld men, met groot succes, de eerste tandem. En in 1938 wordt begonnen met de bouw van motorfietsen. Een experiment met elektrisch aangedreven fietsen mislukt, er is dan nog niet voldoende markt. Tijdens de tweede wereldoorlog wordt veel materiaal en machines naar Duitsland overgebracht, en vlak voor de bevrijding door een speciaal commando vernietigd. Doch men gaat door en in 1946 wordt de eerste naoorlogse Gazellefiets op de markt gebracht. 1954 is het jaar dat de 1 miljoenste fiets vervaardigd wordt. Een fusie met Batavus in 1964 loopt al naar twee jaar stuk. Na diverse andere overnames wordt in 1971 het bedrijf overgenomen door Tube Investments en heet het bedrijf voortaan **Gazelle Rijwiefabriek B.V.**. Daarna nog eens door Derby Cycles Corporation. Prinses Margriet verleent hen in 1992 het predikaat Koninklijk. Na nog wat overnames gaat uiteindelijk het bedrijf over in handen van de Nederlandse investeringsmaatschappij Gilde Buy Out Fund. Met Gazelle gaat het uitstekend. In die tijd produceert Gazelle ca. 380.000 fietsen per jaar en heeft het bedrijf een marktaandeel van 30%.*

68. De Loonse en Drunense Duinen > Bron: Natuurmonumenten

*De **Loonse en Drunense Duinen** is één van de grootste stuifduingebieden in Europa. Ongeveer een derde deel bestaat uit open zand dat tijdens de ijstijd door poolwinden is afgezet. Deze zandlaag is lange tijd door oerbos bedekt geweest. Toen het bos in de 14e eeuw werd gekapt en de heide overbegraasd werd, kwam het zand weer bloot te*

liggen. De wind stooft daarna het zand op tot heuvels en sleet er dalletjes in uit. De zandverstuivingen zijn beteugeld door in de 19^e eeuw nieuw bos aan te planten. Doordat er 's-Winters hier en daar water blijft staan groeien er tal van bijzondere planten en komen er ook vele diersoorten in voor. Sinds 2002 maakt de Loonse en Drunense Duinen deel uit van het Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen.

De Efteling > Bron: **Geschiedenis van de Efteling (spreekbeurt) - Coasterpark.nl**

In het jaar 1933 richten de kapelaans Rietra en de Klijn een 'sportcomplex' op. Het duurt tot 1949 eer de burgemeester van Loon op Zand, Mr. R.J.Th. van der Heijden, ziet dat er voor de gemeente kansen zijn voor recreatie. In 1950 is e.e.a. een feit en wordt de stichting **Natuurpark De Efteling** opgericht. Een jaar later wordt de vernieuwde Eftelingspeeltuin geopend. Weer een jaar later, op 31 mei 1952, is een historische dag voor de Efteling, want dan wordt het Sprookjesbos, de attractie die de Efteling groot zal maken, geopend. In dit eerste Eftelingseizoen telt het park 240.000 bezoekers. Twee jaar later, in 1954, is dat opgelopen tot 1.000.000 bezoekers. Enkele belangrijke mijlpalen van het park zijn: 1956 > in gebruikname van de carroussel met het originele Gavioli-orgel, 1958 > Holle Bolle Gijs doet zijn intrede, 1966 > De Indische Waterlelies, een sprookje van Koningin Fabiola van België wordt werkelijkheid, 1978 > Spookslot, 1981 > Piton, 1983 > Piraña, 1986 > Fata Morgana, 1990 > Het dorp van het volk van Laaf, 1996 > Villa Volta, enz. enz. En ga zo maar door.

In 1991 telt de Efteling de 50.000.000ste bezoeker, en in 1996 de 60.000.000ste.

Drie jaar later, in 1999, wordt de Efteling bekroond als beste attractieparkenshow ter wereld!

De Hasseltse Kapel > Bron: <http://www.reeshof-info.nl/hasseltsekapel.htm>

De **Hasseltse Kapel** is het oudste monument van Tilburg. Hoe oud de kapel werkelijk is, is niet bekend. Maar de eerste vermelding dateert van 1536. De kapel is toegewijd aan Maria. Na 1648, toen kerken en kapellen aan de eredienst onttrokken werden, heeft het gebouwtje dienst gedaan als weverswoning en herberg. In 1796 kwam de kapel weer in bezit van de Katholieke Kerk en werd ter verering aan Maria een 18^e eeuws beeld geplaatst. Sindsdien is de meimaand ook de Mariamaand. In 1972 is de kapel weer in zijn oorspronkelijke staat hersteld.

69. Burgemeester C.J.G. Becht alias 'de Sloper van Tilburg' oftewel 'Cees de Sloper'

Bron: <http://www.embregts-genealogie.nl>

Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Cees_Becht

Bron: <http://www.thuisbrabant.nl/biografieen>

Mr. **Cornelis Johannes Gerardus Becht (Cees)** werd op 20-1-1910 geboren in Bergen op Zoom en overleed op 31-3-1982 in Tilburg. Hij vertrok in 1935 naar het toenmalige Nederlands-Indië, waar hij ambtenaar binnenlands bestuur werd. Tijdens de Japanse bezetting zat hij gevangen in verschillende kampen en gevangenissen. Van 1948 tot 1949 was hij burgemeester van Soerabaja. In 1950 werd hij burgemeester van Vaals en in 1951 van Kerkrade. In 1957 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Tilburg, wat hij tot 1975 is gebleven. In 1959 presenteerde Cees Becht het 'achtjarenplan' of het '72-miljoen-plan'. Dat plan voorzag in grootschalige veranderingen in het centrum van Tilburg. Het centrum moest beter ontsloten worden voor het autoverkeer, en het moest een regionale uitstraling krijgen. Vele markante en historische gebouwen werden gesloopt, waaronder het monumentale 19e eeuwse stadhuis en het oude station. Hele straten werden gesloopt en vervangen door grootschalige hoogbouw. Veel Tilburgers waren het met deze rigoreuze aanpak niet eens en gaven Becht de bijnaam: "**Cees de Sloper**".

70. Trouwboekje Peter van de Lisdonk X Jeanne Reijnen (privé-bezit)

71. Trouwboekje Jan van de Lisdonk X Marianne Robben (privé-bezit)

72. Trouwboekje Rinie Mutsaers X Ans van de Lisdonk (privé-bezit)

73. Trouwboekje Ad van de Lisdonk X Mia Spijkers (privé-bezit)

74. Trouwboekje Peter van de Lisdonk X Jeanne Reijnen (privé-bezit)

75. Trouwboekje Rinie Mutsaers X Ans van de Lisdonk (privé-bezit)

76. Trouwboekje Ad van de Lisdonk X Mia Spijkers (privé-bezit)

77. Dela > Bron: <http://www.dela.nl/od/pages/geschiedenis3.shtml>

Bron: Het boek "50 jaar DELA 1937-1987" door J.J. Dankers en J. Verheul.

Op 11 maart 1937 maakte de oprichting van **DELA**, de begrafenisonderneming '**Draagt Elkanders Lasten**' in Eindhoven een einde aan de schrijnende gewoonte mensen met een openlijk standsverschil te begraven. Honderden jaren werd het nieuws van een overlijden in de directe omgeving van het sterfhuis of zelfs in het hele dorp 'aangezegd' door een 'aanspreker'. Van een zwart omrande kaart las hij voor bij elke deur, wie, waar en wanneer iemand overleden was. Hij maakte ook bekend wanneer de rozenkrans zou worden gebeden, de Heilige Mis werd gelezen en wanneer de begrafenis plaatsvond.

En wie zijn uitvaart niet kon betalen werd 's-ochtens bij het 'eerste klókske' op een kar naar de kerk gebracht, zo vroeg dat de rijken er niet mee werden geconfronteerd. Na een korte dienst verdween hij of zij in een armengraf aan de rand van het kerkhof. Zonder steen, anoniem, alsof die persoon nooit geleefd had.

Het oprichten van '**DELA**' was dus een ware geuzendaad. Voor enkele centen per week garandeert de vereniging haar (katholieke) leden een complete begrafenis, met bidprentjes en monument. Gelijkwaardigheid voor iedereen.

78. Centrale Begraafplaats aan de Hoflaan > Bron: <http://www.begravenintilburg.nl>

De **Centrale Begraafplaats West aan de Hoflaan** in Tilburg dateert uit juni 1965, en ligt in de wijk Wandelbos. De parkachtige begraafplaats is destijds gesticht omdat de voormalige Gemeentelijke Begraafplaats aan de Gilzerbaan gesloten zou worden. Het katholieke gedeelte van de begraafplaats werd op 15 mei 1965 ingezegend door deken van Oort. Op woensdag 9 september werd door de firma Mels de eerste grafsteen geplaatst, maar de eerste begraafing

vond echter al een paar maanden eerder plaats. Het crematorium aan de Karel Boddenweg is in 1987 in gebruik genomen. Het aantal begravingen op de begraafplaats is hierdoor sterk afgenomen. Vanaf 2003 is er ook een speciaal monument voor doodgeboren/te vroeg gestorven kinderen. Ook andere gelovigen kunnen er begraven worden. Er is later ook een Islamitisch gedeelte bijgekomen. De totale oppervlakte van de begraafplaats is ongeveer 10 ha.

79. Brief van Jan Jongen als Frater M. Florentius (*privé-bezit Ad van de Lisdonk*)

80. Trouwboekje Rinie Mutsaers X Ans van de Lisdonk (*privé-bezit*)

81. Trouwboekje Rinie Mutsaers X Ans van de Lisdonk (*privé-bezit*)

